

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prisljan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Maribor
Tiska CGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 38. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

VEČ TOZD – POGLOBLJENO SAMOUPRAVLJANJE

ziranje delavcev v sedanjih TOZD še vedno onemogoča ustvarjanje novih in resničnih možnosti, da bi delavci obvladovali in kontrolirali sadove svojega dela. Tako npr. kovač ali topilec ne odloča o dohodku, ki je bil dejansko dosežen v delu delovnega procesa, ki je ob dani tehnično-tehnološki podlagi delovna celota. Ugotovimo lahko, da je takšnih delovnih celot v sestavu sedanjih TOZD kar 16 (vsi obrati). To nas opominja, da proces organiziranja

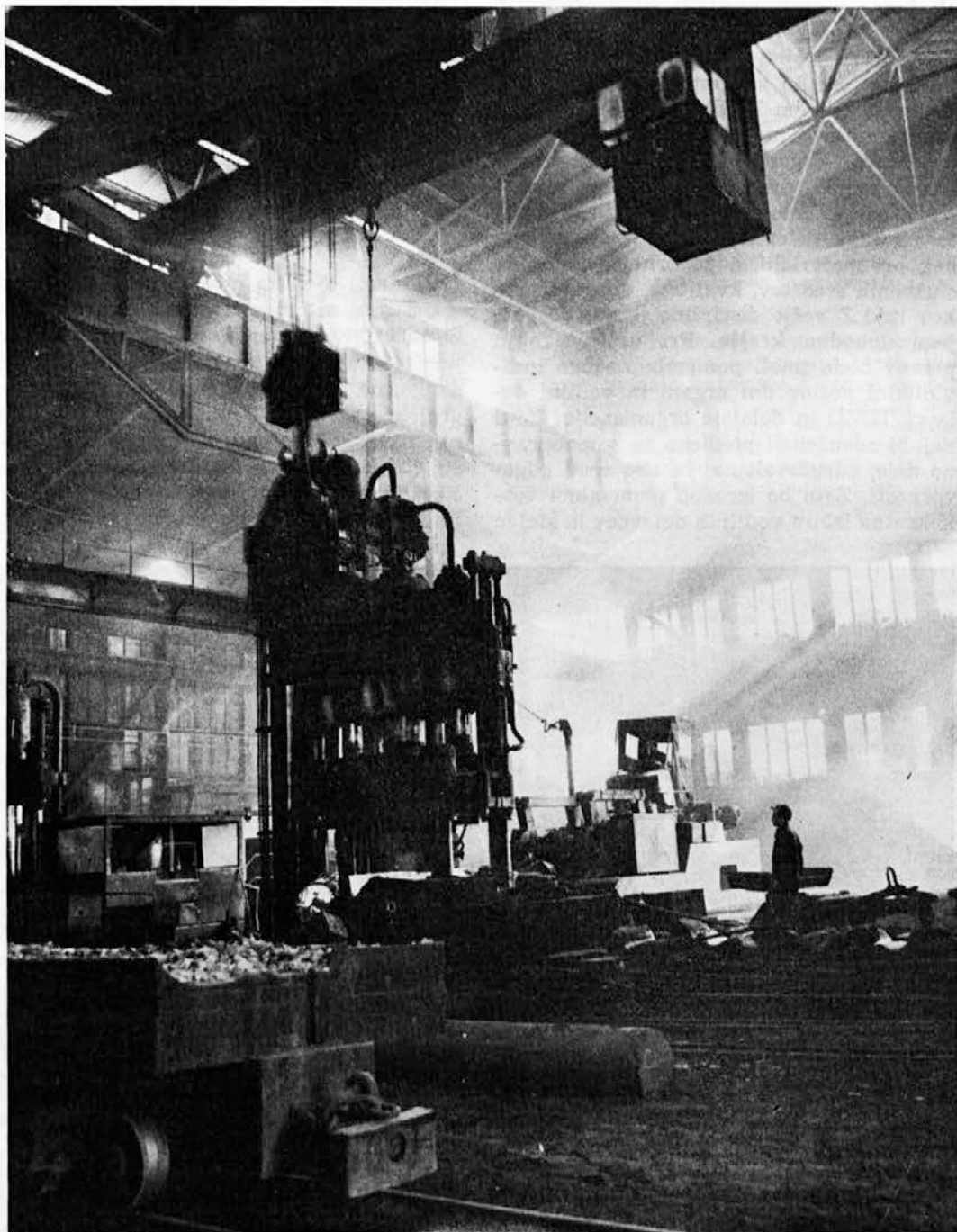
Organizirali smo TOZD. Pričeli smo s samoupravno preobrazbo na temeljih nove ustave in spremljajočih zakonskih določil. Vedeli smo, da bodo potrebni precejšnji napori za resnično uveljavitev delavca, ki je moral do sedaj biti anonimen; drugi so odločali v njegovem imenu o rezultatih in pogojih njegovega dela. Prišel se je proces obračuna z miselnostjo, da delavca v livni jami, za pečjo, stružnico in v pisarni zanima samo, koliko bo zaslužil in nič več! Vse bolj se čuti odločanje delavcev v poslovanju. Delavci terjajo vse več jasnih, kakovostnih in hitrih informacij. Delegacije delavcev vnašajo nov duh ne le v organe upravljanja TOZD in delovne organizacije, marveč tudi v skupščinski sistem družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti. Delegatska razmerja so pripomogla k večji informiranosti, hkrati pa odprla potrebo po preosnovi informiranja. Napredek v uveljavljanju samoupravnih odnosov se kaže tudi v večjem razčiščenju medsebojnih odnosov v TOZD in med TOZD, v investicijski politiki tako glede razvoja TOZD in delovne organizacije kot tudi družbenega in osebnega standarda. Neposredni rezultat okrepljene vloge delavcev je tudi v vse večjem vključevanju delavcev pri kontroli in odpravljanju virov izgub, v uspešnejšem gospodarjenju in nasploh v večjih prizadevanjih za dvig produktivnosti dela.

k razčiščenju in spreminjanju samoupravnih odnosov v naši delovni organizaciji. Ugotavljamo zavzeto politično in strokovno dejavnost pri analiziranju o najustreznejši opredelitvi TOZD skladno z ustavnimi pogoji. Nesporno je, da organi-

Navkljub precejšnjim kvalitativnim spremembam na področju samoupravne organiziranosti delavcev pa se srečujemo tudi z raznimi slabostmi, ki so največkrat rezultat napačnih razlag določil ustave in neznanja. Le-te so nas tudi vzpodbudile

IZ VSEBINE

Ohraniti duha proslav — Občinske nagrade in priznanja za 1. 1975 — Proizvodnja Slovenskih železarn v aprilu — Predstavljamo našo železarno — Ne rušimo sistema — Sindikalne vesti — Iz naših TOZD — Ocena telesnih obremenitev delavcev v železarni — Poslovanje naše strokovne knjižnice — Gradnja objektov in upravni postopek za pridobitev gradbene dokumentacije — Kulturna kronika — Športne vesti — Priloge: Mladi fužinar — Samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah — Samoupravni sporazum o delitvi OD ter sistemizaciji delovnih mest

Iz kovačnice

TOZD še ni zaključen in da bomo morali pristopiti k organiziranju novih TOZD ter ponovnemu urejanju medsebojnih odnosov za samoupravno združevanje dela in sredstev, kar bo terjalo in pogojevalo še nadalje pomembne premike v organizaciji samoupravljanja. Zavedati se moramo, da bo celotno samoupravno dogajanje, ki smo mu bili priče v sedanjih TOZD, v bodoče potekalo v novih TOZD. Zato bo treba postaviti čvrsto samoupravno organizacijo, ki bo omogočila slehernemu delavcu udeležbo pri samoupravnem odločanju, usposobiti delavce za aktivno udeležbo pri samoupravnem odločanju, vodenju sestankov delovnih skupin, zborov delavcev delavskih svetov in delovnega procesa ter preprečevati »zapiranje« TOZD z opredelitvijo delitve z združenim delom ustvarjenega dohodka. Podlaga za združevanje dohodka za skupne naložbe je lahko samo samoupravno izoblikovan in sprejet plan kot nezogiben instrument združenega dela. Plan mora postati sredstvo delavcev za določanje obveznosti med TOZD v zvezi z dogovorjeno usmeritvijo, pa tudi za določanje pravic, ki jih bodo pridobili delavci v TOZD z izpolnitvijo svojih obveznosti. Zlasti bomo morali zaostri odgovornost in disciplino vsakega posameznika na delovnem mestu. Dojetj bomo morali pojme delovnega reda in samoupravnih pravic ter dolžnosti. Potem ko smo se dogovorili za programe in plane dela ter razvoja TOZD in delovne organizacije ter jih demokratično sprejeli, preostaja predvsem zavestno in vestno delo vsakega izmed nas (boljša uporaba delovnega časa, večji prihranek pri materialu, odgovornejši odnos do službenih sredstev, kvalitete, dobavnih rokov itd.) Z večjo disciplino je pot do večjega dohodka krajša. Pri uresničevanju planov bodo imeli pomembno vlogo individualni poslovodni organi in vodilni delavci TOZD in delovne organizacije. Le-ti naj bi združevali poklicno in samoupravno delo, združevali naj bi obe vrsti odgovornosti. Zato bo izredno pomembna vsakokratna izbira vodilnih delavcev in stalen

nadzor nad uresničevanjem nalog, pooblastil in sklepov, ki so jih samoupravni organi naložili tem delavcem.

Posebno pozornost bomo morali posvetiti organizaciji skupnih služb, ki bodo opravljale dejavnosti skupnega pomena za TOZD in delovno organizacijo kot celoto (prodaja, nabava, priprava proizvodnje, avtomatična obdelava podatkov, kontrola kvalitete, finančno-računovodski posli, kadrovske-spološne zadeve itd.) Organizirajo se lahko v več delovnih skupnosti. Rešitve za enakopravno ureditev položaja delavcev v teh delovnih skupnostih moramo najti v povezanosti z rezultati dela vseh TOZD, v odvisnosti od veličine prispevka dela delavcev skupnih služb k tem rezultatom, ki je merilo za velikost sredstev za OD in skupno porabo.

Zahtevne in odgovorne naloge za pripravo osnutka predloga organiziranja novih TOZD se je lotila posebna komisija, ki jo je imenoval delavski svet delovne organizacije. V mesecu septembru letošnjega leta bomo lahko na svojih zborih preverili, ali so rešitve komisije glede bodoče samoupravne organiziranosti skladne z našimi hotenji.

Komisija je že pripravila osnutek analize pogojev organiziranja TOZD, ki ga bo še v juniju verificiralo posebno delovno telo, sestavljeno iz delegatov posameznih delov delovnega procesa, ki se naj bi orga-

Mitja Ribičič na Poljani

nizirali v TOZD, in družbenopolitične organizacije Železarne Ravne. Z osnutkom analize se bomo seznanili vsi delavci Železarne Ravne že v mesecu avgustu.

Adi Cigler

OHRANITI DUHA PROSLAV

Za nami je vrsta proslav, in čeprav smo v naši občini doživeli njihov vrh s Poljano zadnji v Sloveniji, smo prek sredstev javnega obveščanja spremljali tudi vse druge, od Socerba, prek Ajdovščine, beograjske parade, do Ljubljane in Poljane, za njo pa spet Beograd ob prazniku mladosti. Lahko rečemo, da je bil duh teh proslav navzoč tudi pri nas, ko smo pripravljali teden občinskega praznovanja, in ko

iz neke časovne razdalje poskušamo ovrednotiti naš prispevek k proslavljanju 30. obletnice osvoboditve, smo lahko z njim zadovoljni.

Ni namreč bilo organizacije, društva ali šole v naši občini, ki ne bi bila tako ali drugače udeležena pri praznovanju. Sportne prireditve so podajale roko pevskim koncertom, te gledališkim predstavam in recitalom, ki so jim sledile otvoritve razstav pa spet manifestacije telesne kulture, vmes pa priprave za osrednjo slovesnost na Poljani, urejanje Prevalj in prizorišča zgodovinskega boja.

Poljano je lahko videla vsa Slovenija in s solidnim kulturnim nivojem prireditve smo lahko zadovoljni. Ravenska godba na pihala je z gimnazijskimi recitatorji ubrano podala patetično pesnitev »Nikomur hlapci več nikoli« dr. Franca Sušnika. Kljub hudim spominom na preteklost in kljub svežim provokacijam je zbrano občinstvo pokazalo mirno dostojanstvo. Poljana ni nikomur grozila in nikogar žalila, samo izmerila je naše moči in morda je izzvenela v zavest, da bi bilo vredno ohraniti duha vseh naših proslav tudi še potem, ko so zastave spet snete, transparenti pospravljeni in so tudi ljudska slavlja — po dolgem času spominjajoča na nekdanje koroške festivale — le še spomin.

Da znamo biti dobri organizatorji na kateremkoli področju, ni novost. Ker vsako leto poleg rednih kulturnih in telesnokulturnih prireditev organiziramo tudi večja področna srečanja, nam torej takšne izvedbe niso nove. Lepo pa je spoznanje, da znamo utišati tudi kakšna majh-

Svečani zbor

Foto: Milko Dolinšek

Občinske nagrade in priznanja za leto 1975

Na svečani seji 16. maja je skupščina občine Ravne na Koroškem podelila nagrade in priznanja za leto 1975 šestim posameznikom ter petim društvom oziroma ustanovam in TOZD.

Nagrade so prejeli

Karel Aberšek za neomajno zvestobo in dolgoletno delo na področju izgrajevanja samoupravne socialistične družbe in njenih humanih odnosov.

Ruža Borštner za dolgotrajno strokovno in pionirsko delo pri organizaciji preventivnega in mladinskega zobozdravstva ter za vsestransko dolgoletno aktivnost v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravljanju.

Maks Dolinšek za dolgoletna prizadevanja na področju spomeniškega varstva ter za uspešno muzejsko prikazovanje gospodarske rasti in razvoja delavskega gibanja v občini Ravne na Koroškem.

Inž. Andrej Fajmut za vsestransko delo v občinskih in krajevnih telesno kulturnih ustanovah ter za uspešno vodenje društva TVD Partizan Črna na Koroškem.

Prof. Janez Mrdavšič za dolgoletno vestno in celovito vzgojno-izobraževalno delo z generacijami dijakov Gimnazije Ravne ter za uspešno delo v družbenopolitičnih organizacijah in organih oblasti občine Ravne na Koroškem.

Franč Praznik za učinkovito vodstvo in za razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov v Tovarni lesovine in lepenke Prevalje, za uspešna integracijska povezovanja v slovenski papirni industriji ter za dolgoletno delo v družbenopolitičnih organizacijah.

Priznanja so prejeli

Gimnazija Ravne na Koroškem za tri desetletja uspešnih vzgojnih prizadevanj, za utiranje poti stotinam mladih občanov do najvišje možne strokovnosti in za uspešno vključevanje šole v družbenopolitično, kulturno ter telesnokulturno delo v občini Ravne na Koroškem.

Gradbeno industrijsko podjetje »Gradis« Ljubljana TOZD enota Ravne na Koroškem za tridesetletno aktivno sodelovanje pri izgradnji industrijskih objektov in

na rivalstva in jih podrediti enemu skupnemu namenu. Spodbudno in morda tudi simbolično pa je dejstvo, da je vse občinsko praznovanje s Poljano vred že deset dni pred dnevom mladosti poteklo tako zelo v znamenju mladih in ni bilo nikjer slišati puhlic, kako naša mladina ni za nobeno rabo. To bi si bilo vredno zapomniti.

In ne nazadnje bi bilo prav ohraniti tudi tisti mirni, nehujskaški in ne vsakovrstnim izzivanjem od zunaj in znotraj nasedajoči mirni ponos na prehojeno pot v boju, obnovi in nenehni graditvi. To nam je potrebno letos in v prihodnje s sveže dokazano medsebojno solidarnostjo in nenehnim sodelovanjem v občini, povezanim z odprtostjo v regijo, republiko in vso državo.

n. r.

objektov družbenega standarda v občini Ravne na Koroškem.

Kulturno prosvetno društvo Prežihov Voranc Ravne na Koroškem za uveljavljanje samoupravnih odnosov v kulturi in za dosežene uspehe pri kulturnem in prosvetnem udejstvovanju v kraju in občini.

Športno društvo »Fužinar« Ravne na Koroškem za zasluge pri razvoju tekmo-

valnega in vrhunškega športa na Koroškem in v republici ter za uspešno vzgojo velikega števila republiških in državnih prvakov v različnih športnih disciplinah.

Zavod za delovno usposabljanje mladine Črna na Koroškem za nesebično in humano delo pri usposabljanju srednje duševno prizadete mladine.

Proizvodnja Slovenskih železarn v aprilu

Celih šest mesecev že traja obdobje odličnih proizvodnih rezultatov. V tem obdobju — pol leta, smo proizvedli 104.097 ton surovega železa, 405.342 ton surovega jekla in 362.047 ton izdelkov za prodajo. Mesečna poprečja so precej nad lanskimi, in če bi tako nadaljevali vse leto, bi morali visoko preseči letošnji letni načrt. Pri proizvodnji surovega jekla bi izdelali 810.000 ton. Pretekla zima je bila tudi za proizvodnjo izredno ugodna. V spomladanskih mesecih smo imeli že običajno najboljše uspehe in v letnih mesecih nastopajo vsa leta nazaj težave. Pomanjkanje delovne sile in težji delovni pogoji v vročih obratih vplivajo na proizvodne rezultate. Rezultati preteklih šest mesecev odličnega dela so pokazali, koliko se da doseči. Ker so bili v tem obdobju tudi izredni zastoji zaradi okvar in redukcij, bi bilo možno doseči celo nekaj več v idealnih pogojih. Napačen bi bil optimizem, da bomo v letnih mesecih dosegali enake ugodne rezultate. Naša naloga je, da bi ustvarili pogoje, da bi v vsakem letnem času imeli enakomernejše proizvodne uspehe in bi letno realizirali količine, ki nam jih šestmesečno poprečje nakazuje kot možne.

Letošnja proizvodnja surovega železa v mesecu aprilu je za 539 ton večja od lanske in zbirno za približno 2700 ton ali več kot 4 odst.

Mesečna proizvodnja jekla je za 9155 ton večja od lanske in zbirno je letos proizvodnja surovega jekla že za 17.751 ton ali 7 odst. večja, kot je bila lani v prvih štirih mesecih.

Za prodajo je bilo v aprilu izdelano 4958 ton več kot lani in zbirno 22.955 ton oziroma 10 odst. več kot v enakem obdobju lani.

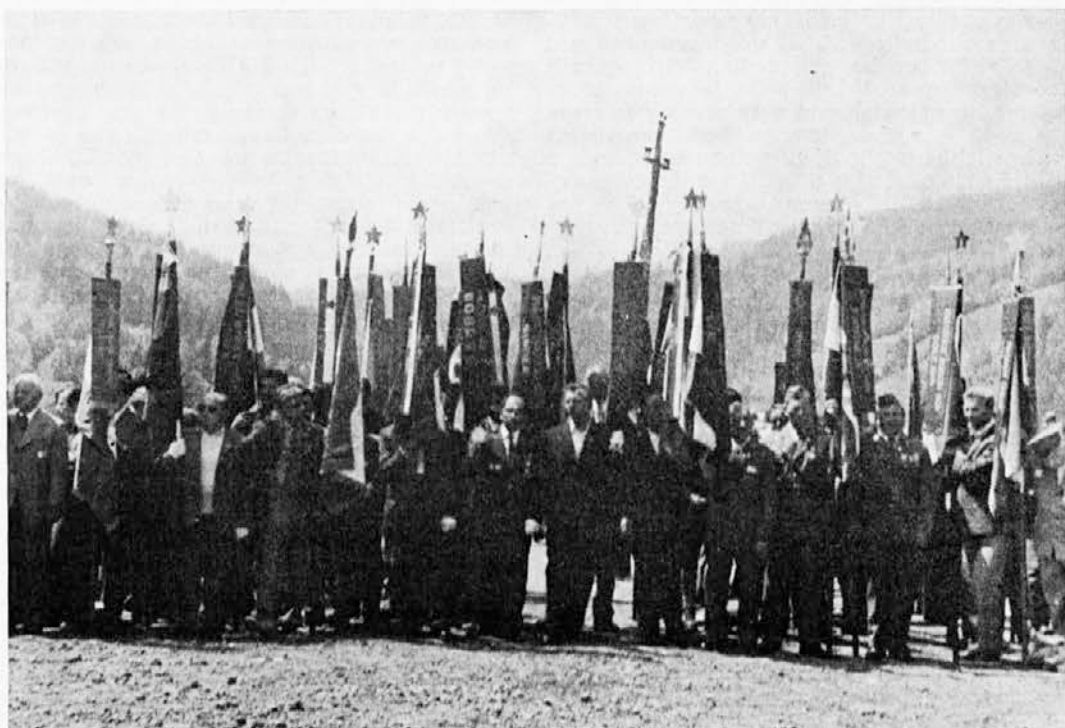
Proizvodni rezultati v aprilu so za surovo železo in jeklo nad poprečnimi rezultati zadnjih šest mesecev, količina proizvodov za prodajo pa le malenkost zaostaja za mesečnim poprečjem.

Mesečna proizvodnja surovega železa je bila v obeh železarnah nad načrtovano in je na Jesenicah izvršena s 101 odst. in v Štorah s 109 odst. Skupno je mesečni načrt izvršen s 103 odst. in zbirni načrt prvih štirih mesecev s 101 odst. Železarna Štore je aprila prodala več surovega železa, kot naj bi zneslo mesečno poprečje, zato se je zaostanek prodaje zmanjšal za okoli 300 ton. Letos so prodali že okoli 2500 ton surovega železa več kot v enakem obdobju lani.

Proizvodnja surovega jekla je zopet med najvišjimi mesečnimi količinami sploh, v železarni Štore pa z 8016 tonami doslej največja. Mesečni načrt je izvršen v vseh treh železarnah, in sicer: na Jesenicah 102 odst., na Ravnah 107 odst., v Štorah 117 odst. in skupno za železarne 103 odst. Proizvodnja SM jekla in el. jekla je nad načrtovano količino. Zbirno je izvrševanje načrta proizvodnje surovega jekla 103 odst. in za dosego akcijskega načrta 800.000 ton jekla so se s tem upi še izboljšali.

Za blagovno proizvodnjo železarn smo v zadnjem času kar malo razvajeni, saj je bila pogosto nad 60.000 ton. Aprila to sicer ni doseženo, z 59.808 tonami pa tudi dosti ne zaostaja. Zopet je proizvodnja blaga za prodajo večja, kot bi znašala ob normalnem izplenu za proizvedeno količino jekla. Zadeva pa ni tako kritična, ker je železarna Štore dobro oskrbljena s polizdelki za manjkajoči vložek valjarn.

Mesečni načrt blagovne proizvodnje je izvršila železarna Jesenice s 101 odst., železarna Ravne ni izvršila načrtovane proizvodnje blaga za prodajo, železarna Štore je pa presegla mesečni načrt za 3000 ton ali 24 odst. in tako so skupno vse tri železarne izvršile mesečni načrt blagovne proizvodnje s 105 odst. V izvrševanju zbirnega načrta za štiri mesece so vse tri železarne s proizvodnjo blaga za prodajo kar dobro nad planiranimi

»Zastave bojne«

Foto: Milko Dolinšek

količinami, prednjači pa železarna Štore, ki je za 15 odst. nad planom. Skupna izvršitev znaša 105 odst. in je do sedaj 12.000 ton več proizvodov, kot smo načrtovali.

V aprilu kljub dobremu skupnemu rezultatu zopet nastajajo po eni strani zaostanki, po drugi pa večja proizvodnja posameznih proizvodov, kot znaša načrt za posamezne mesece. Napačno bi bilo, da bi z analizo posameznega meseca spremljali izvrševanje blagovne proizvodnje, saj železarnar prilagajajo proizvodnjo predvsem svojim lastnim potrebam vložka za nadaljnjo predelavo. Po štirih mesecih pa vidimo, da imamo zaostanke: pri valjanem paličastem jeklu v železarni Ravne za 5 odst., pri prodaji valjane žice v železarni Jesenice za 15 odst., pri prodaji srednje in tanke pločevine na Jesenicah za 3 odst. Procentualno večji zaostanek je pri prodaji toplo valjanih trakov, ker nimajo naročil, količinsko pa to ne predstavlja pomembne postavke. Pri prodaji vlečene žice zaostajajo na Jesenicah za 5 odst., na Ravnah pa za 34 odst. Količinsko je ta zaostanek na Ravnah samo 41 ton.

Vsi drugi zaostanki so pri finalni proizvodnji, kjer se je pri nekaterih izdelkih stanje v aprilu popravilo, kot npr. stroji in strojni deli pri železarni Ravne, kjer je bila izvršitev 117 odst., drugod se je pa celo izdatno poslabšalo. Pomirjajoča je ugotovitev, da je pri vseh izdelkih finalizacije letošnja proizvodnja v prvih štirih mesecih bistveno večja od lanskoletne v enakem obdobju razen pri pnevmatskih strojih in orodjih železarne Ravne.

Ze prejšnji mesec sem opozoril, da so vsi predelovalci izvršili in prekoračili mesečni načrt proizvodnje. Tudi aprila so vse delovne organizacije prekoračile mesečni načrt blagovne proizvodnje, in sicer: Plamen Kropa za 3 odst., Tovil Ljubljana za 14 odst., Veriga Lesce za 8 odst. in Žična Celje za 13 odst. Skupaj znaša za predelovalce mesečna izvršitev blagovne proizvodnje 109 odst. Izvršitev načrta za štiri mesece znaša 102 odst. Letošnja zbirna proizvodnja je pa celo za 12 odst. večja kot v enakem obdobju lani.

S seje delavskega sveta podjetja

Prejšnji mesec se je na 11. seji sestal delavski svet podjetja. Na predlog dnevnega reda, ki je bil članom posredovan pred sejo, so bili na seji predsedstva sindikata železarne izraženi nekateri pomisleki. Menili so, da bi se predvsem do predloga pravilnika o organizaciji in poslovanju glasil Fužinar, predloga za odobritev uvoza prek posrednikov, predloga za dopolnitev statuta in podpisnih pooblaščenec in predloga za povišanje amortizacije, morali predhodno opredeliti samoupravni organi TOZD. Potem ko so predlagatelji spornih predlogov posredovali dodatna pojasnila in utemeljitve, je delavski svet predlog dnevnega reda sprejel, s tem da bodo posamezni sklepi lahko uveljavljeni potem, če se bodo z njimi strinjali in jih potrdili tudi samoupravni organi TOZD oziroma bodo sprejeti po postopku, ki je določen za njihov sprejem.

Ob sprejemu smernic za sestavo gospodarskega načrta za letošnje leto je delavski svet določil, da je treba o izvajanju sprejetih smernic ter izpolnjevanju z gospodarskim načrtom sprejetih obveznosti in nalog seznaniti delavski svet podjetja za vsako četrtletje posebej. Delavski svet je bil zato uvodoma seznanjen s poročilom o poslovanju v prvem četrtletju letošnjega leta in izpolnjevanju gospodarskega načrta.

Iz podatkov, ki so bili razen samoupravnim organom posredovani tudi strokovnim službam, je razvidno, da smo obseg skupne proizvodnje za obdobje, na katerega se nanaša poročilo, in ob upoštevanju z gospodarskim načrtom sprejetih nalog, dosegli s 107,9 odst., blagovno proizvodnjo pa s 107,3 odst., medtem ko smo eksterno realizirali dosegli s 106,5 odst. Pri izvozu nismo dosegli planiranega obsega, saj je bil dosežen v višini 86,7 odst. Smo pa na tem področju napravili določene pozitivne premike, tako da bolj izvažamo gotove izdelke in manj polizdelke, kar je bil v pre-

Skupno je torej tudi rezultat izvršitve blagovne proizvodnje v aprilu za združeno podjetje zelo ugoden. Proizvodnja je sicer za okoli 1400 ton manjša, kot je bila meseca marca, vendar znaša mesečna izvršitev 107 odst. in zbirni načrt izvršujemo s 105 odst.

Pri izvrševanju načrta izvoza je situacija manj razveseljiva. Mesečni načrt sta izvršili samo dve delovni organizaciji, in sicer Plamen Kropa in Veriga Lesce. Zbirni načrt izvoza pa izvršujejo samo v železarni Ravne.

Načrtovano mesečno realizacijo vrednosti prodaje so dosegle vse delovne organizacije. Žična Celje je praktično na planu, drugi so jo visoko presegli. Zbirno je realizacija pod načrtovano samo še pri Verigi Lesce za 2 odst. in nekaj več pri Žični Celje.

Pri medsebojnih dobavah je vredno omeniti, da je železarna Ravne dobavila že letno načrtovano količino in da je tudi posameznim delovnim organizacijam dobavila daleč več, kot je bilo predvideno za štiri mesece.

Dobave iz železarne Štore ne gredo po načrtu, ker tudi v aprilu nista obratovali proga Ø 300 in Ø 250 zaradi okvare in dobavljajo samo proizvode proge Ø 550.

Dobra proizvodnja in poslovni uspehi so odraz tega, da hujših problemov ni bilo, ki bi povzročili večje izpade proizvodnje. Brez težav seveda ne gre. Občasno je močno skopnela zaloga starega železa in jeklarne so vlagale vse, kar je bilo pač na razpolago in ne ravno primerne kvalitete. Težave z nečistim vložkom, kar povzroči potem izvenprogramsko proizvodnjo, so tako redno prisotne. Kadar je malo starega železa, se jim sploh ni mogoče postaviti po robu. V problematikah delovnih organizacij se tudi vse bolj pogosto pojavljajo pripombe, da v posameznih proizvodnih obratih, predvsem tam, kjer so težki delovni pogoji, manjka delovne sile. Sedaj prihaja letni čas, čas dopustov in stanje se bo še poslabšalo. Upajmo, da bo možno vsaj približno obdržati nivo proizvodnje zadnjih šest do sedem mesecev in da ne bo nepričakovanih večjih težav, ki bi to preprečile.

Milan Marolt, dipl. inž.

TOZD. Sektor za gospodarjenje pa je za železarno kot celoto pripravil program akcije varčevanja, v katerem so poleg že sprejetih programov vključene naloge, ki jih morajo na tem področju letos izvršiti službe in sektorji v sestavi delovne skupnosti skupnih služb.

Sodelovanje pri rekonstrukciji separacije kremenčevega peska

Problem kremenčevega peska tako po kvaliteti kakor tudi količini nam je za naše potrebe znan. Interesna skupnost kremenčevih livarskih peskov je svoječasnno imenovala posebno komisijo z nalogo, da pregleda idejne investicijske elaborate za separacijo peskov Termita v Domžalah in Salonita Anhovo. Komisija je delo končala. Na podlagi podatkov analiz in drugih predlogov se je odločila, da predlaga, da se potrdi idejni projekt za rekonstrukcijo separacije kremenčevega peska v Domžalah. Stroški rekonstrukcije bodo po predračunu znašali 2 milijona din, ki naj bi jih zbrali in v obliki kredita prispevali uporabniki kremenčevega peska. Po predlogu sporazuma od celotnega zneska, predvidenega za rekonstrukcijo, odpade na našo železarno 199.000 din. Znesek posojila bi se podpisnikom sporazuma vrnil v petih letih, s tem da bi se pričel vračati eno leto po končani rekonstrukciji. Podjetje Termit pa s sporazumom prevzame obveznost, da bo podpisnikom sporazuma po rekonstrukciji zagotovilo 170.000 ton kremenčevega peska. Predlog je bil obravnavan tudi na delavskem svetu TOZD metalurške proizvodnje, ki se je z našim sodelovanjem in sofinanciranjem pri rekonstrukciji separacije strinjal.

Pravilnik o organizaciji in poslovanju glasil Fužinar

Za redno obveščanje zaposlenih izdajamo v železarni mesečnik Informativni fužinar in trimesečno glasilo Koroški fužinar. Z zakonom o javnem obveščanju pa moramo to področje dejavnosti, če želimo časopisa še nadalje izdati, urediti s posebnim aktom. Tako kot je pri drugih sredstvih javnega obveščanja, moramo poleg sedanjega uredniškega odbora imeti še svet glasil, ki je družbeni organ upravljanja in v katerem so razen zastopnikov izdajateljev tudi predstavniki drugih zainteresiranih organizacij, ki jih imenuje občinski odbor SZDL. Z namenom, da bi zadovoljili zakonskim določilom, je bil tudi pripravljen predlog pravilnika in posredovan v odobritev delavskemu svetu podjetja.

Sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah

V vseh treh slovenskih železarnah smo že sedaj imeli pravilnike o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih. Tako, kot se želijo zadeve v okviru Slovenskih železarn uskladiti in poenotiti na drugih področjih, je bilo predlagano, da se izdela enotni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah na nivoju Slovenskih železarn. Določena je bila posebna delovna skupina, ki je enoten predlog sporazuma pripravila. Pred razpravo na delavskem svetu podjetja so o predlogu sporazuma razpravljali in ga potrdili tudi samoupravni organi v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb. V predhodnih razpravah so bili izoblikovani nekateri dodatni predlogi, ki so bili nato po uskladitvi v obliki dopolnitev skupno s predlogom posredovani delavskemu svetu v obravnavo in sprejem.

Uvoz prek posrednikov in obračun izvozne premije

Tako na področju izvoza kakor tudi uvoza se teži k temu, da se z določenimi ukrepi uvede večji red. Kontrolo nad izvajanjem predpisov in drugih ukrepov s tega področja opravljajo ustrezni organi pri Narodni banki. Ti organi tako za uvoz raznih ferolegur in drugega reprodukcijskega materiala, ki ga uvažamo prek posrednikov, kakor tudi za dokaz, da prodajamo naše izdelke v razne prekomorske države, zahtevajo soglasje in potrditev najvišjega samoupravnega organa v podjetju. Službe, odgovorne za uvoz in izvoz materiala, so zato predlagale, da delavski svet odobri, da prek določenih posrednikov za naše potrebe uvažamo ferolegure in drugi reprodukcijski material kakor tudi, da se na podlagi dokumentacije, ki jo pripravi za vsak pri-

Akcijski program varčevanja

Resolucija o družbenoekonomski politiki o razvoju SR Slovenije za leto 1975 določa, da mora biti letošnje leto leto vsestranskega varčevanja in racionalnega obnašanja na vseh področjih, predvsem pa v smeri zmanjševanja stroškov poslovanja. Namen akcije varčevanja je predvsem doseči boljšo in racionalnejšo proizvodnjo in čim bolj zadovoljiv finančni rezultat z namenom, da bi v čim večji meri lahko pokrivali naše potrebe tako na področju razširjene reprodukcije kakor tudi potreb na področju družbenega standarda zaposlenih. V akcijo varčevanja se moramo zato vključiti vsi in vsak po svojih močeh prispevati k tem smotrom. Ob sprejetju gospodarskega načrta za letošnje leto so samoupravni organi v TOZD že sprejeli svoje akcijske programe

mer posebej izvozni oddelek, sme izdati potrdilo, da je blago namenjeno kupcu v določeni prekomorski državi.

Razpis delovnega mesta

V 111. členu statuta imamo našeta vodilna delovna mesta v železarni, na katera delavce imenuje delavski svet podjetja. V tem členu je tudi določba, da se delavci na ta delovna mesta imenujejo za dobo štirih let oziroma je treba delovna mesta po preteku tega časa ponovno razpisati. Delavcu, ki je bil imenovan na delovno mesto direktorja kadrovske splošnega sektorja, bo letos meseca maja potekel čas, za katerega je bli imenovan. Predlagano je bilo, da delavski svet odloči, da se v sredstvih javnega obveščanja razpiše to delovno mesto in imenuje komisija, ki naj opravi razpis, zbere prijave in pripravi predlog za imenovanje delavca na razpisano delovno mesto.

Višina posojila za individualno gradnjo in zagotovitev stanovanj za strokovne delavce

Delavski svet je letos na seji 24. februarja potrdil zaključni račun in predlagano razdelitev sklada skupne porabe. V razdelitvi sredstev sklada skupne porabe so bila tudi sredstva, namenjena za dajanje posojil zaposlenim za individualno gradnjo stanovanj, odkup stanovanj ter dograditev ali adaptacijo lastnih stanovanjskih hiš v višini 5 milijonov din. Po določbah samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih železarne delavski svet vsako leto ob upoštevanju ekonomskih in drugih gibanj in višine razpoložljivih finančnih sredstev določi maksimalno višino kredita, ki se prosilcem za posamezne potrebe lahko dodeli. Lani je bila višina posojila za individualno gradnjo določena v višini 120.000 din. Ker so se cene gradbenega materiala in drugih gradbenih storitev povečale, je bilo predlagano, da se letos maksimalna višina posojila poveča za 30.000 din oziroma določi na maksimalno 150.000 din. Istočasno pa je bilo predlagano, da se odobri, da se prosilcem, ki sicer izpolnjujejo pogoje za pridobitev posojila, ob upoštevanju njihovega števila in razpoložljivih sredstev lahko zmanjša po sporazumu pripadajoči znesek posojila v letu 1975 za največ 30%.

Način delitve stanovanj imamo v železarni urejen s samoupravnim sporazumom o stanovanjskih razmerjih. V sporazumu imamo tudi določbe, na podlagi katerih je delavski svet pooblaščen, da lahko ob upoštevanju števila stanovanj in kadrovske potrebe za reševanje stanovanjskih potreb mlajših strokovnih delavcev z višjo ali visoko šolsko izobrazbo izdvoji določeno število stanovanj. Gre za reševanje stanovanjskih problemov mlajših strokovnih delavcev, ki po merilih in kriterijih sporazuma o delitvi stanovanj ne morejo zbrati toliko točk, da bi lahko uveljavili pravico do dodelitve stanovanja, so pa železarni potrebni. Ob upoštevanju predvidenega števila stanovanj, ki naj bi bila zgrajena in vseljiva še v letošnjem letu, naj bi se iz stanovanj, ki bodo vseljiva predvidoma meseca avgusta, izdvojila štiri družinska stanovanja, in iz stanovanj, ki bodo zgrajena in vseljiva decembra, eno družinsko in tri samska stanovanja.

Dopolnitev statuta in podpisnih pooblaščenec

V 14. členu statuta imamo našete delavce, ki so pooblašteni za podpisovanje železarne, naveden pa tudi obseg njihovih podpisnih pooblastil. Potrebe in delo na posameznih delovnih področjih pa so pokazale, da je treba število podpisnih pooblaščenec razširiti in podpisovati za določena ožja delovna področja in organizacijske enote.

Povečanje amortizacije

V smernicah za sestavo gospodarskega načrta za letošnje leto je bilo določeno, da je treba letos amortizacijo načrtovati v znesku 130 milijonov din. S smernicami pa je bilo tudi določeno, da je v primeru večjih podražitev osnovnih sredstev ali sprememb osnov za obračun amortizacije ustrezno povečati tudi načrtovani obseg amortizacije. Z analizo strukture dohodka je bilo ugotovljeno, da je delež amortizacije v celotnem dohodku zaradi prenizko ovrednotenih osnovnih sredstev v upadanju. Napovedan je tudi predpis, ki bo

določal, da mora biti amortizacija obračunana od realnejših osnov, kar pomeni, da bo treba opraviti revalorizacijo osnovnih sredstev. Glede na navedeno je bilo predlagano, da se odobri povečanje planirane amortizacije za 20 milijonov din oziroma od prej predvidenih 130 na 150 milijonov din.

Delavski svet je bil seznanjen tudi z delom komisije za uveljavljanje ustavnih dopolnil v železarni, seznanjen pa tudi z že oblikovanim predlogom o reorganizaciji sedanjih TOZD oziroma ustanovitvi novih TOZD v železarni. Kako daleč smo na tem področju in do katerega predloga se je opredelila komisija, je govor v posebnem članku, objavljenem v današnji številki Informativnega fužinarja, na kar želimo zaposlene posebej opozoriti.

Po razpravi je delavski svet glede na sprejeti predlog dnevnega reda sprejel naslednje sklepe:

1. Vzame se na znanje poročilo o poslovanju v prvem četrtletju letošnjega leta in poročilo o izpolnjevanju gospodarskega načrta.

2. Na podlagi že sprejetih odločitev samoupravnih organov TOZD se potrdi akcijski program varčevanja v železarni za leto 1975. Program je v izvrševanje dostaviti vsem TOZD, sektorjem, službam in obratom.

3. Potrdi se odločitev delavskega sveta TOZD metalurške proizvodnje in sporazum o medsebojnem sodelovanju in poslovanju pri rekonstrukciji separacije kremenčevega peska v Moravčah. S sprejetjem sporazuma železarna prevzame obveznost, da bomo s pogoji, določenimi v 2. členu sporazuma, za rekonstrukcijo prispevali sredstva v višini, ki odpade na TOZD metalurške proizvodnje oziroma železarno v višini, določeni v 5. členu sporazuma.

4. Potrdi se pravilnik o zvrsti in temeljni vsebinski zasnovi ter o organizaciji in poslovanju glasil Fužinar z dopolnitvijo sedanjega besedila 4. člena, tako da iz besedilo glasi: »Kot informativno glasilo Informativni fužinar najmanj enkrat mesečno, medtem ko Koroški fužinar izhaja občasno, najmanj pa štirikrat letno.«

Pravilnik je posredovati svetu sindikata s prošnjo, da ga pregleda in se do njega opredeli. Pripombe, če bodo izoblikovane, je po uskladitvi v obliki dopolnitev posredovati na naslednji seji delavskemu svetu podjetja.

5. Z v predlogu navedenimi dopolnitvami se potrdi samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah Slovenskih železarn.

6. Odobri se, da se za potrebe naše železarne uvažajo ferolegure in drugi potrebni re-

produksijski material prek posrednikov, in sicer: Ferrolegeringerja A. G. Zürich, Stahl-Metalla A. G. Düsseldorf in Karla Mertla K. G. Wien.

7. Odobri se, da se na podlagi dokumentacije, ki jo za vsak primer posebej pripravi izvozni oddelek, lahko izstavi potrdilo, da so izdelki resnično namenjeni in prodani kupcu, ki ima sedež v določeni prekomorski državi.

8. V javnih sredstvih obveščanja se izvrši razpis delovnega mesta direktorja kadrovske splošnega sektorja Železarne Ravne. V komisiji, ki mora opraviti razpis, zbrati prijave kandidatov in pripraviti predlog za imenovanje delavca na razpisano delovno mesto, se imenujejo: Franc Hrastnik za predsednika ter Edo Javornik in Stanko Kovačič za člana.

9. Ob upoštevanju povišanja cen gradbenega materiala ter drugih gradbenih in obrtnih storitev se osnove za izračun dolgoročnega posojila povišajo za 26 odst., s tem da lahko znaša letos višina posojila za individualno gradnjo največ 150.000 din.

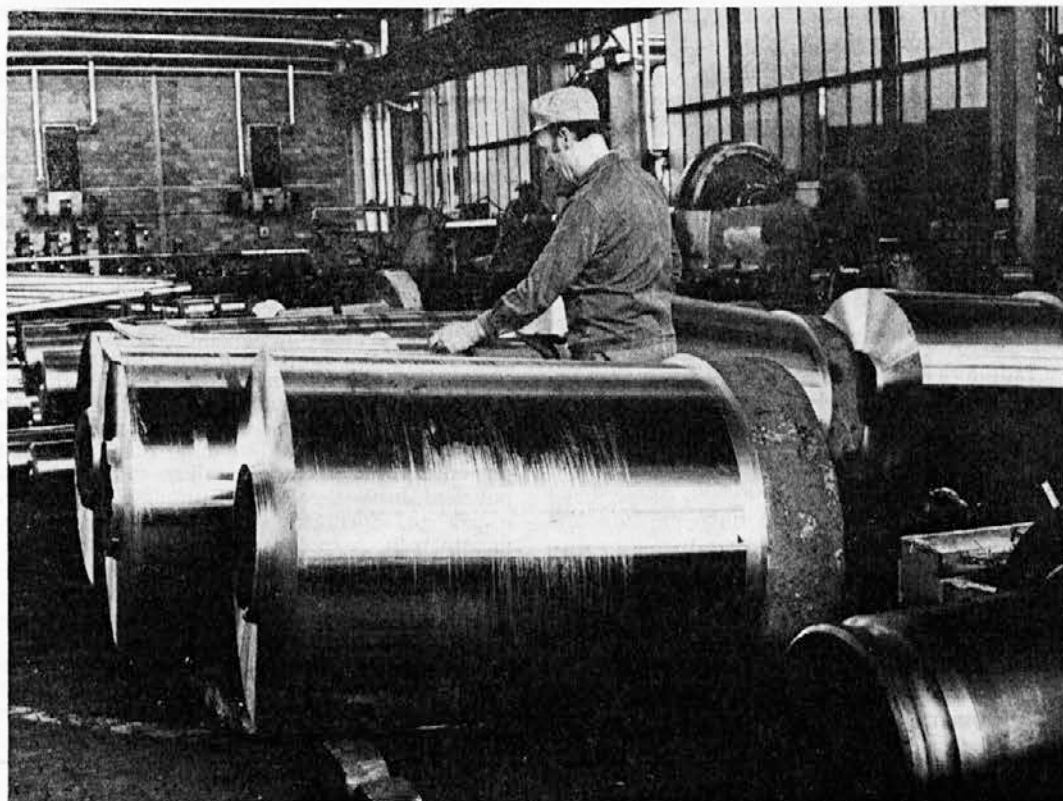
Skupni odbor za splošne zadeve lahko ob upoštevanju višine razpoložljivih sredstev ter števila in strukture prosilcev za odobritev posojila zmanjša višino posojila prosilcem, ki sicer izpolnjujejo pogoje za odobritev posojila na podlagi prednostne liste skladno s stanovanjskim sporazumom, vendar največ za 30 odstotkov.

10. Od števila stanovanj, ki bodo predvidoma na razpolago in vseljiva meseca avgusta 1975, se za potrebe strokovnih delavcev z višjo in visoko šolsko izobrazbo izdvojijo štiri družinska stanovanja, iz stanovanj, ki bodo na razpolago meseca decembra 1975, pa se izdvojijo eno družinsko in tri samska stanovanja. O dodelitvi izdvojenih stanovanj na predlog kadrovske splošnega sektorja odloči skupni odbor za splošne zadeve.

11. Delavski svet se strinja s predlaganimi dopolnitvami statuta, ki se nanašajo na podpisne pooblastil. Predlog je posredovati v obravnavo po postopku, ki je določen za sprejem statuta. Šteje se, da bo predlagana dopolnitev sprejeta, če bo predlog potrjen na zborih delovnih ljudi.

12. Odobri se povečanje planirane amortizacije za leto 1975 za 20 milijonov din oziroma od prej načrtovanih 130 na 150 milijonov din. Sklep o povišanju amortizacije bo veljaven, ko ga bodo potrdili tudi delavski sveti TOZD.

-et

Merjenje

Predstavljamo našo železarno

JEKLOLIVARNA

Jeklolivarna je obrat, ki zaradi svojega tehnološkega procesa zahteva sorazmerno veliko delavcev. Skupno je v njej zaposlenih 445 ljudi, sestavljena pa je iz modelne mizarne, klasične livarne, kroging livarne in čistilnice.

Okoli 20.000 ton tekočega jekla, izdelanega v stari topilnici, tu vlivajo v peščne kalupe. Naša jeklolivarna izdelava letno okoli 10.000 ton jeklolitine, od tega vsaj 4000 ton specialno legiranih ulitkov. S tem daje železarni okoli 25 milijard starih dinarjev realizacije.

Natančnejši ogled tega obrata pokaže, da je precej kompliciran in vezan na pripravo celotne tehnologije, preden pride do procesa ulivanja. Proizvodni proces je sestavljen takole:

1. izdelava modela, 2. kalupljenje in jedranje ter izdelava form, 3. vlivanje, 4. ohlajevanje in izpraznjevanje forme, 5. čiščenje ulitka, 6. splošna termična obdelava, 6. posebni postopki finalizacije, kot npr. prevlačenje, površinsko kaljenje itn.

Da lahko poteka tako širok tehnološki proces, so potrebne tudi službe, ki so na ta proces neposredno vezane. Tako npr. prodajna služba skrbi za ekonomsko ceno ulitkov, za pravočasno izpolnjevanje pogodbenih obveznosti do naročnikov, pa tudi za pravočasna plačila kupcev. Proces pa zahteva tudi močno pripravo dela (PD), ki je sestavljena iz tehnološke priprave, operativne priprave, kalkulacij ter študij dela in časa.

Mogoče nekateri menijo, da ljudje v pripravah dela nimajo toliko odgovornosti kot oni v obratih, vendar to v jeklolivarni ne drži. PD namreč na podlagi tehnološke in splošne dokumentacije določi tehnološke postopke za vse faze proizvodnega procesa.

Te službe pripravijo optimalne programe, ki morajo dati možnost najboljšega izkoriščanja kapacitet ter optimalno doseganje ekonomskega učinka. PD je torej vse prej kot služba, ki dela le v pisarni in ne ve, kaj se dogaja v obratu, ampak ima nenehno povratne informacije iz obrata, da z njimi kontrolira lastno delo in proizvodni proces. Jasno je torej, da mora imeti dobre strokovne kadre s sorazmerno dolgo prakso. Pridobivanje takih kadrov pa je zadnje čase zelo problematično.

Proizvodni proces v jeklolivarni

Izdelava modela je kompliciran postopek, ker mora delavec v moderni mizarni dobro znati brati načrt končno izdelanega ulitka ter si istočasno predstavljati že tudi natančno bodočo podobo modela za ta ulitek. Ta model služi nato za izdelavo peščenega kalupa, ki se izdeluje strojno ali ročno. Sestavni del kalupa so tudi jedra, ki jih pripravljajo v jedrarni spet strojno ali ročno, vendar po predpisanih načrtih.

Šele ko je vse to pripravljeno, model zakalupiramo, ga izvlečemo, vstavimo jedro, postavimo vse livne sisteme (ti zahtevajo posebne študije v PD), nato se forma vlije s tekočim jeklom različnih kvalit. Jeklo se v formi strdi, nato se ohlaja

glede na kvaliteto jekla in kompliciranost ulitka, nakar se forma izprazni in dobimo surove ulitke.

Te nato prepeljemo v čistilnico. Tam tak ulitek z raznimi metodami očistimo — ga peskamo, avtogeno režemo, brusimo itn., nakar ga termično obdelamo ter po potrebi finaliziramo. S termično obdelavo namreč oplemenitimo njegove mehanske lastnosti, nazadnje pa je pred prodajo vsak ulitek še prekontroliran.

Težavnostna stopnja dela glede na odgovornost, kakovost jeklolitine in obremenitev delavcev je enako pomembna vse od priprave peska do končnega izdelka. Sposobnost prenašati fizične obremenitve ob istočasni natančnosti dela je podlaga za izbiro livarskih kadrov. Tako ima npr. kalupar nekaj skupnega s kiparjem, ker mora imeti poleg znanja še občutek za svoje delo.

Zaradi sorazmerno težkega delovnega okolja (prah, pesek, toplota pri vlivanju)

S se se kolektivnih izvršilnih organov

Skupni odbor za gospodarjenje je na sejah meseca maja obravnaval podatke in rezultate poslovanja železarne v prvem četrtletju letošnjega leta, razpravljaj o drugih predlogih in zadevah, ki so bile v odločanje in obravnavo nato posredovane delavskemu svetu podjetja, bil seznanjen s poročilom kontrole kvalitete o številu in vzrokih reklamacij v lanskem letu in prvem četrtletju letošnjega leta, seznanjen pa je bil tudi z obiskom predstavnika mednarodne korporacije za investicije v Jugoslaviji v naši železarni in z vsebino razgovorov, ki so se nanašali na nadaljnji razvoj naših predelovalnih obratov ter finančno konstrukcijo za nadaljnjo investicijsko izgradnjo železarne in prizadevanja Slovenskih železarn, da bi v Sovjetski zvezi (Moskvi) uredile lastno predstavnitvo.

Na zahtevo odbora je oddelek kontrole kvalitete sestavil poročilo o številu in vzrokih domačih reklamacij za lansko leto in prvo trimesečje letošnjega leta. Ugotovljeno je namreč bilo, da o vseh inozemskih reklamacijah razpravljajo in odločajo samoupravni organi v TOZD, da pa je o domačih reklamacijah in njihovih vzrokih v železarni premalo govora.

Iz podatkov, ki so bili posredovani, je razvidno, da je lani bilo skupno 355 reklamacij, od tega 226 v TOZD metalurške proizvodnje in 129 v TOZD mehanske obdelave. Po vrednosti je znašala vrednost reklamiranega blaga 2,364.540 din ali 0,18 odst. od vrednosti lani prodanega materiala in izdelkov. V prvem trimesečju letošnjega leta smo imeli 98 reklamacij, od tega 63 v TOZD metalurške proizvodnje, 35 v TOZD mehanske obdelave. Skupna vrednost reklamiranega blaga znaša 950.585,19 din. Osnovni vzroki reklamacij tako v lanskem kakor tudi letošnjem letu so v glavnem enaki, so pa seveda po posameznih obratih različni. Reklamacije nastopajo kot posledica raznih razpok, mikro vključkov na površini, lunkejev, raznih plinskih mehurjev, napak pri formanju, zamenjavi materialov, napetostnih razpok, nepravilnega ohlajanja, prevelike trdote, nepravilnih dimenzij, nepravilnih načrtov, napak pri struženju in podobnega. V razpravi so bile z določenimi kritičnimi pripombami obravnavane nekatere večje reklamacije, katerih obseg bi se v večjo pazljivostjo in doslednostjo, če že ne v celoti odpravil, pa vsaj lahko zmanjšal. Končno je odbor poročilo vzel na znanje, sklenil pa je, da ga je treba v vednost in nadaljnjo obravnavo odstopiti vodstvom TOZD.

Razen zadev, ki so bile že omenjene, je odbor na predlog vodstev TOZD in sektorjev

in odgovornosti je za take kadre kriza, ker jih nagrajevanje na najtežjih delovnih mestih najbrž ne zadovoljuje. Seveda gre v glavnem za tista delovna mesta, ki so v stalno nezdravem okolju. Na splošno pa je znano, da je jeklolivarna obrat, kjer sama šolska izobrazba brez dolgih izkušenj ni zadosten porok za kvaliteto proizvodnje jeklolitine in prav te daljše izkušnje so ena največjih odlik livarjev.

V jugoslovanskem in srednjeevropskem merilu se lahko naša jeklolivarna mirno postavi ob bok katerikoli drugi. Konkurenčna je tako po kvaliteti kot ekonomičnosti izdelkov. Izdelujemo namreč zelo komplicirane ulitke z nešteto različnimi asortimenti, npr. specialne armature iz nerjavega jekla, specialne ulitke iz 12-odst. mangana itn.

Ker je program naše jeklolivarne tudi zelo prilagodljiv, se nam zaenkrat ni bati za delo v prihodnosti. Edina naša slabost je, da premalo skrbimo za vzgojo mladega livarskega kadra.

M. K.

odobril posameznim delavcem službena potovanja v inozemstvo. Opravljena so bila zaradi urejevanja raznih poslovno komercialnih zadev in reševanja posameznih reklamacij.

Seja skupnega odbora za splošne zadeve je bila namenjena izključno razpravi in odobritvi predloga stanovanjskih komisij o razdelitvi stanovanj. Predlog je bil pripravljen na podlagi enotno izoblikovane prednostne liste prijavljenih kandidatov za razpisana prosta stanovanja. Potem ko se je odbor seznanil s potekom sestave prednostne liste in problemi, ki so bili prisotni, ter predlaganimi rešitvami, je po širši razpravi sklenil:

— Potrdi se skupni predlog stanovanjskih komisij in se meseca maja vseljivih 73 stanovanj razdeli, kot sledi:

a) od razpoložljivih 73 stanovanj se 63 stanovanj dodeli prosilec, navedenim v predlogu. Katero stanovanje se dodeli posameznemu upravičencu, ob upoštevanju razpoložljivih stanovanj in števila družinskih članov, naknadno določijo stanovanjske komisije TOZD in delovne skupnosti skupnih služb;

b) 10 izločenih stanovanj se dodeli: 6 stanovanj iz naslova obveznosti, ki so bile sprejete prejšnja leta, štiri pa za potrebe strokovnih delavcev. Vsa ta stanovanja se bodo dodelila po predlogu stanovanjskih komisij in kadrovske splošnega sektorja;

c) predlog, da bi se za potrebe delavcev z višjo in visoko strokovno izobrazbo iz stanovanj, ki bodo na razpolago predvidoma meseca avgusta, izdvojila štiri družinska stanovanja in iz stanovanj, ki bodo na razpolago meseca decembra letos, eno družinsko in tri samska stanovanja, je, kot to določa sporazum, posredovati v obravnavo in potrditev delavskemu svetu podjetja;

d) z namenom, da bi lahko v celoti spoštovali določbe samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih železarne, je tako za stanovanja, ki bodo na razpolago meseca avgusta, kakor tudi za stanovanja, ki bodo na razpolago meseca decembra letos, pravočasno opraviti razpis. Razpis je treba časovno pripraviti in uskladiti tako, da bodo lahko pravočasno opravljeni vsi postopki od potrditve prednostne liste do reševanja morebitnih ugovorov in končne potrditve predloga. Za pripravo in objavo razpisa je odgovorna za stanovanjsko področje pristojna strokovna služba.

Tako službe kakor tudi prizadeti organi, na katere so se nanašale sprejete odločitve obeh odborov, so bili o rešitvi posebej pismeno obveščeni.

SINDIKALNE VESTI

Po reorganizaciji sindikalnih organizacij v železarni ugotovljamo večjo aktivnost osnovnih organizacij. Iz zapisnikov sej izvršnih odborov zasledimo zelo pestro vsebino dela. Večina osnovnih organizacij sindikata je prešla iz ozkih akcijskih okvirov delovanja v širšo obravnavo vseh pomembnejših družbenih zadev. Tudi v naši delovni skupnosti imamo sindikati vlogo oziroma prilagajamo metode dela, organizacijo in vsebino tako, da čim bolj odražamo hotenje delavcev. Sindikalne organizacije morajo biti takšne, da jih delavci sprejemajo in priznavajo za svoje. To je eno izmed osnovnih izhodišč dela sindikata v Železarni Ravne.

Za čim boljše delo sindikalnih funkcionarjev je bil organiziran seminar za vse sindikalne poverjenike, to je članke izvršnih odborov, člane sveta sindikata in predsednike komisij pri svetu. Z udeležbo na seminarju ne moremo biti zadovoljni, saj se ga je udeležilo samo 241 sodelavcev. Na seminarju, ki je bil v dveh popoldnevih, so bile obravnavane naslednje teme: sindikati — organizacija delavskega razreda, organiziranost sindikatov, naloga poverjenika in člana izvršnega odbora, nekatere oblike dela v osnovni organizaciji, splošni ljudski odpor in družbena samozaščita.

Sprejet je bil tudi sklep, da se v jeseni v istem sestavu sestanemo na seminarju in skupno ugotovimo, kako smo naše dogovore izvedli v vsakodnevem življenju. Posamezne osnovne organizacije sindikata bodo pripravile poročilo o delu poverjenika, funkciji izvršnega odbora, skratka ali smo takšen sindikat, ki ga članstvo želi in sprejema.

Druga seja sveta sindikata je bila 14. maja 1975. Na njej smo obravnavali naslednje gradivo in sprejeli sklepe:

Izletništvo je ena izmed oblik rekreacije v delovnih organizacijah. Ker pa ta oblika rekreacije sloni izključno na materialni osnovi, je do leta 1973 v Železarni Ravne bila premalo razvita. In prav glede na še večje želje po tej obliki rekreacije je letos od ostanka dohodka bilo odobreno nekoliko več sredstev za sindikalno dejavnost in s tem tudi za izletništvo. Delegati na konferenci sindikalnih organizacij železarne so za to vrsto dejavnosti izglasovali vsoto 120.000 din.

Kaj nam pravzaprav daje izletništvo? Rekreacijski smoter — delavec se duševno sprosti in ob primernem programu na sproščen način telesno razgiba. Spoznavanje naravnih lepote — naša ožja in širša domovina je bogata z naravnimi lepotami, ki nudijo udeležencem užitek ob opazovanju, svež in čist zrak ter s tem nove moči in elan za delo. Seznanitev z zgodovinskimi in kulturnimi znamenitostmi — posebej privlači mlajše člane, ki so željni znanja iz preteklosti in časa NOB. Spoznavanje industrijskih objektov in ljudi — veliko članov želi videti industrijski razvoj v sosednjih krajih ali mestih, način dela in razvoj, ob tem pa se sklepajo nova poznanstva z ljudmi, ki delajo v teh delovnih skupnostih.

Da bi organizatorji izletov in člani lažje izbirali dolžino relacije in da bi izleti

dosegli svoj glavni namen, navajamo nekaj krajev, ki bi bili primerni za organizacijo izleta:

1. Logarska dolina — Šempeter — jama »Pekel«,
2. Hrvatsko Zagorje — Trakoščan, Kumrovec, Krapinske Toplice,
3. Dolenjska — Toplice, Kočevski Rog,
4. Dolenjska — Kostanjevica, Otočec,
5. Prekmurje — Radenci, Moravci,
6. Gorenjska — Bled, Kropa, Bohinj, Savica,
7. Postojna — Jama, Predjamski grad,
8. Mariborsko Pohorje,
9. Golte in okolica,
10. Velika planina — s temi postojankami je potreben predhodni dogovor (prostor, hrana).

Potrjen je bil program družbenoekonomskega izobraževanja članov za letošnje leto in sprejeti naslednji sklepi:

— Svet konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Ravne je sprejel zahtevo, da zasedanje delavskega sveta, ki je sklicano za v sredo 14. maja 1975, črta nekatere točke z dnevnega reda. V skladu s statutarnim dogovorom, sprejetimi pravili in poslovníkom o delu osnovnih organizacij sindikata je to zahteva sveta sindikata. Predsednik delavskega sveta delovne skupnosti bo to zahtevo podal pred sprejetjem dnevnega reda na samem zasedanju in v kratkem pojasnil vzrok, zakaj je do nje sploh prišlo.

— Člani sveta so potrdili poročilo o delu komisije za rekreacijo v pretekli mandadni dobi in načrt dela za leto 1975. Sprejme se program izletništva za leto 1975 z razdeljenimi sredstvi za izlete

po osnovnih organizacijah sindikata Železarne Ravne s spremembo, da se neizkoriščena sredstva, namenjena za izletništvo v letu 1975, lahko prenesejo na naslednje leto. Program izletništva se posreduje vsem osnovnim organizacijam sindikata Železarne Ravne.

— Kadrovske službi predlagamo, naj zaradi potreb po čim boljši rekreaciji delavcev uredi vse potrebno za razpis in zasedbo delovnega mesta še enega rekreatorja.

Prav tako se mora v najkrajšem času urediti delovni odnos rekreator — služba in komisija pri svetu sindikata Železarne Ravne.

— Osnovne organizacije, ki še nimajo izvoljenih komisij za rekreacijo in rekreatorjev, naj to izvedejo čimprej.

— Realizirati se mora sklep delavske kontrole, kjer je bilo rečeno, da se vse finančno poslovanje počitniškega doma Železarne Ravne prenese v Železarno Ravne.

— Imenovana je komisija za inovacije v Železarni Ravne, ki jo sestavljajo: Vizjak Ferdo — predsednik — člani Radovič Rado, Kovačič Stanko, Trefalt Jože, Križograd Pavel, Vovk Stefan.

— Dijakom 4. letnika metalurške tehnične šole se je na njihovo vlogo za končni izlet odobrilo 1500 din.

Slušatelj delovodske šole Ravne na Koroškem se je za ekskurzijo odobrilo 2000 din.

— Potrdijo se stroški srečanja godb v okviru Slovenskih železarn, ki bo 7. junija na Ravnah, v višini 15.000 din iz sredstev komisije za kulturo.

Svet sindikata skupaj s komisijo za samoupravljanje in osnovnimi organizacijami pripravlja oceno dela samouprave v delovni skupnosti in bo to predmet razprave na eni izmed naslednjih sej.

tp

Pomlad pod Peco

Foto: Milko Dolinšek

NE RUŠIMO SISTEMA

Pred dobrim letom smo po dolgotrajnih razpravah s sprejetjem samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih osvojili popolnoma nov in svojevrsten sistem delitve stanovanj, ki že stopa v veljavo. Aprilska delitev novo zgrajenih stanovanj po novem sistemu nam je pokazala, da je sporazum oz. sistem kot tak dober. S tem seveda ni rečeno, da ga ne bo čas prerasel in da ga bo treba nekoč tudi spreminjati ali dopolnjevati kot vsak akt, ki ureja katero koli področje medsebojnih razmerij. Kljub temu pa je v sedanjem in v bližnjem, prihodnjem času naša primarna naloga, da ga ohranjamo takega, kot je, da ga uveljavljamo in potrjujemo v praksi, kar mu je tudi namen.

Ugotavljamo, da nismo dosledni; da smo sprejeli in še sprejemamo kup internih splošnih aktov; poskušamo do zadnje dlake regulirati vsa področja delovnega in družbenega dogajanja, pri vsem tem pa nam na današnji stopnji družbene zavesti ta notranja zakonodaja izredno težko pada. Običajno si ne pomišljamo dvigniti rok za kateri koli splošni akt, ne da bi se predtem potrudili osvojiti njegovo bistvo; smo »komod« in raje počakamo, kaj nam bo dal, potem pa ga ali brezobzirno napadamo ali pa ignoriramo, najbolj pogosto pa ga vsak po svoje različno interpretiramo, kakor komu v trenutni situaciji najbolj ustreza. Sicer pa doslednost ni problem samo v naši ožji delovni skupnosti.

Če se vrnemo k sporazumu o stanovanjskih razmerjih ter se v mislih preselemo za leto dni nazaj, vidimo vso gonjo, ki smo jo imeli pri delitvi kreditov za individualno gradnjo. Letos je že bolje, pojavljajo pa se druge težave. Kakor že rečeno: sistem, ki ga ne čuvaš in gojiš, se izrodi, je kot hiša iz kart, ki se zaradi ene same napačno povlečene sesuje s to razliko, da neki regulativni sistem bolj počasi leze na kup, končni rezultat pa je isti.

Letos je že in še bo na Javorniku zgrajenih za železarniške delavce relativno precej stanovanj, dasiravno bi jih bilo lahko tudi več. Aprila smo jih dobili in delili čez 60. Med razpisom, prej in kasneje, so se pojavljali medkllici, zahteve po neki malo drugačni delitvi; da bi delili po TOZD, sorazmerno s številom zaposlenih, da bi upoštevali še ne vem kakšne, raznolike dodatne argumente, ki bi nekemu ali nekaterim omogočili priti prej do stanovanja itd.

Stanovanjska problematika je boleča za vse prosilce, ne samo za nekatere! Kriteriji sporazuma o stanovanjskih razmerjih za pridobitev stanovanja temeljijo na živem in minulem delu, upoštevajo tudi socialne momente, dopuščajo tudi možnost izjem na demokratični, samoupravni presoji; zlasti pa sloni ves sistem na solidarnosti. Toliko proklamirana solidarnost pa je še zmeraj le bolj papirni, izvenzavestni pojem; se uveljavlja, ko sprejemamo, ko pa dajemo, ali bi se morali na neki drug način solidarno žrtvovati, pa se neha.

Nekje v sporazumu je za izredne primere predvidena možnost, da lahko delavski svet podjetja v letnem planu reševanja stanovanjskih potreb delavcev TOZD in DS SS predvidi določena stanovanja za posamezne strokovne delavce, ki se zaradi kadrovskih potreb na novo zaposlijo in nimajo stanovanja, za nas pa bi bili brez ponujenega stanovanja izgubljeni, smo jih pa štipendirali. Podobno bi bilo možno za že zaposlene, ki se tretirajo kot kadrovske potrebe, kar pa velja za vse strukture in kategorije delavcev.

Mislim, da pravilno interpretiramo, če rečemo, da bi bilo kaj takšnega možno le v res izjemnih primerih, po temeljiti samoupravni presoji oz. dogovorjeni in utemeljeni odločitvi pristojnega samoupravnega dejavnika. Pri tem pa moramo biti pošteni in priznati, da taka akcija ne bi ostala brez znakov subjektivnih vplivov in pritiskov.

Pri spomladanski delitvi stanovanj so nekateri salomonsko našli luknjo oz. že citirano določilo sporazuma, po katerem naj bi kandidati, kadrovske potrebe, od delavskega sveta TOZD dobili 30 dodatnih točk. To bi jih seveda visoko dvignilo na prioritetni listi prosilcev za stanovanja. Tako je bilo samo v eni izmed TOZD šest ali sedem »potreb« oz. kandidatov. Pri tem se ni mislilo na to, da sedanji sistem sploh ne dopušča, da bi se samo en del tovarne spustil v takšno akcijo. Za vsake morebitne dodatne točke za kogarkoli bi morali dati soglasje vsi pristojni dejavniki v železarni, ne samo v neki TOZD.

Iz naših TOZD

S SEJE DELAVSKEGA SVETA TOZD MO

Štirinajsta redna seja delavskega sveta TOZD mehanske obdelave je bila 16. maja letos. Na tej seji je bil sprejet samoupravni sporazum o oblikovanju internih in eksternih prodajnih cen, ki so ga v TOZD MO že tako željno pričakovali. Dослед je na tem področju vladala stihija, kar je pogojevalo številne posledice. Četudi sam sporazum najbrž ni ravno idealen, so v TOZD MO zadovoljni, da je do njega sploh prišlo, da so postavljene osnove nekemu sistemu oblikovanja cen. Še zlasti pomemben pa bo ta akt pri urejanju bodočih medsebojnih ekonomskih odnosov med posameznimi, številnejšimi TOZD; saj kakor vemo, prihajamo v dobo, ko se bo v prihodnjih nekaj mesecih združeno delo v železarni konstituiralo na novih osnovah. Ena od pričakovanih nalog tega sporazuma pa je, bodočim temeljnim organizacijam zagotoviti kar najbolj ustrezno in pošteno delitev dohodka in s tem zagotovilo, da bodo vse bodoče TOZD imele zagarantirano enako materialno bazo za nadaljnji razvoj.

Delavski svet je na tej seji sprejel tudi predlog za povečanje planirane amortizacije, ki je tudi eden izmed ukrepov za za-

Saj vendar ne gradimo stanovanj iz sredstev posamezne temeljne organizacije, temveč iz skupnih sredstev in pridobljeni stanovanjski fond potem tudi solidarno, po dogovorjenih kriterijih, delimo. Pri našem sistemu obstaja, kar je tudi edino pravilno, precejšnja možnost, da pri neki delitvi kompletna TOZD ostane brez stanovanj. To pa nekaterim kar ne more iti v glavo; najbrž tistim, ki so za ograževanje TOZD.

Pri aprilski delitvi je bilo sicer neuradno dogovorjeno, da bi bilo pri prihodnjih delitvah sicer možno, da bi po nekem sistemu šli v določanje dodatnih točk za posameznike, vendar vsi dobro misleči upajo, da se to ne bo zgodilo. Kdo si upa trditi, kot se to dogaja, da je tako pomemben, da bo delo v hali obstalo, če bo odšel? Pomembnih delovnih mest je v železarni na stotine. Na teh delovnih mestih je tudi mnogo stanovanjskih prosilcev, vendar je po svoje vsako delovno mesto pomembno. Potenciranje pomembnosti delovnega mesta in grožnje po zapustitvi železarne, pa so v bistvu izsiljevanje, ki je samo po sebi obsojanja vredno. Če bi šli v tako akcijo, bi v železarni pred vsako delitvijo stanovanj nabrali 20 do 30 »kadrovskih potreb«; se pravi, da drugi sploh ne bi več prihajali v poštev. Z drugimi besedami: s tako akcijo bi z enim zamahom porušili dober, pošten sistem v katerega izgraditev so nekateri vložili veliko truda, mnogi drugi, večina, pa verjamejo vanj. Verjamejo vanj zato, ker so doživeli čase subjektivnega odločanja. Sedaj imamo sporazum, imamo sistem, kolikor toliko objektivna merila in je zadnji čas, da se načelo smotrnosti tudi tu umakne načelu zakonitosti.

Janko Dežman

gotovitev materialne osnove združenega dela v železarni.

Poleg navedenega je bil pravzaprav osnovni namen 14. seje, da bi na njej samoupravno pretresli izvrševanje akcijskega programa, ki smo ga štiri mesec prej sprejeli. Ker pa je bila udeležba na seji slaba — eden nad polovico članov — se je delavski svet, kljub temu, da je bil formalno sklepčen, odločil to problematiko obravnavati na prihodnji, razširjeni seji, ko naj bi se obravnaval tudi predlog razvoja obratov 117. panoge v železarni za prihodnje desetletje.

J. D.

VARNOST IN STROŠKI

Iz dela komisije za VPD — TOZD metalurške proizvodnje

Komisija za varstvo pri delu TOZD MP si vsako leto začrta svoj delovni program, ki ga več ali manj uspešno izpolnjuje. Programi so si iz leta v leto precej podobni, saj dajejo glavno nalogo komisiji, da po svojih možnostih skrbi za varnost naših članov in za izboljšavo pogojev dela. Sprotnih zadev tak program ne more predvideti, zato jih komisija s službo za VPD rešuje, ko se pojavijo. Tudi v tem letu si je izdelala program dela.

Komisija za VPD je pri obveščanju skromna, saj s svojim delom nismo nikoli povsem zadovoljni, ker pravzaprav ni nikoli končano. Sestaja se bolj poredko, zato pa na terenu več dela. Vedno so posamezni člani ko-

misije tesno povezani s službo za VPD in tako se delo na terenu uspešno koordinira. Problemi na terenu se precej ponavljajo, zato je tudi komisija v nekaterih obratih bolj, v nekaterih pa manj uspešna. Gre namreč za obvezno sodelovanje vseh vodilnih oseb v TOZD, posebej pa vodstev obratov in oddelkov, od katerih je v večji meri odvisna uspešnost zaščite človeka pred nesrečo, obenem pa varčna uporaba težko pridelanih sredstev. Na žalost se teh obveznosti mnogi ne zavedajo. Da bi ta zavest prodrla do slehernega, nam pri delu pomaga republiški inšpektor dela, ki nas občasno obišče, včasih pa tudi seže v denarnico posameznikom kar na kraju samem. To so sicer skrajni ukrepi, vendar so tudi potrebni. Škoda je le, da nas ne obišče bolj pogosto, saj kadar najavi svoj prihod, je po obratih dokaj dober red, ko pa gre, je zopet vse po starem. In zakaj je tako? Odgovor je preprost.

V obratih primanjkuje osnovne discipline, za katero so pa krivi prav vsi, predvsem pa od delovodij navzgor. Kljub opozorilom komisije, službe in inšpektorja se stanje vidno ne izboljšuje, pač pa se je v nekaterih obratih še poslabšalo. Posledica takega malomarnega odnosa do varnostne discipline so nesreče pri delu, ki so v prvem četrtletju tega leta proti istemu obdobju lani celo porasle. To ne vodi nikamor. Osnovno vodilo pri izdelavi programa dela komisije za VPD je bilo, kako zmanjšati nesreče pri delu, ki nam z izgubo delovnih ur močno zmanjšujejo produktivnost na zaposlenega.

Program dela komisije je tak:

1. Na vsaki seji se sproti informativno seznanja z delovnimi nesrečami, spremlja njihove vzroke, jih analizira, išče najprimernejše ukrepe in po svojih močeh vpliva na njihovo odpravo.
  2. V obliki skupnih občasnih kontrol kakor tudi samoiniciativno vsi člani komisije skrbijo na svojem področju za varnostno in delovno disciplino, s tem preventivno pospešujejo varno delo ter zmanjšujejo števila nezgod. Kršitelje varnostne discipline (nedosledna uporaba zaščitnih sredstev in opreme osebnega varstva kakor tudi malomaren odnos do varnostnih naprav in varnostnih predpisov) komisija predlaga v disciplinski postopek.
  3. V letu 1975 bo po določbah novega zakona o varstvu pri delu sprejet nov samoupravni splošni akt »samoupravni sporazum o varstvu pri delu«, ki ga bo pred potrditvijo samoupravnih organov obravnavala na svojih sejah.
  4. Razpravljala bo o poročilu in programu službe za varstvo pri delu za leto 1975, obenem pa bo vse leto nadzirala, ali se sprejeti sklepi in varnostni ukrepi izvršujejo.
  5. Komisija bo razpravljala o vsaki odločbi in zapisniku o odpravi pomanjkljivosti, ki jih bo izstavil republiški inšpektorat dela ob inšpekcijskih pregledih v posameznih obratih in službah, kjer ugotavlja, kako delavci v organizacijah združenega dela izvajajo predpise zakona o varstvu pri delu.
  6. Obravnavala bo tudi vse vloge in razne dopise s pritožbami, naslovljene nanjo, ki se nanašajo na varnostno problematiko po posameznih obratih, pri tem zavzela svoje stališče in nadzirala izvajanje sklepov.
  7. Komisija za VPD po potrebi ugotavlja upravičenost predpisovanja sredstev osebnega varstva in odloča o njihovi obvezni uporabi, kjer so glede na naravo in pogoje dela nujna. V spornih primerih tudi obravnava in usklajuje neenakost dodeljevanja sredstev in opreme osebnega varstva med podobnimi ali enakimi delovnimi mesti.
  8. Spremlja izvršitve ukrepov za varstvo okolja (odpraševanje posameznih objektov ali delovnih mest, prepah, ropot in podobno). S tem v zvezi opozarja pristojne službe na odpravo teh pomanjkljivosti.
  9. Sodeluje pri okoloških meritvah, kjer se bo to pokazalo za potrebno, ter skrbi za odpravo pomanjkljivosti, ki se z meritvami pokažejo in presegajo predpisane koncentracije.
- Kot je iz programa razvidno, si je komisija zadala precej težke naloge. Uspešnost njihovega izvajanja bo v veliki meri odvisna od angažiranosti vseh članov in pomoči vseh

Predvečerje

prizadetih, posebej vodstev obratov in delovodij.

Ena od občasnih kontrol, ki jo je komisija opravila v valjarni, je pokazala, da je spoštovanje varnostnih navodil na minimumu, kar je imelo za posledico povečanje obratnih nezgod v I. kvartalu letos proti istemu obdobju lani za 57 odst. Obratne nezgode so porasle tudi v livarni za 40 odst. in jeklovniku za 100 odst., medtem ko v drugih obratih rahlo upadajo.

Nespoštovanje varnostnih navodil pa nima za posledico samo naraščanje obratnih nezgod, temveč tudi naraščanje stroškov za uničena privezovalna sredstva in drugih naprav, kar nam močno zvišuje obratne stroške. Komisija je ugotovila, da se žerjavi in privezovalna sredstva preobremenjujejo tudi za 50 odst., kar je prav zaskrbljujoče, saj smo že imeli primer, da je žerjav zaradi preobremenitve padel z žerjavne proge. Takšne primere bo treba kritično obravnavati in uvajati kazenske postopke proti kršiteljem.

Za primer iz valjarne je komisija strogo zahtevala uvedbo disciplinskega postopka proti tistim, ki so z malomarnim odnosom do dela povzročili škodo na privezovalnih sredstvih ter ogrozili varnost ljudi na tem območju.

Prav zanimivo bi bilo vedeti podatke, koliko sredstev mora posamezen obrat odvajati za popravilo oz. nadomestilo privezovalnih sredstev v nekem časovnem obdobju. Toda teh podatkov pri nas ni možno dobiti, ker se nobena služba ne ukvarja z analizo te porabe. V ilustracijo lahko povemo le to, da je poraba verig za privezovanje v prvem kvartalu letos močno porasla; samo v valjarni za prek 100 odst. To pomeni milijonske izdatke, ki bi se jih po oceni komisije dalo vsaj za polovico zmanjšati, če bi ljudje posvetili malo več pozornosti spoštovanju varnostnih navodil in disciplini na delovnih mestih. Komisija meni, da bi oddelek ekonomskih analiz tehnične službe moral zbirati tudi podatke o ceni uslug, ki jih remontne službe opravljajo za posamezne obrate pri popravilu oz. izdelavi privezovalnih sredstev. Če pri nas lahko kje privarčujemo kakšen milijonček, ga lahko prav pri privezovalnih sredstvih.

-ca

SAMOUPRAVNO ODLOČANJE IN INFORMIRANJE V TOZD MO

NEPOSREDNO ODLOČANJE — ZBORI DEL. LJUDI IN DEL. SKUPINE

Zbori delovnih ljudi se v zadnjih nekaj mesecih letos še niso sestali, dasiravno bi bilo to potrebno in so bili za to dani tudi vsi pogoji. Vzrok je v tem, da se namesto zborov v železnari zadnje čase sklicujejo delovne skupine, zbir odločitev na teh skupinah pa

potem predstavlja odločitev zbora. Takšna praksa je v TOZD MP sicer opravičljiva, v TOZD MO pa ne. Tu imamo samo dve delovni izmeni in nimamo toliko drugih spremljajočih težav kot ostali deli železarne. Izhajajoč iz te ugotovitve bi morali pri nas težiti za doslednim sklicevanjem zborov del. ljudi in uveljavljati obliko neposrednega odločanja, ki je določena s samoupravnimi normativnimi akti.

Res je, da pri delu zborov nastopajo določene težave, ima pa tudi svoje prednosti. Sicer pa se postavlja vprašanje zakonitosti, doslednosti in spoštovanja določil splošnih aktov. Smatramo: dokler v statutu piše, da odloča zbor, mora zbor tudi odločati in moramo storiti vse, da delo zborov aktiviramo in intenziviramo, ne pa, da jih kot do sedaj kaže enostavno ignoriramo ali pa opuščamo. Kolikor pa želimo določene spremembe v kateri koli smeri, jih moramo vzporedno z uvajanjem ustrezno regulirati s samoupravnimi normativnimi akti.

Pri prenašanju odločanja na delovne skupine nastajajo določene težave. Če izhajamo iz bolj poznane aspekta na TOZD MO, ugotavljamo, da pri razlagi oz. pri podrobnejši interpretaciji posameznih predlogov in karšnih koli gradiv na zborih predstavlja problem že dejstvo, da je treba zgotoviti hkratno avtentično razlago na šestih krajih obenem. Skoraj neizvedljivo pa je tako učinkovito razlago zagotoviti istočasno na 22. del. skupinah. Vemo pa, kakšne posledice zapuščajo nepopolna, zlasti pa različna tolmačenja; so vir dezinformacij, ustvarjajo neugodno in nezdravo samoupravljalno vzdušje, ubijajo, namesto da bi porajale ugodno politično klimo itd. Poleg navedenega se, vsaj v naši TOZD, med delavci pojavlja zmotno prepričanje, da del. skupina lahko odloča, kar pa ni res. Del. skupina zadeve samo obravnava, ima pa možnost vpliva na odločanje prek svojih delegatov v posameznih organih. V navedeni situaciji se tako porajajo razne nezdrave ideje, kot: naša skupina se za ta in ta predlog ni odločila, se te ali one akcije ne bo udeležila, ne bo izvršila posameznega sklepa, ki ga je sprejela večina itd. V takih skupinah, ki imajo praviloma neustrezne vodje, se pogosto pojavljajo ideje o štrajku; tu padejo na plodna tla vse druge, naši stvarnosti nesporejmljive ideje in pobude. Kot že rečeno, je eden izmed vzrokov za tako stanje v tem, da z nedoslednim organiziranjem samoupravnega odločanja ustvarjamo vtis, da ima del. skupina pristojnosti, ki jih v resnici nima; torej neke vrste demagogija. Posledica se kaže, med drugim, tudi v tem, da posamezne skupine ali posamezniki v njih, včasih postavljajo prav bombastične, nesporejmljive zahteve, ki jih nihče ne more izvršiti. Pri tem se ne ozirajo na realno, dejansko

stanje, solidarnost in mnenje drugih delavcev del. skupnosti.

Kljub navedenemu, torej kljub dejstvu, da zbori del. ljudi ne delajo tako, kot bi morali, in da se tudi pri del. skupinah pojavljajo določene težave, se vendar delovne skupine le vse bolj uveljavljajo kot sredstvo informiranja in kot oblika sodelovanja po svojih delegatih in v drugi obliki.

V TOZD MO se delovne skupine sestajajo vsak mesec, praviloma med 5. in 10., razen v primeru, ko predvidevamo v kasnejšem časovnem obdobju dotok materiala, ki se bo na skupinah obravnaval, pa sestanke preložimo za kasnejši čas. Vsi sestanki, razen redkih izjem, so med 13. in 14. uro, po vsej TOZD na isti dan. Na podlagi zapisnikov, ki pa jih, kar moramo poudariti, nekateri vodje del. skupin dostavljajo zelo neredno, v časovnem presledku tudi po teden dni, potem izdelamo zbirni zapisnik s pripombami, predlogi, zahtevki in mnenji. V tem zapisniku so ločena vprašanja, na katera je dolžno odgovoriti vodstvo TOZD oz. obratovodja, in ki se tudi obravnavajo na sestanku vodstvenega kadra pri direktorju TOZD, od tistih vprašanj, ki se tičejo dejavnikov izven TOZD. Na ta vprašanja je dolžan priskrbeti odgovor sekretar samoupravnih organov. To se tudi dela, vendar na žalost določene službe oz. sektorji ne čutijo zadosti odgovornosti, da bi na dopise s posredovanimi vprašanji tudi sproti odgovarjali. To bo predmet obravnave na eni izmed prihodnjih sej komisije del. kontrole.

Del. skupine se na mesečnih sestankih seznanjajo s proizvodnimi rezultati.

Vse bolj se tudi poglobljajo v medsebojne odnose, delovno in tehnološko disciplino in kritično opozarjajo na to samoupravo in druga dogajanja v TOZD in delovni organizaciji kot celoti. Vidimo torej, da je vsaj formalno tu mnogo storjenega, da pa je tudi v stvarnem, vsebinskem pogledu krenilo na bolje.

Pred dobrim letom je bilo na delavskem svetu TOZD MO sklenjeno, naj se gradivo ali vsaj posamezna vprašanja, ki se bodo obravnavala na seji DS, predhodno obravnavajo tudi na delovni skupini, v želji, da se na ta način zagotovi neposredno sodelovanje med delegati in bazo, iz katere izhajajo. Delovne skupine so to gradivo oz. posamezna vprašanja tudi že dva ali trikrat obravnavale, več pa ne. Vzrok za to je terminska neusklajenost sestajanja DS in delovnih skupin in insistiranje posameznih vodilnih struktur, da se skupine sestajajo ravno v prvi polovici meseca, sej DS pa v sedanji situaciji, pa tudi po samoupravni reorganizaciji najbrž še ne bomo mogli kmalu programirati.

Kljub vsemu pa se delovne skupine vse bolj uveljavljajo kot sredstvo informiranja in sodelovanja, poleg tega pa so eden od bistvenih, če ne primarnih element utrjevanja samoupravljalne zavesti. Za delovne skupine, še bolj pa za zbere delovnih ljudi velja, da se sami od sebe ne bodo razvili oz. usklajeno razvijali. Potrebno jih je razvijati načrtno, sistematično. Po drugi strani pa to pomeni, da se morajo nekateri dejavniki oz. nekdo z njihovim razvojem načrtno in preudarno ter stalno ukvarjati, kar pa se zaenkrat še ne dogaja.

POSREDNO ODLOČANJE — DELEGATSKI ODNOSI

Z uveljavljanjem ustave v praksi dobivajo TOZD vse več pristojnosti avtonomnega reševanja številnih najpomembnejših vprašanj. Vse več pravimo zato, ker pogoj za prenos pristojnosti odločanja na samoupravne organe temeljne organizacije ni samo regulativa, temveč tudi miselnost posameznih struktur. Miselnost, da je vse manj zadev, ki bi jih centralno reševali na ravni del. organizacije. Mi sicer imamo skupne organe, toda ti organi morajo služiti bolj usklajevanju mnenj na demokratični delegatski samoupravni osnovi in verificiranju odločitev delovnih ljudi celotnega podjetja; tistih odločitev, sprejetih v primarnih originalnih okvirih združenega dela — v TOZD.

Tako ugotavljamo, da se je vloga delavskih svetov in drugih organov v TOZD v zadnjem času nesorazmerno povečala; da tako delegati kot večina delavcev kolektiva že čuti, kje je vir odločanja. Večina delegatov

v DS TODZ MO jemlje svojo delegatsko vlogo resno. So že kar pogosti primeri, da prihajajo na seje z organizirano ali neorganizirano pridobljenimi stališči in mnenji svoje del. skupine ali druge delovne sredine. Pri tem pa je treba poudariti, da so se zaradi vulgariziranja pojma delno — imperativnega mandata pojavili na DS tudi že nesporazumi, ko so nekateri delegati odklonili glasovanje za določene predloge z obrazložitvijo, da so jim delavci v obratu zagrozili, da jih bodo odpoklicali, kolikor bodo glasovali za. Pri tem moramo poudariti, da posameznega delegata ni volila samo posamezna skupina, temveč vsi delavci TOZD in da ta delegat tudi ne more biti zgolj prenašalec ukazov neke določene ožje ali širše sredine ali skupine zaposlenih.

DS je lani sprejel tudi sklep, da se dostavljajo vabila in gradivo oz., da se na seje vabijo tudi delegati 15-članske delegacije TOZD MO v DS podjetja. Večina teh se sej tudi redno udeležuje. S tem smo edini v železarni vzpostavili neposreden živ kontakt med tema dvema organoma. Na ta način so ti naši delegati o samoupravnem dogajanju seznanjeni tako rekoč iz prve roke. Tega pa ne moremo trditi za temeljno delegacijo, ki smo ji pri izvolitvi patetično rekli »zunanjji minister TOZD«. Ta delegacija je, ne po svoji krivdi, popolnoma ločena od organov upravljanja, da ne govorimo o tem, da tudi med delegacijami v okviru železarne ni povezave in sodelovanja. Sicer pa bo o delegaciji govor kasneje. Za DS TOZD MO smo rekli, da je našel smotno obliko povezave s svojimi delegati v DS ŽR, moral pa bi doseči tudi več povezave s kolektivnimi izvršilnimi organi in drugimi organi v železarni, v katerih imamo svoje predstavnike.

Ena od bistvenih pomanjkljivosti pri delu DS, ki se kaže tudi pri delu drugih organov, pa je odsotnost vpliva družbeno političnih organizacij. Doslej se še ni zgodilo, da bi DS sprejel en sam dopis, eno samo mnenje ali stališče sindikalne organizacije ali organizacije ZK. Še bolj problematično pa je, da se tudi aktivnost članov ZK zelo malo čuti. Dogodilo se je celo, da so člani ZK na sejah organov upravljanja ali celo na zborih del. ljudi zagovarjali načelno popolnoma nasprotna stališča, kar si pri članih ZK glede na to, da jih zavezuje načelo demokratičnega centralizma, ne bi smelo dogajati, vsaj ne v takšni obliki. Vzrok takšnim in podobnim deviacijam je predvsem v nerazumevanju določenih dogajanj, ki ga pogojuje pomanjkanje nekaterih osnovnih znanj z družbeno političnega in ekonomskega področja. Dejstvo je, da družbeno politične organizacije do sedaj temu izobraževanju niso posvetile dovolj pozornosti, ali pa je bilo mnogo zelenega in dogovorjenega, malo pa storjenega. Tako je bodoča naloga na tem področju predvsem načrtno in sistematično kadrovanje, katerega poglobljena komponenta je vnaprejšnje, sprotno in dodatno družbeno ekonomsko in ideološko politično izobraževanje in usposabljanje za reševanje ne ravno lahkih samoupravljalških nalog. Če torej upošteevamo navedeno, presenetljivo ugotovimo, da naš DS kljub vsemu relativno zadovoljivo dela. Seveda je ena izmed cokol, ki deloma ovirajo njegovo učinkovito delo, pa tudi delo nekaterih drugih organov, dejstvo da v železarni nimamo poslovnika za delo samoupravnih organov, ki pa se že načrtuje. Ena izmed dodatnih ovir pa je še premajhno samoupravno angažiranje določenih vodilnih delavcev. Res je, da so ti s svojim primarnim strokovnim delom precej obremenjeni, res pa je tudi, da imajo kot vodilni oz. vodstveni delavci s statutom in drugimi akti določene tudi posebne obveznosti do samouprave. Iz samega njihovega položaja in vloge tudi izhaja, da se morajo tu še posebej angažirati, za kar jih po drugi strani bremenijo tudi politična odgovornost.

Če se vrnemo spet k temeljni delegaciji, ugotovimo, da ta sicer res nima kontakta z bazo, da torej ni delegacija v pravem pomenu besede, da pa je po drugi strani precej delovna. Sestaja se pred vsako sejo občinske skupščine, naši delegati so se do sedaj udeležili vseh skupščinskih sej, stališča se skupščini tudi pisмено posredujejo itd. Ugotavljamo pa, da tudi tu kadrovska struktura in usposobljenost določenega dela delegatov ni

na zavirljivi višini. Bistvena ovira, da delegacija ni to, kar bi morala biti, je tudi v tem, da nima podpore in zagotovljenega sodelovanja ustreznih strokovnih služb. Tako pada vse breme praktično na vodjo delegacije, ki se pred vsako sejo udeležuje sestankov na občini, kjer jim odgovorni delavci, vsak za svoje področje tolmačijo posamezne predloge. Vodja delegacije pa je potem tisti, ki je postavljen v težak in nevhvaležen položaj tolmača gradiva, ki ga često, kar je popolnoma normalno, sam ne more razumeti. Kratak pogled na dosedanje delo vseh sedmih delegacij v skupščinah SIS nam pove, da so te, kot najmlajši organi še na slabšem ali pa vsaj v enaki situaciji. Izjema je delegacija za SIS telesne kulture, kar pa pogojuje dejstvo, da je vodja delegacije dolgoletni aktivni funkcionar telesno kulturne skupnosti oz. ustreznih telesno kulturnih asociacij, pa mu je ta tematika tako dobro poznana. Enaka ali podobna situacija je tudi v drugih TOZD in DS SS in bo tako s skupnimi močmi ustreznih služb in družbeno političnih organizacij potrebno čim prej poiskati ustrezno rešitev, ki bo vse te naše delegacije pripepljala na bolj ravno pot.

V primerjavi z delom delegacij je delo komisij oz. kolektivnih izvršilnih organov pri DS mnogo bolj zadovoljivo. Osnovni vzrok je verjetno v tem, da imajo ti določeno tradicijo. Vendar se tudi tu pojavljajo določene težave in bodo morali ti organi po bodočem novem konceptu organiziranosti združenega dela v železarni biti bistveno drugače usmerjeni.

Za stanovanjsko komisijo, katere delo je po sprejetju sporazuma o stanovanjskih razmerjih bistveno olajšano, lahko rečemo, da se sestaja, kadar so za to pogoji, da pa se čuti odsotnost teamskega dela, ki bi moralo biti edina metoda dela kolektivnih organov. V sedanji situaciji dela pravzaprav le predsednik v sodelovanju s službo. To je tudi eden od glavnih vzrokov, ki pogojujejo določene napake, ki pa seveda niso najbolj bistvene. Predvsem je treba poudariti, da je vsako odstopanje od normirane in programirane stanovanjske politike možno le po utemeljeni samoupravni presoji pristojnega organa.

Komisija za VPD se do sedaj ni posebej dobro izkazala, saj se je o posameznih problemih s svojega področja doslej le bolj informirala, namesto da bi aktivno sodelovala pri kreiranju politike in reševanju konkretne problematike varstva pri delu. Vzrok za to je v prvi vrsti v delu službe za VPD, ki ji ne nudi ustrezne pomoči, ima pa sama svoje težave. Tudi za samoupravno odločanje o vprašanih varstva pri delu bo v bodoče treba najti ustreznejše rešitve.

O komisiji za gospodarjenje lahko rečemo, da se je sicer sestajala in sprejela tudi določene konkretno zavezujoče sklepe, se lotila nekaterih perečih gospodarskih vprašanj, potrebna pa bi bila večja intenziteta oz. kontinuiteta pri njihovem delu. Ena od bistvenih pomanjkljivosti pri delu tega organa je identifikacija dela članov komisije s komisijo.

Komisija za ugotavljanje kršitev del. obveznosti in izrekanje ukrepov je od vseh kolektivnih izvršilnih organov svoje delo še najbolj resno vzela, za kar so seveda deloma objektivni vzroki. Bistvena pomanjkljivost oz. ovira pri njenem delu, je pomanjkanje akta, ki bi urejal postopek za njeno delo. To je pravilnik o odgovornosti, katerega predlog je bil narejen že pred več kot enim letom, pa še sedaj ni zagledal belega dne. Tako se komisija sedaj opira zgolj na sporazum o medsebojnih razmerjih in na ustaljene metode dela.

Komisija za medsebojna razmerja v združenem delu kot direktno voljeni organ svoje delo solidno opravlja, težave pa ji povzročajo nekateri samovoljni posamezniki iz vodstvene strukture, ki menda še vedno mislijo, da je odločanje o tem, koga bomo sprejeli medsestvar vodstva, ne pa samoupravnih organov.

Sicer pa je delo zadovoljivo, kar pogojuje relativno dobro delo kadrovske službe.

Na koncu bi se dotaknili še dela komisije delavske kontrole, za katero lahko trdimo, da je v osnovi razumela svojo vlogo in jo je tudi že začela opravljati. Zaradi narave dela pa zadeva na prikritje odpore v različnih sredinah, in se bo v bodoče najbrž morala obr-

niti na zunanje dejavnike. Zato, da bo padla miselnost, da predlogov in mnenj organov delavske kontrole ni treba upoštevati. Sicer pa bi se ostali samoupravni organi v TOZD MO lahko po njej samo zgledovali. INFORMIRANJE v naši in kateri koli TOZD v železarni moremo ocenjevati le z aspekta celotne železarne, čeprav lahko trdimo, da je pri nas nekoliko boljše kot v nekaterih drugih delih podjetja. Zato ker imamo res redne sestanke delovnih skupin kot poglobljeno obliko obveščanja, ker so naše oglasne deske razmeroma često polne, pa tudi

v informativnem glasilu železarne in na razglasni postaji so obvestila iz TOZD MO relativno pogosta. Pogrešamo le več informiranosti s strokovnega področja, kar pa bo v doglednem času tudi sistemsko rešeno. Ko bomo našli ustrežnejšo povezavo med delegacijami in drugimi organi ter bazo, kar se tudi načrtuje, bo obveščanje v naši delovni skupnosti na kolikor toliko zadovoljivi ravni. O tem, kakšni smo, ali se ponujenih informacij tudi ustrezno poslužujemo in zakaj ne, pa bomo spregovorili ob drugi priložnosti.

J. Dežman

Ocena telesnih obremenitev delavcev v železarni Ravne

Strokovni team v železarni že dobro leto pripravlja samoupravni sporazum o delitvi osebnega dohodka, del tega dohodka pa naj bi delavcem šel v sorazmerju z obremenitvami pri delu. Tako je nastala potreba, da bi te obremenitve čim objektivneje ugotovili.

Na drugi strani pa je tudi samoupravni sporazum o osnovah in merilih za ocenitev dohodka in osebnih dohodkov kovinske in elektro industrije SRS vzpodbudil, da je treba delavcem za neke obremenitve dati poseben denarni dodatek, za katerega se delovna organizacija pogaja pri sklepanju samoupravnih sporazumov.

Kmalu se je pokazalo, da teh obremenitev ne more ugotavljati kdorkoli in kakorkoli. Zveza sindikatov SR Slovenije je dala pobudo za sestavitev metode, v kateri naj bi bile le-te opredeljene, določene metode, s katerimi jih je mogoče meriti ter postavljeno število točk glede na stopnjo in čas njihovega trajanja. Prav tako naj bi bilo rečeno, kdo je kvalificiran za raziskavo in oceno.

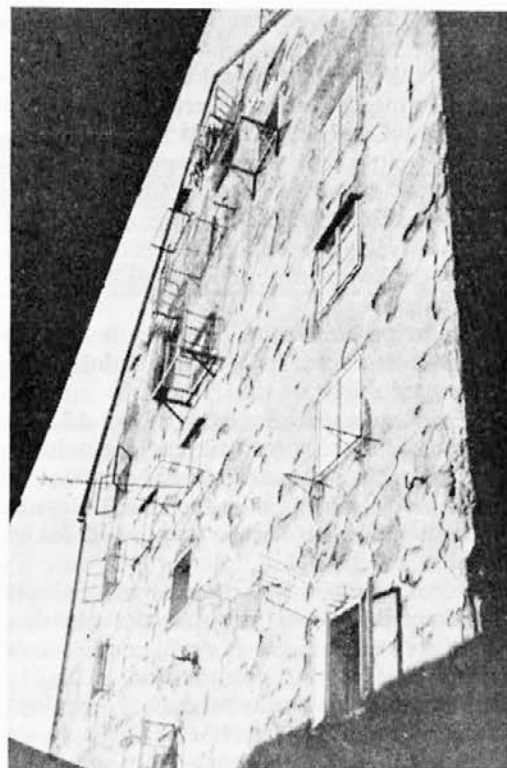
Na to pobudo je bil izdelan in natisnjen priročnik z naslovom »Kriteriji in stopnje desetih obremenitev na delovnih mestih«, izdal pa ga je Inštitut za medicino dela v Ljubljani. S. Šaubert, direktor centra RS ZSS za samoupravno sporazumevanje o

delitvi dohodka in osebnih dohodkov, piše:

»Kriterije in stopnje desetih obremenitev na delovnih mestih« se sprejme kot navodilo za območje SR Slovenije. Inštitut za medicino dela naj v sodelovanju z drugimi strokovnimi institucijami in v skladu z zasnovo celotnega projekta iz tega elaborata nadalje razvija, razširja in dopolnjuje merila, metode in tehniko za ocenjevanje obremenitev pri delu. Delo na meritvah opravlja slovenska služba medicine dela, ekološke ekipe in pristojni strokovnjaki v delovnih organizacijah, v katerih se bodo stopnjevale obremenitve na delovnih mestih. Inštitut za medicino dela bo kot avtor izdal in založil navodila ter tako seznanil z njim vse podpisnike samoupravnih sporazumov.«

Delavec je na delovnem mestu izpostavljen ekološkimi, fiziološkimi in psihološkimi obremenitvam. Kaj to pomeni, o tem bo še govor. Te obremenitve lahko dojemamo z našimi čutili, zaznave primerjamo in vrednotimo. Tako ocenjevanje je subjektivno in tudi izkušen opazovalec se ne more ogniti subjektivno pobarvanim ocenam.

Mi pa bi seveda radi obremenitve — da ne bi delali krivice — ocenili čim bolj objektivno. Morali bi jih torej čim bolj

»Fasada«

meriti z instrumenti in se čim manj zanašati na naša razpoloženja. V »Kriterijih in stopnjah desetih obremenitev na delovnih mestih« je zaenkrat definirano, kako naj bi opredelili:

- težo mišičnega dela,
- toplotne obremenitve,
- obremenitve vida,
- obremenitve zaradi ropota,
- obremenitve zaradi vibracij,
- obremenitve zaradi stika z aerosoli, plini in parami,
- obremenitve zaradi umazanosti in nevarnosti infekcije,
- obremenitve zaradi dela z vodo in kislinami,
- obremenitve zaradi dela na prostem in nevarnosti prehlada ter rizika nesreč pri delu.

Bralec bo ugotovil, da je s temi obremenitvami mogoče oceniti pretežno telesno delo, da pa v celoti manjkajo kriteriji za tako imenovane psihomotorične in psihične obremenitve, za tiste torej, ki jih je v moderni industriji z visoko stopnjo mehanizacije in avtomatizacije vse več. Metodo bo treba razširiti, čeprav so seveda obremenitve te vrste težje merljive.

Merjenje obremenitev je velik korak naprej. Težko bi si topilec pri obločni peči zamislil položaj, ko bi le pogledal skozi vrata raztopljeno jeklo in rekel: »Kar bo...« — kot v davnih časih. Če pri jeklu ne gre, gre še manj pri človeku.

Ne moremo kar tako reči: »Ropota, kadi se, težko je...« Če rečemo, da skrbimo za delavca, je na začetku te skrbi, da ugotovimo, kako se mu pri delu pravzaprav godi.

Zdaj je treba končno povedati, da se zdravniki, psihologi in varnostni inženirji ne lotevajo študija dela zato, da bi določali točke za osebni dohodek. Njih vodi skrb za zdravje delavcev. Oni s takimi raziskavami odkrivajo obremenitve in škodljivosti pri delu ter si nato prizade-

Pomladna rast

vajo, da bi se te odpravile ali vsaj zmanjšale.

Prav tako je šele po taki »diagnozi« delovnega mesta mogoče pravilno odločiti o delazmožnosti. Šele takrat je mogoče reči, če so človekove sposobnosti v skladu z zahtevami delovnega mesta. In končno je šele potem mogoče sistematično kontrolirati zdravje na obdobjih zdravstvenih pregledih, ko zvemo, od česa je to zdravje ogroženo.

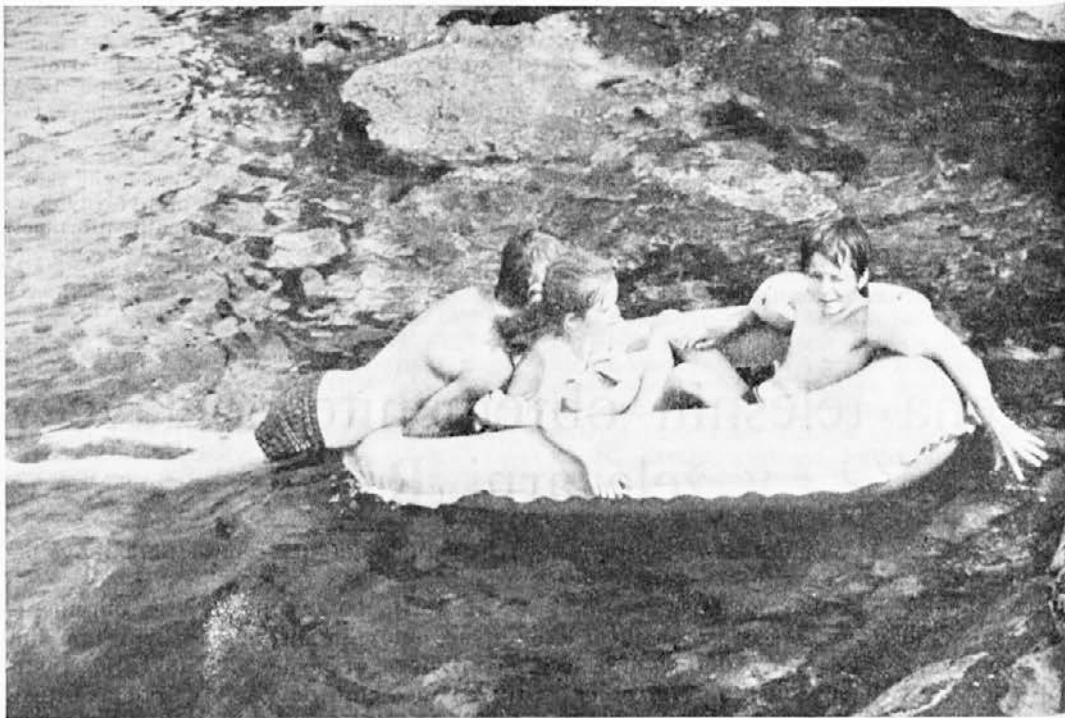
Seveda pa raziskave obremenitev lahko vzamemo tudi za kriterij pri določanju osebnega dohodka.

Ko smo se začeli dogovarjati o taki raziskavi v železarni, smo najprej pretehtali, kaj je mogoče v kratkem času storiti. Pokazalo se je, da je nekako 900 delovnih mest, da pa bi jih zaradi sorodnosti lahko stlačili v kakih 200.

Bralec zagotovo ve, da niso vsi delavci na nekem delovnem mestu enaki, niti dan ni podoben dnevu. Če bi torej o delovnem mestu hoteli dobiti objektivno sliko, bi morali več delavcev spremljati ves delovni čas v različnih letnih časih. Če bi za spremljanje enega delavca bila potrebna največ dva raziskovalca, če bi za vsako delovno mesto izbrali le tri reprezentante in le dva letna časa, bi potrebovali ta dva raziskovalca po 1200 delovnih dni. Morali smo si torej reči — ne glede na stroške — da taka raziskava zaenkrat ni mogoča, da pa je treba vsekakor z nečim pričeti!

Tako smo se odločili za dve začasni poenostavitvi. Za vsako delovno mesto smo si izbrali »delavca — model«, nekakšnega reprezentanta, po katerem bi posplošili rezultate. Druga poenostavitev je bila »letni čas — model«, torej ne poletje, ne zima. Izbrali smo si zgodnjo jesen, ki ni niti zelo vroča niti zelo hladna. Res pa se nam je manjši del raziskave potegnil v februar, ki je bil — kljub mili zimi — le bolj hladen kot pa nekakšen vmesni čas.

Uspeh meritev je bil torej v dokajšnji meri odvisen od dobrega izbora delavca — modela ter od njegovega obnašanja na dan merjenja. Lahko so delali tako kot vedno, lahko pa so tudi pretiravali. Prav

Blaženo namakanje

tako so bile meritve odvisne od delovne naloge: ali je bila reprezentativna ali pa tudi ne. Upamo lahko, da so vsi razumeli, za kaj gre in da se je vsak trudil, da bi delo uspelo.

Za vsako delovno mesto smo najprej opredelili delovne operacije, pri samem delu pa beležili, koliki del delovnega dneva trajajo. Mišično delo smo ocenili z meritvami pulza in porabo kisika. Klimo, ropot, vibracije, prah, pline in razsvetljavo smo merili z ustreznimi instrumenti, praviloma večkrat v delovnem času, medtem ko smo umazanijo, delo z vodo in kisljinami ocenili. Rizik nesreč pri delu smo izračunali iz statističnih podatkov.

Uporabljuje »Kriterije in stopnje desetih obremenitev na delovnih mestih« smo na podlagi tako izmerjenih podatkov ugotovili stopnjo, na podlagi časovne študije pa trajanje obremenitve. Iz tega je bilo

mogoče izračunati število točk za vsako obremenitev posebej in za vse skupaj.

Take ocene seveda vselej razburkajo duhove. Ljudje se primerjajo med seboj, sami sebi izprašujejo vest, se veselijo in jezijo. Takoj se javijo tudi različni pritiski, da je treba popraviti to ali ono.

Takoj moramo reči, da tako ne gre. Če kemična analiza pokaže, da je v jeklu neki procent ogljika, o tem ni mogoče licitirati. Mogoče pa je seveda v rezultat dvomiti. In če dvomimo, analizo ponovimo, morda ponovimo z izboljšano metodo, morda ponovimo dvakrat. Prav tako moramo postopati tudi pri tej stvari.

Povedano je že bilo, da ima analiza veliko slabosti; lahko da model — delavec ni bil dober, lahko da se ni »normalno« obnašal, lahko da dan ni bil primeren, morda pa so bile uporabljene metode nezadostne. Ne glede na to pa smo se le izvili subjektivnemu ocenjevanju in merjenju sil ter načeli pot k objektivnim merilom.

Pomalem postaja jasno, da je merjenje obremenitev pri delu del proizvodnega procesa kot vzdrževanje stroja, da je to eden od začetkov humaniziranja dela, da je to stalen proces in ne kampanja. Raziskava je pokazala zlasti, da je treba delo nadaljevati in rezultate utrjevati, izboljševati. Da je treba zlasti analizirati več ljudi pri istem delu ter se tako čim bolj ogniti individualnim razlikam; da je treba meriti v različnih letnih časih pa tudi dnevih z različnimi delovnimi nalogami; da je treba izpolnjevati oz. izpopolnjevati merske tehnike; da je treba obremenitve razširiti na psihične in psihomotorične. Če so recimo te kje prevladovale, delavec zanje ni dobil nobenih točk, ker enostavno v sedanjih desetih kriterijih niso vsebovane.

Tako se že vidi obris nalog, ki bi jih morali obravnavati v posebnem novem oddelku železarne Ravne — v oddelku za varstvo človeka.

Zadnji žarki

Foto: F. Kamnik II.

Janko Sušnik, dr. med.

OO ZSMS so ustanovljene

Dosedanje delo ZSM ŽR ni bilo zadovoljivo predvsem zato, ker so vsa dela opravljali le nekateri mladinci. Reorganizirali pa smo se, da bi takemu načinu dela naredili konec. Ustanovili smo 23 osnovnih organizacij po posameznih obratih. Do sedaj je bila v ŽR konferenca mladih delavcev ZSM, po TODZ pa so bili ustanovljeni mladinski aktivni. Ker pa je bilo delo ZSM ŽR forumsko, v teh mladinskih aktivih ni moglo zaživeti. Mladi nismo bili dovolj zainteresirani za delo v mladinski organizaciji. Mladina v ŽR se je ukvarjala predvsem z akcijskim programom, premalo pa je delovala na družbenopolitičnem področju. Predvsem pa so se izvajale akcije, kot so: športna tekmovanja, kulturne prireditve, razna srečanja, manj pa je bilo seminarjev in izobraževanja mladih.

Na nivoju železarne Ravne bo koordinacijski svet osnovnih organizacij ZSM ŽR. V tem koordinacijskem svetu ima vsaka osnovna organizacija dve delegatski mesti, predsedstvo osnovne organizacije pa ima stalno mesto v koordinacijskem svetu. Vsaka osnovna organizacija mora imeti svoj program dela, ki mora biti usklajen s programom koordinacijskega sveta osnovnih organizacij.

Bodoče delo osnovnih org. naj ne bi bilo samo na športnem in kulturnem področju, ampak naj bi se mladi predvsem udeleževali na družbenopolitičnem področju. Naše naloge so velike, zato se moramo vsi zavzemati, da jih bomo dosledno izvedli.

Član osnovne org. ZSMS v ŽR je lahko vsaka mladinka oz. mladinec od 15. do 27. leta starosti, ki to želi in sprejema programsko načela ter statut KMO ŽR in je zaposlen v ŽR ali je njen štipendist. Z vstopom v OO ZSMS ŽR se član obvezuje, da se bo aktivno boril za uveljavljanje programskih načel organizacije.

Pravice in dolžnosti članov OO ZSMS v ŽR izvirajo iz njihove odločenosti, da se aktivno angažirajo v uresničevanju programskih načel ter ciljev in statuta OO ZSMS ŽR. Pravice in dolžnosti članov so zapisane v pravilih KMD ŽR.

Mladina se lahko organizira v okviru osn. org. povsod, kjer dela. Na ta način se v neposredni obliki izrazijo konkretni socialni, ekonomski, politični interesi in prav tako drugi raznovrstni družbeni splošni in posebni interesi, ustvarjalne pobude in družbenopolitični aktivizem mladih ljudi. Zato je potrebno mladini tudi omogočiti, da se lahko usposablja za čim aktivnejše, neposredno in odgovornejše sodelovanje in vključevanje v samoupravne družbene odnose.

Člani osn. organizacij opredeljujejo in uresničujejo vsebino in način dela OO ZSM v ŽR na osnovi programa in ga uresničujejo preko svojih delegatov oz. komisij, ki tudi odgovarjajo za svoje delo. Člani osnovne organizacije so dolžni uresničevati naloge, ki so jih sprejeli na podlagi dogovorov osnovne organizacije. Delujejo pa tudi na podlagi samostojno izbranih oblik dela: komisij, sekcij, delovnih brigad, krožkov, zborov itd.

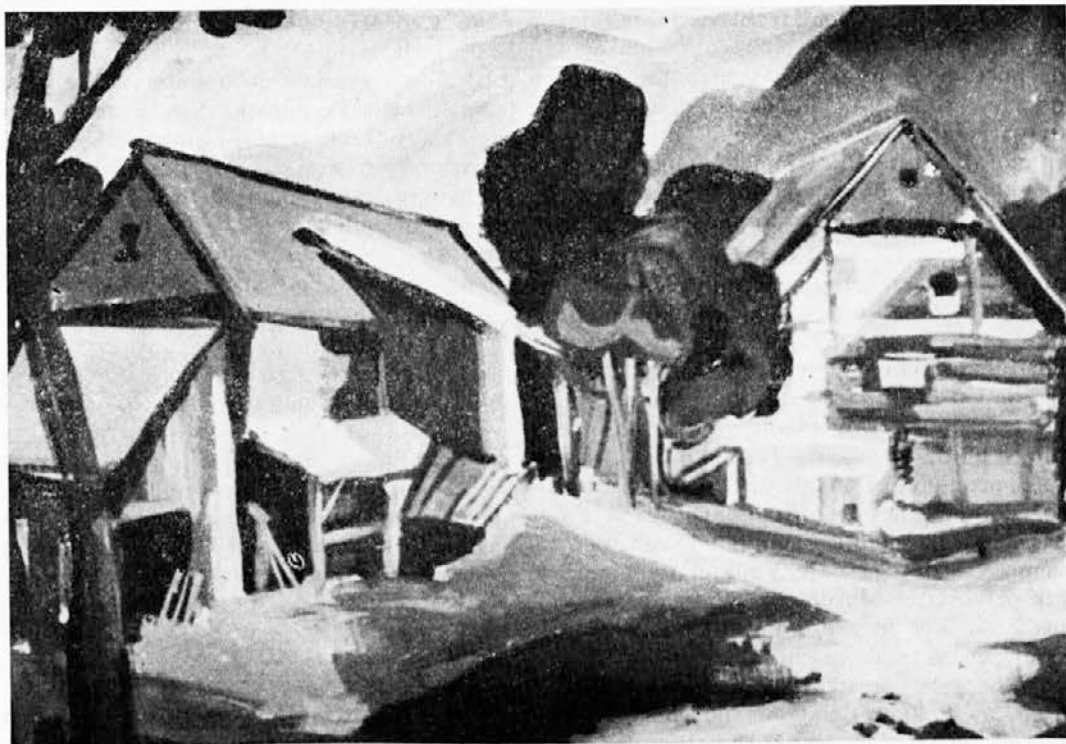
Člani ZSMS, organizirani v osnovnih organizacijah, zagotavljajo aktivno vlogo mladine v graditvi samoupravne socialistične družbe in za doseganje idejnopolitične in akcijske enotnosti mlade generacije na temeljih programa in politike ZKJ. Osnovna organizacija svojo akcijo oblikuje tako, da mlade ljudi stalno mobilizira in usposablja za uspešno družbenopolitično in samoupravno delovanje v ZK, zvezi sindikatov, SZDL in v vseh sredinah samoupravljanja in odločanja.

Večinoma so na vseh ustanovnih konferencah osnovnih organizacij v ŽR prikazali približno enake probleme. Najbolj pereča sta informiranje in sestanki delovnih skupin.

Zbor delovnih ljudi je inštitucija odločanja. Če pa je informiran samo ozek krog ljudi, odloča samo ta krog. Kdo sprejema samoupravne sporazume v ŽR? Verjetno ne vsi delavci, kajti neposredni

proizvajalci gradivo redkokdaj dobijo pravočasno v roke. Zakaj ne dobimo gradiva že pred sklicem delovne skupine? Večkrat pa se zgodi, da vodja delovne skupine dobi sam gradivo šele na sestanku. In le-ta mora delovnim ljudem razlagati in pojasnjevati. Takšni sestanki delovnih skupin ne vodijo nikamor. Bolje je, da nimamo več sestankov delovnih skupin, če mislimo tako nadaljevati. S takšnimi sestanki imamo samo izgubo časa, zastoj v proizvodnji, a do izraza ne pride neposredno samoupravljanje. Prav tako delavci niso informirani o začetku neke investicije, kaj šele o izvajanju sklepov. Namen informiranja je tudi zagotoviti vsestransko kontrolo, da so odnosi med vodilnimi in neposrednimi delavci odprti in odkriti. O proizvodnih stvareh je treba neposredno delavce informirati z vidika delovne skupine.

Prav mladi smo tisti, ki bi morali stremeti za vedno boljše načinom dela in tako omogočiti sebi in drugim boljše pogoje dela. Za stimulacijo naj nam bi bile nagrade, ki jih dobi vsak novator, kakor tudi pomoč pri vseh, ki bi jo iskali. Namreč uspeh dela na delovnem mestu je odvisen tudi od medsebojnih odnosov sodelavcev. Sedaj so ti odnosi zelo slabi. Vsi se premalo trudimo, da bi bili boljši. Premalo se zavedamo, da je najdragocenejše, kar ima narod — njegova mladina. In mladina je vselej takšna, kakršno vzgojijo starejši. Slabosti starejših odsevajo iz mladih, njihove vrline pa označujejo podobo

L. Danč, Koroška domačija, akril

mlajše generacije. Mlad človek se edino skozi družbo lahko razvije v osebnost, zato je prav, da nam starejši ljudje pomagajo.

Tudi nediscipliniranim mladincem je potrebno pomagati, treba jim je dati možnosti, da se popravijo. Namreč zelo nesmiselno in neučinkovito je, če takega mladca iz dneva v dan samo opominjamo na njegove napake, ne damo pa mu možnost, da se popravi, saj nas bo tako še bolj zasovražil, skratka postal bo še bolj problematičen. Do takih ljudi pa moramo biti še posebej pozorni in jim pomagati v mejah svojih zmožnosti. Vsak mlad človek si skozi dileme oblikuje trden značaj, za svoja prizadevanja pa mora dobiti potrditev in spodbudo.

Mislím, da bodo mladinci v OO ZSMS v ŽR začeli z vestnejšim delom. Verjetno bomo uspešno opravljali svoje obveznosti, kar pa je še bolj pomembno, tudi svoje delovne dolžnosti na delovnih mestih, v zadoščenju sebi in v zadovoljstvu delovne skupine. Delo v našem samoupravnem socializmu ni samo pravica ampak tudi dolžnost vsakega za delo sposobnega človeka.

Predsedniki in sekretarji OO ZSMS v ŽR

KSS in FRS — Metka Samec, Ester Vetter,

komercialni sektor — Marica Štifter, Agata Hovnik,

sektor za gospodarjenje in razvoj — Vlado Homan, Jana Solar,

jeklarna — Bojan Polak, Rupert Sajavec,

livarna — Tončka Božank, Ines Aldžič, valjarna — Dani Kret, Slavko Rus, kladivarna — Franjo Miklavc, Silvo Belaj,

jeklovlek — Marko Petrič, Vili Mozgan,

skupne službe metalurške proizvodnje — Jože Jauk, Silva Cigler,

obrat strojev in delov — Bojan Kranjc, Vili Ošlovnik,

industrijski noži — Vlado Plazovnik, Adolf Petrič,

pnevmatski stroji — Dragica Lesjak, Sonja Tratnik,

SS mehanske proizvodnje — Venek, Zdenka Rakovnik,

SGS — Dušan Cracelj, Vida Gregor,

elektrotehnične službe — Milan Leš, Vinko Krajnc.

Žal nismo uspeli dobiti vseh podatkov pred zaključkom redakcije, zato bomo za ostale obrate — kalilnica, pilarna, SS TRO, energija, vzmetarna, obrat rezalne orodja, promet — poročali v naslednji številki.

Sonja Tratnik

DISCIPLINA, ODNOSI ...

Disciplina! Mar je res ta beseda tako težko razumljiva, da gre kar mimo ušes, pa čeprav jo prelevamo skoraj na vsakem sestanku, si potem napol obljubimo, da bomo bolj disciplinirani, skoraj nikoli pa obljube ne izpolnimo. Kje so vzroki, kaj je z našo disciplino? So vzroki samo v nas ali tudi zunaj nas?

Vemo, da mnogi med nami prihajajo na delo z negotovostjo, skoraj z nekim odporom? Zakaj? Zaradi odnosov med delavci? Ne, ni samo to vzrok. Ni skrivnost, da se marsikdo med nami počuti zapostavljenega. Vendar bi se morali pogovoriti med seboj, pomagati slabšemu, da bo tudi on uvidel svoje napake. Nikoli ne smemo enega zaničevati, drugega pa dvigati nekam visoko v nebo. Priznati pa si moramo tudi, da ni med nami takšnega, ki bi bil popoln, da bi delal brez napake, saj vsak od nas kdaj pogrēši.

Disciplina... Vsak dan znova poslušamo očitke, toda nikoli nas nihče ne pokliče, da bi se z nami pogovoril, nikoli ni toliko časa, da bi delavec lahko prosto govoril še o čem drugem kot o proizvodnji in o stvareh, ki so z njo povezane. Ali pa je res tista ura, ko imamo sestanek delovnih skupin, dovolj, da rešimo najbolj pereče probleme? Mislím, da ni. Sprašujem se, zakaj si ne bi tudi delavci vzeli kaj časa in se pomenili o svojih težavah. Sami vemo, da si tega najbrž nikoli ne bi mogli privoščiti. Morda se vprašate, zakaj ne. Zato, ker je ure, ko stojita delavec in stroj, težko nadoknaditi. Še enkrat: zakaj? Seveda zaradi norm. Saj je treba osem ur pošteno delati, da narediš to, kar moraš, pa vendar včasih tudi tega ne naredimo.

Večkrat se vprašamo, zakaj nas delavce nekateri (ne vsi!) vodilni delavci zaničujejo. Ko bi rad kaj povedal, ti potlačijo besedo, češ kaj boš ti, mi smo nekaj!

Krožijo tudi govornice (pol za šalo, pol zares), da so nekatere naše delavnice že kar »ljubezenski oddelki«. No ja, morda s tem mislijo pogovore med fanti in dekleti v njih. Pa ne, da bomo uvedli ločene moške in ženske delavnice? Seveda bi bilo to smešno, ampak, kaj če bi to zahtevala disciplina...?

Mladi smo in zato pogosto kar avtomatično tisti, ki delajo nered, vsaj tako se sliši. Toda kaj bi bilo, če ne bi bilo mladih? Vemo vendar, da nekateri starejši že težko delajo. Pomagamo jim, nazadnje pa smo kljub temu zmeraj najslabši. Zakaj, zakaj moramo venomer poslušati samo pridige in negodovanja? Nas hočejo na grd način polepšati? To bo težko uspelo, kajti z lepo besedo se navadno več doseže.

Menim, da je le zelo pomembno, v kakšnem okolju preživimo vsak dan osem ur, kakšni ljudje so naši nadrejeni, kako se vedejo do nas. Nezaupanje in nestrpnost odnosi med delavci sčasoma nujno vplivajo na posameznike, da delajo z nejevoljo. — Pri tem pa nam je znano, da imamo stari in mladi, nadrejeni in delavci skupne interese in je cilj nas vseh, da bi bila naša družba vsak dan bolj humana in pravična ter samoupravno socialistična.

Vesna Pačnik

Čim več advokatov — daljši proces, čim več zdravnikom — krajši proces.

Saphir

Seminar o informiranju

V ponedeljek, 19. maja, je bil v sejni sobi družbenopolitičnih organizacij seminar o informiranju in osnovah novinarstva. Informiranje je z določili nove ustave dobilo tako velik pomen, da je izobraževanje te vrste nujno potrebno vsakemu osveščenemu samoupravljalcu, še bolj pa političnemu aktivistu, zato smo na seminar povabili mlade aktiviste iz osnovnih organizacij zveze socialistične mladine.

Seminar je imel naslednje teme: samoupravljanje in informiranje, novinarske zvrsti, jezik in stil v sredstvih obveščanja in informiranje v železarni.

O samoupravljanju in informiranju je govoril tov. Ivan Žagar — predsednik občinske konference SZDL. Med drugim je dejal: Informacije morajo biti enako dostopne vsem ljudem. Pri nas pa še zmeraj opazamo, da imajo nekateri posamezniki ali ozke vodilne skupine tak monopol nad informacijami, ki ne dopuščata suverenega odločanja in zato tudi ne kritike in nasprotovanj, kar pa seveda ni v skladu z ustavnimi določili.

Prav tu se kaže, kako pomembna je informiranost posameznika v delovni organizaciji, kajti čim bolj bodo delavci informirani, tem manj možnosti bo imela neka manjšina prilaščati si pravice pri odločanju in ne bo mogla upravljati z ljudmi in stvarmi v svojo korist. Če torej ni ustreznega informiranja, je odločanje tehnokratsko. Delavec pa ima pravico biti obveščen o vsakem gospodarskem ali političnem dogajanju v OZD. Obveščanje mora biti dosledno skozi vse faze dogajanja, npr.: prvo informacijo mora delavec dobiti, ko se predlog šele pripravlja, nato ko je sprejet in končno, kako se izvaja.

Zato pa imamo delovne skupine, ki so institucije obveščanja, in končno tudi delavsko kontrolo, ki je splet poštenih, odkritih odnosov med ljudmi, je dejal Ivan Žagar.

Morda bi bilo dobro, če o tem nekoliko premislimo in si ne nazadnje tudi odkrito povemo, da v naši železarni žal še nismo tako daleč.

O novinarskih zvrsteh je govoril novinar Večera tov. Tomo Ivič. Seveda se udeleženci v pičli uri njegovega predavanja niso mogli naučiti časnikarske obrti. Slišali pa so tiste najosnovnejše stvari, ki jih mora vedeti vsakdo, ki želi sukati pero. Predstavil nam je vest, poročilo, članek, komentar, reportažo in intervju.

Pri tretji temi je profesorica Marija Kolar govorila o jeziku in stilu v sredstvih obveščanja. Doživeli smo zelo prijetno uro slovenščine, ki ni bila čisto nič podobna suhoparnim stavčnim analizam v šolah. Zelo nazorno in s konkretnimi primeri je bil na zanimiv način prikazan nemogoč stil, ki se kaže v govorjeni ali pisani besedi dnevno v časopisju, na sestankih, v gradivih za seje in še kje. Profesorica je opozorila tudi na vrsto pravopisnih napak ter na neslovenske besede, ki jih kdo ve zakaj radi uporabljamo namesto lepih slovenskih.

Zadnjo temo, informiranje v železarni, je podal vodja informacijske službe tovariš Kolar. Zelo konkretno je razložil, katera sredstva informiranja imamo v naši

Naš cilj — Ohrid

Enako kot lani, ko smo si ogledali Dubrovnik, smo tudi letos nestrpno čakali na dan, ko poletimo proti Ohridu. Že vožnja z letalom je mik, še posebno za one, ki še nikdar niso leteli, a teh je bilo kar precej. Posebnost letošnjega izleta je bila vsekakor akcija sindikata, ki je trem svojim zaslužnim članom omogočil brezplačen izlet.

Točno petnajst minut pred osmo smo se odlepili s steze na Brniku in poleteli. Občutke, ki so nas spremljali med poletom, bi le težko opisoval. V letalu je bilo 115 potnikov in prepričan sem, da je bilo prav toliko tudi občutkov. Pozabil sem povedati, da sta z nami potovali tudi dve drugi skupini, ena iz Radomelj in druga iz Radovljice. Po večerji v letalu smo z višine 8 do 9 tisoč metrov opazovali kresovine, ki so goreli po vrhovih. To je bil vsaj zame nepozaben vtis.

Koj po pristanku sem se prvič srečal tudi z ohridsko zgodovino, in sicer mi je po eni uri že kar močno udarila v glavo: na mizi smo namreč imeli »carja Samuila« v tekoči obliki. Pozno v noč smo proslavljali svoj prihod, se poizkusili tudi v kolu z domačini in šele pozneje sem z malo grenkobe ugotovil, da je hiter tempo kola najbrž edino, kar domačini z veseljem store bolj pospešeno.

Naslednji dan je bil na sporedu ogled vsekakor največje zgodovinske znamenitosti Ohrida — cerkve sv. Nauma. Pot nas je vodila vseskozi ob jezeru in smo si ga lahko temeljito ogledali. To res lepo, še neonesnaženo jezero je dolgo 30 in široko 15 do 20 km. Peljali smo se skozi vasi, kjer domačini še vedno žive preprosto, četudi mimo njih vedno pogosteje vozijo turisti, ki šele odkrivajo lepote Ohrida.

Na skali nad jezerom se dviga mogočna stavba z obzidjem, sredi katerega stoji najstarejša cerkev v Ohridu, sezidana leta 966. To je vsekakor zgodovinska posebnost, ki si jo je vredno ogledati. Omeniti velja morda še to, da je albanska meja oddaljena od cerkve vsega 500 metrov. Povzpeli smo se tudi na planino Galičico, od koder je resnično nepozaben razgled na jezero in bližnje vrhove, ki jih še pokriva sneg. Tako smo iz ohridske pomladi v borni uri prišli do snega, česar pa ni med nami pričakoval skoraj nihče. Naši »kamermani« so te lepote seveda neutrudno snemali.

Železarni ter kakšna je vsebina in namen teh sredstev. Iz njegovih besed smo dodobra spoznali informacijsko mrežo v naši železarni, ki je organizirana in vodena v mejah možnosti, če ne štejemo sem še informiranja po delovnih skupinah.

Mladi so sklenili seminar s sklepom, da se bodo v nekem smiselnem časovnem razdobju v takem sestavu redno sestajali z namenom, da kritično ocenijo svoje novinarske prispevke ter za kakšno uro dobijo tudi predavatelje za prej omenjene teme, ker se v enem dopoldnevu ni dalo zvedeti vsega, kar bi mladi morali vedeti.

Z. S.

Po krajšem postanku na vrhu prelaza smo se začeli spuščati proti Prespanskemu jezeru, ki pa je plitvejšo in tudi manjše od Ohridskega. Obale jezera so še puste in le malo hotelov ter vasi vidiš tam okoli. To pa je tudi jezero, ki si ga dele kar tri države: poleg Jugoslavije še Albanija in Grčija. Ustavili smo se v novem hotelu Jugoslavija, ki ga omenjam samo zaradi malce tragikomičnega dogodka. To je vsekakor postrežba, saj smo po enournem čakanju na sendvič že skoraj vsi izgubili živce. Zgodilo se je tudi, da je nekdo med nami naročil dunajski zrezek, pa je dobil ocvrtega piščanca. Temu smo se kljub neprijetnosti vsi smejali — ne dobiš vsak dan dunajskega zrezka s perutmi!

Pot smo potem brez večjih nezgod nadaljevali skozi Resen proti Ohridu. Pozno okrog dveh smo prispeli še do ene znamenitosti, in sicer do najsodobnejšega hotela, ki je zidan v živo skalo, tako da je zadnja stena bara in tudi restavracije naravna, pač taka, kakor je bila že tisočletja. Ko opisujem vse te znamenitosti, ne morem mimo ohridskih biserov. Družina, ki jih obdeluje, nam seveda ni zaupala, kako jih pridobiva. Povedali so nam le, da so biseri narejeni iz lusk neke vrste rib, ki žive samo v Ohridu. Po tem obisku je marsikatera ženska odšla olajšana za nekaj tisočakov, a z biseri domov. Na poti do hotela smo potem prečkali še most, kjer se rojeva Črni Drim, ki izvira iz jezera. Utrujeni od dolge, a vsekakor zanimive vožnje, smo končno le prišli v naš hotel. Ostanek dneva smo preživeli vsak po svoje, največ s sprehodi, z vožnjo po jezeru ali s kopanjem v ledeno mrzlem bazenu.

Zvečer smo imeli reprizo prvega večera. Eden izmed nas je poizkusil jahati osla. Za tisoč din lahko prav pošteno padeš z osla na glavo, še posebno, če mu v

želji po čim večji varnosti preprečiš, da bi normalno dihal. Vse se je srečno končalo. Razen trčke, obilice smeha in obljuje jezdeca, da osla ne bo več jahal, ni k temu pripomniti ničesar več.

Naslednji dan smo se odpeljali v Ohrid, da si ogledamo to staro mesto, ki je obstajalo že pred vladavino carja Samuela. Prav on je to mesto spremenil v svojo prestolnico in se oklical za carja Make-doncev in Bolgarov. V tem času je mesto doživelo tudi svoj največji vzpon. Ostanke Samuelove trdnjave ter glavnih utrdb pa so prav lepo vidni še danes. Čeprav je Samuelova država propadla po porazu v tisti znani bitki, ko so Bizantinci oslepili 14.000 mož in le vsakemu stotemu pustili oko, da je lahko vodil slepce, je mesto vseskozi bilo močno. Ohrid je bil v nekem smislu tudi zibelka slovanske pisave. Učenci sv. Cirila in Metoda so prav tu ustanovili svoj center. Imeli so šole, kjer so učili pisati v slovanščini, predvsem za potrebe cerkve. Najvidnejša med njimi sta bila sv. Naum in sv. Kliment. Od cerkve sv. Klimenta smo lahko videli samo ruševine, ker so jo Turki porušili in iz nje naredili džamijo. Videli smo tudi neko drugo cerkev, ki pa je v celoti spremenjena v muzej, kjer so zanimive slike v nekakšni kombinaciji srebra in slikanja ter izredno zanimive freske, ki so še zelo dobro ohranjene.

Ogledali smo si tudi najnovejše dele mesta, predvsem gostilne in trgovine spominkov, ki so kljub prazniku bile vse odprte. Mogoče se motim, a dobil sem vtis, da se prvi maj tu ne praznuje tako svečano kakor pri nas. Nikjer namreč nisem zasledil plakatov za kakšno proslavo ali kaj podobnega, marsikje pa so celo delali.

Med vožnjo v hotel pa sem že prišel do spoznanja, da so tukajšnji šoferji očitno zelo muzikalični: vsi brez izjeme so pristikali na sireno, pa naj je bil na cesti kdo ali ne. Razpoloženje je bilo, vsaj kar se

L. Danč, Kottlje, akril

našega avtobusa tiče, ves čas zelo živahno, za kar se imamo zahvaliti predvsem našima Štefanu in Petru, ki sta marsikdaj vso družbo spravila v smeh z dovtipi, pa tudi s pesmijo, če smo le postali preveč utrujeni. Prepričan sem, da brez njiju pa še drugih ne bi bilo tako lepo, kakor nam je bilo.

Ob koncu smo bili vsi mnenja, da nam je kljub spodrsrljajem s postrežbo vseeno bilo lepo. Predvsem je Ohrid resnično lep, kraji zanimivi, ljudje pa kakor drugod. Za nas mlade, ki smo žejni vseh podatkov zgodovine, je to bila priložnost, da vidimo in spoznamo del Makedonije, ki ima bogato preteklost.

Četudi smo se šele vračali, je marsikdo že koval načrte za prihodnji izlet. Izbrali smo že celo kraje, ki bi prišli v poštev. Vse to pa je jasno pokazalo, kako priljubljeni so takšni izleti, saj se je primerilo, da smo se marsikateri prvič videli zunaj tovarne. Vse to pa je prispevalo, da se še bolj zblizamo, spoznamo in navežemo še

trdnjše stike, ki nam bodo tudi na delovnem mestu prinesli boljše razumevanje in počutje.

Že na začetku sem omenil, da so z nami potovali tudi trije zaslužni delavci, ki jim je izlet plačal sindikat. Vsi so bili navdušeni nad tem, kar so videli in doživeli. Nekdo med njimi je v šali primerjal to akcijo sindikata s trgovci mamili: tudi ta da prva mamila zastoj in pozneje se jih ne moreš več braniti. Prav tako je tudi z izletom: vsi so mi zatrjevali, da hočejo prihodnjič zopet z nami.

V imenu Jožeta Poriya, Petra Štumbergerja in Ernesta Rutarja se na njihovo željo zahvaljujem sindikatu kakor tudi vsem, ki so jih izbrali za ta izlet. Bilo pa bi napak, če bi pozabili tudi duhovnega vodjo izleta Štefana Kamnika. Prav njegova zasluga je, da smo se že drugič zadovoljni vrnili z izleta. Ostajajo spomini, veseli, morda tudi trpki, ki pa počasi zbledijo, in kup fotografij.

Rudi Mlinar

Naša beseda

Na letošnji prireditvi Naša beseda 75 je sodelovalo petinpetdeset mladinskih in pionirskih gledaliških skupin. Zaključna prireditev je bila v ravenski občini, na njej pa je sodelovalo 13 skupin. Prireditve so bile od 14. do 16. maja po vsej Mežiški dolini od Raven do Črne. Zaključna prireditev je bila na Ravnah, gostitelj le-te pa kulturna skupnost občine Ravne.

Gledališke skupine so imele zagotovljeno enodnevno bivanje na Ravnah. Vodenje gledaliških skupin in razkazovanje okolice Raven in znamenitosti pa je opravila mladina ravske občine, kjer so sodelovali tudi mladinci iz železarne. Peljali smo jih na ogled gradu in študijske knjižnice, kjer je bila razstava in so bili presenečeni, da imamo v ravenski študijski knjižnici veliko število slovarjev in so

izjavljali: A, to tudi imate! in podobno. Tudi ogled Prežihovine in pogovor z Vorančevo ženo jim bo ostal dolgo v spominu.

Na zaključni predstavi 16. maja v Titovem domu so se zvrstile tri recitatorske skupine in uprizorile najsodobnejša dela. Predstavili so se nam: recitatorska skupina dijaški dom Celje z delom Svetlane Makarovič Pelin žena, Mladinska skupina PD Zarja Trbovlje s Kontrasti, Mladinska skupina Hrast Celje z delom Toneta Kuntnerja, Zemlja domača ni prazna beseda.

Žal pa je bila dvorana skoraj prazna, in bila bi še bolj prazna, če bi igralci ne šli sedet vanjo. Zakaj se tako malo udeležujemo gledaliških predstav in kje je vzrok za to?

Toni Pisar

Noč

»Če ne moreš spati, daj vsaj meni mir!« se je iz sobe zaslišal materin glas.

»Ja, kaj ti pa naredim? Tiho bodi in spi!«

Tako natančno sem vedela, kaj bo sledilo, pa nisem mogla ničesar drugega kot stiskati pesti pod rjuho in nemo jokati.

»Seveda, mene ne moreš poslušati! Vzela bi onega pijanca in ženskarja!«

»Kdo je pijanec? Tone? Ha, z njim bi imela vsaj življenje, ne pa s tabo, skopuh!«

»Če ne bi hranil denarja, le kaj bi bilo z nami?«

Ni odnehala: »Hranil, hranil... preštevaš tiste denarce iz dneva v dan, mi pa stradamo!«

Zabolelo me je, saj smo res težko shajali z očetovo majhno pokojnino. Oblečeni smo bili v stare, toda vedno čiste in zakrpane obleke. Živeli smo skromno, pa bi lahko bilo lepo, če ne bi bilo teh večnih preprirov.

Včasih, ko sem bila še otrok, nam je bilo lepo. Po večerih smo posedli za mizo in peli. Oče mi je vedno govoril: »Ne spreminjaj barve glasu!« Potem sem premišlje-

vala: kakšne barve glasu, saj glas vendar ni obarvan!

Začelo se je, ko je mati podlegla žganju. K sosedom je hodila na dnino in le malo kdaj se je vrnila trezna. Potem pa je kričala vsevprek. Včasih je že nismo mogli več poslušati pa smo se pobrali v postelje, a prišla je za nami.

»A tako, zdaj pasete mulo, še pogovarjati se nočete z menoj!«

»Mama, se bomo jutri pomenili, zdaj gremo spat, pozno je že.«

»Ti mi boš ukazovala?! Ti smrklja! Šolamo te, zdaj mi lepo kažeš svojo hvaležnost! In jaz, norica stara, sem te imela najraje. Trpim zate, za vse, trgam si od ust, sonce me vse dni žge po poljih, znoj brez prestanka lije po meni...«

Ljuba mamica — v takih trenutkih bi ti naraje planila v objem, povedala bi ti, da nisem mislila nič slabega. Kako rada bi ti zaupala svoje mladostne sanje in želje, kako rada bi ti odkrila svoje srce... pa sem namesto tega obležala ko mrtva

z zaritim obrazom v blazino, ki je željno vpijala bolečino.

Rodila je deset otrok. Ostalo nas je šest. Prebijala sta se skozi vojno in po vsakem udarcu znova vstala, da nahranita naša lačna telesa. Mati, zakaj si zdaj klonila? Katero breme ti je naložilo življenje, da ga ne moreš več nositi? Morda pa te premalo poznam. Zmeraj si skrivala dušo pred nami, da smo otroci v tebi videli le dobrodušno ženo, dalj pa nam nikoli nisi pustila pogledati.

Prerano so ji naložili težak križ na šibka ramena. Kot mnogo drugih je morala namesto v šolo oditi za pastirico v sosednjo vas. Naučili so jo pisati in brati, rada pa bi znala mnogo več. Krave in ovce niso bile zanjo, pa je zbežala domov.

»Dajte, pustite me v šolo,« je prosila.

»Ne! Le prisluži si svoj kruh...« so ji odgovarjali. Odpeljali so jo nazaj. Srečevala je žalost, veselje in spoznavala notranjo in zunanjo bedo ljudi.

Nikoli nam ni pripovedovala, kako je bilo, ko ji je dveletni Rudi umrl v naročju — zdravnik je prišel prepozno!

Kmalu za njim sta pokopala nekaj mesecev starejšega Tomaža, Janez pa je umrl par dni po porodu. Molče je pretrpela smrt svojih otrok in rodila je mene, ki sem hotela živeti!

Prepir v sobi se je še vedno nadaljeval, le da je vse skupaj postalo megleno, glasova sta se pomešala in se izgubila v votli tišini noči, ki mi je prinašala spanec.

Anželika

UČITELJICA NI GOSPA

Sla je po cesti učiteljica in srečala deklico, svojo učenko. Deklica je vodila mlajšega brata na sprehod, se mu vsa posvečala, premalo pazila na pot pred seboj in se skoraj zaletela v svojo učiteljico.

— Oprostite, gospa! je rekla deklica.

Pri tem je dvignila glavo, videla, koga ima pred seboj, zardela in zmedeno zajecjajala:

— Oh, oprostite, niste gospa, vi ste naša tovarišica.

Na témo tovariš — gospod smo izrekli že precej besed. Živimo v socialistični družbi z malomeščanskimi navadami in tudi otroke vzgajamo v malomeščanščini. Mogoče pa se sami vzgajajo? Vzгляд je najboljša šola; sicer pa poseben komentar gornji epizodi ni potreben.

J. D.

NJIHOVE BESEDE

Človek si svoje vsestransko bistvo privsvaja na vsestranski način, torej kot totalen človek. Sleherni njegovih človeških odnosov do sveta, gledanja, poslušanja, duhanja, okušanja, tipanja, čutenja, hotenja, delovanja, ljubljenja, skratka vsi organi njegove individualnosti so prav tako kot organi, ki so neposredno v svoji obliki družbeni organi, v svojem predmetnem zadržanju ali v svojem zadržanju do predmeta prisvajanje taistega. Marx

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

Lojze Janežič

Letošnje letovanje

Komisija za letovanje 75 je skupaj s komisijami po organizacijskih enotah zaključila delo v zvezi z organiziranim letovanjem. Počitniški dom v Portorožu skupaj z 32 nakupljenimi zasebnimi posteljami je tudi letos premajhen. Posebno to velja za peto, šesto in sedmo izmeno, za katere je bilo treba precej prosilcev odkloniti oziroma jim predlagati spremembo termina za letovanje. Tako kot vedno, smo tudi tokrat poskusili ugoditi željam večine, žal pa pri tem kljub dobri volji vsem nismo mogli ugoditi. Tistim, ki si še niso izbrali kraja letovanja, pa so pripravljene poseči malo globlje v žep, dajemo še

nekaj informacij o letovanjih v aranžiranih turističnih in potovalnih agencij. Za to obliko letovanja pa si boste vse morali urediti sami.

Poleg treh navedenih agencij, ki smo jih izbrali predvsem zaradi pestrih možnosti, se za letovanje lahko zglasite še tudi pri »Kompasu«, »Alpetour« (bivši Transturist, ki zastopa agencijo »Atlas«) in INEXU, ki imajo svoja predstavništva v Ljubljani.

Izberite po svojih željah, predvsem pa po denarnih sposobnostih! Naša želja je, da vam bo na letovanju prijetno in da se na delovno mesto po dopustu vrnete vedri in spočiti!

Agencija	Kraj letovanja	Oblika letovanja	Cena (7 dni)			Opomba
			6., 9.	7., 8.	Prevoz	
TTG 61000 Ljubljana, Titova 40	Umag	hotel »Kristal«	840,00	1290,00	lastni	—
	Poreč	vile »Bellevue«	645,00	1115,00	lastni	—
	Vrsar	bungalovi	635,00	835,00	lastni	—
	Pula — Zlate stene	Turistično naselje Paviljoni	690,00	765,00	lastni	—
			620,00	695,00	lastni	—
	Rabac	hotel »Mediterran«	585,00	1170,00	lastni	—
		hotel »Andrea«	725,00	1450,00	lastni	—
	Mošćenička Draga	hotel »Marina«	730,00	1220,00	lastni	—
	Kraljevica	hotel »Uvala Scott«	755,00	1005,00	lastni	—
	Crikvenica	hotelsko naselje »Ad Turres«	805,00	1155,00	lastni	od 1. do 10. popust
	Opatija	hotel »Opatija«	730,00	940,00	lastni	—
	Selce	Pav. »Jadranka«	865,00	1180,00	lastni	—
	Rab	hotel »Internacional«	865,00	1215,00	lastni	Trajekt iz Jablanca
		hotel »Imperial«	725,00	865,00	lastni	—
	bungalovi Suha Punta	865,00	1145,00	lastni	—	
	hotel »Punta«	935,00	1145,00	lastni	—	
	hotel »Bellevue«	800,00	1010,00	lastni	Trajekt iz Jablanca	

(V vseh navedenih krajih je možno letovati 7 ali 14 dni. Cene za 14-dnevno letovanje so enkrat večje.)

Agencija	Kraj letovanja	Oblika letovanja	Cena (1 dan)			Opomba
			6., 9.	7., 8.	Prevoz	
Generalturist 61000 Ljubljana Gospodarska 7	Špadiči — Poreč	hotel »Turist«	99,00	169,00	lastni	—
	Novigrad	hotel »Laguna«	98,00	173,00	lastni	—
	Umag — Punta	zasebniki	105,00	125,00	lastni	hiše v bližini plaže
	Rabac	zasebniki	100,00	125,00	lastni	hiše v bližini plaže
	Selce	penzion »Lisičar«	95,00	122,00	lastni	—
	Krk — Njivice	hotel »Beli kamik«	130,00	155,00	lastni	trajekt
		naselje »Peharček«	120,00	155,00	lastni	—
	Krk — Malinska	bungalov »Malin«	120,00	150,00	lastni	—
	Crvena Luka	pavilj. naselje	115,00	130,00	lastni	—
	Dugi otok — Rožava	objekti Agava	100,00	110,00	lastni	—
Pag — Novalja	zasebniki	90,00	110,00	lastni	trajekt Jablanca	
Putnik 61000 Ljubljana Trg OF 17	Pelješac — Lovište	zasebniki	100,00	111,00	lastni	1.—12. 7.
	Rab — Lopar	hotel »San Marino«	105,00	16.—31. 8.	125,00 lastni	ostali del 7. in 8. zasedeno trajekt iz Jablanca
	Rovinj	zasebniki	110,00	123,00	lastni	—
	Poreč	zasebniki	110,00	130,00	lastni	—
	Kaštel Gomilica	zasebniki	85,00	90,00	lastni	—
	Makarska	zasebniki	99,00	110,00	lastni	—

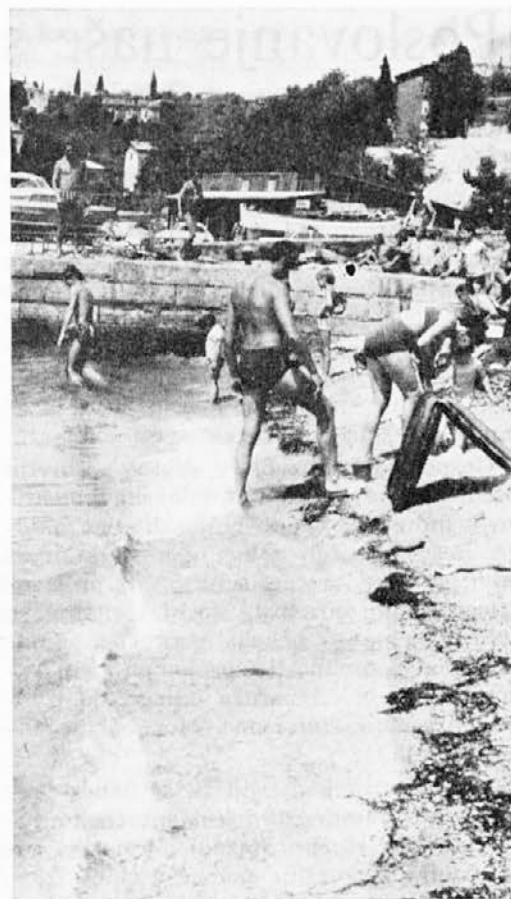
(Tudi s Putnikom lahko letujete v Umagu, Novigradu, na Krku, v Rabcu, na Pagu ali v Poreču, cene so skoraj povsem enake.)

SZDL SE JE ORGANIZIRALA

Prva seja predsedstva občinske konference SZDL je bila 22. maja in jo je odprl predsednik Ivan Žagar, ki je uvodoma izredno natančno opredelil naloge predsedstva SZDL, IO SZDL in OK SZDL ter podal temeljna izhodišča o metodah dela predsedstva SZDL. Posebej je opozoril na dejstvo, da člani kateregakoli pred-

sedstva zmeraj pričakujejo sestav dnevnega reda in pripravljane gradiva od predsednika ali sekretarja in tako manjkajo samoiniciativni predlogi članov. Dogovorili so se, da naj za razprave bodočih sej člani predsedstva predlagajo aktualne teme.

Obravnavali in sprejeli so program dela občinske organizacije SZDL, ki vsebu-

Naš Bernardin

je temeljne naloge le-te in konkretne naloge krajevnih organizacij SZDL ter ga bo OK SZDL sprejela po zaključeni javni razpravi v juniju.

Zaradi lažjega dela je predsedstvo sprejelo predlog o oblikovanju svetov, ki bi jih tvorili organi posameznih področij ter spremljali dogajanja v njih in potem informirali predsedstvo ali konferenco z zbranim gradivom.

Ustanovljeni bodo naslednji sveti: svet za DEO, svet za vzgojo, izobraževanje, kulturo in znanost, svet za zdravstveno in socialno politiko, svet za kmetijstvo in gozdarstvo, svet za telesno kulturo in naslednji koordinacijski odbori, ki bi usklajevali pomembna vprašanja za vse družbenopolitične subjekte v občini: za kadrovska vprašanja, za spremljanje in ureničevanje ustave, za spremljanje družbenih organizacij in društev, za boj proti alkoholizmu, za pomoč žrtvam imperialistične agresije, za SLO, za celodnevno šolanje, za varčevanje.

Za določene oblike dela OK SZDL pa bodo delovale naslednje komisije: finančno-administrativna in volilna komisija ter žirija za podeljevanje priznanj OF in drugih nagrad.

Obravnavali so predlog družbenega dogovora o ustanovitvi komunalne interesne skupnosti v občini Ravne ter potrditev utemeljili s tem, da je komunalna dejavnost v občini posebnega družbenega pomena, ker zadovoljuje potrebe večine porabnikov na območju občine.

Med drugim so se dogovorili, da pošljejo poziv vsem družbenopolitičnim in drugim organizacijam, da obravnavajo 6. točko temeljnih načel statuta SZDL Slovenije, ki se glasi: »... delovni ljudje in občani si prizadevajo, da se pri delu in odlo-

Poslovanje naše strokovne knjižnice v INDOK - centru

V zadnjem času se pojavljajo razna vprašanja, pripombe in predlogi v zvezi s poslovanjem naše strokovne knjižnice. Sklepamo, da mnogi niso seznanjeni z današnjim stanjem o razvoju INDOK centra in strokovne knjižnice, zato smo po daljšem času zopet dolžni člani delovne skupnosti nekoliko podrobneje informirati o načinu in obsegu poslovanja strokovne knjižnice v naši železarni.

Gospodarski razvoj v svetu postavlja pred vodilne kadre ter delavske kolektive v industriji vedno bolj zahtevne naloge. Reševanje teh nalog je v veliki meri odvisno od dobre informiranosti proizvajalcev. Informiranost, to je znanje o stvarnem stanju nekega področja, je odvisna od sposobnosti sprejemanja in razumevanja in od našega odnosa do izvora in vsebine informacij ter načina informiranja.

V nekaterih podjetjih se še danes premalo ceni vrednost dokumentacijsko informacijske službe. Razpoložljivi viri informacij so v večini primerov slabo izkoriščeni ali pa sploh niso izkoriščeni. Mnoga industrijska podjetja trošijo sredstva za strokovno literaturo in različne dokumente, ki vsebujejo dragocene informacije, za katere pa nihče ne ve, ker vsi ti dokumenti niso zbrani, jih nihče sistematično ne pregleduje ter posreduje iz njih izbrane in za podjetje pomembne informacije. Reševanje teh problemov je naloga INDOK službe — strokovne knjižnice.

Pretežni del strokovnih informacij prihaja v železarno skozi strokovno knjižnico. Čeprav te informacije in strokovno literaturo uporabljajo vsi oddelki in strokovni sodelavci v celotni železarni, je vendarle smotrnejše, da je skrb za to dejavnost centralizirana. Le ob takih okoliščinah je mogoče INDOK službo organizirati po najsodobnejših principih. Potrebno je pripomniti, da imajo povsod po svetu težave pri lansiranju določene informacije tistemu strokovnjaku, ki jo potrebuje, pa čeprav imajo na razpolago najsodobnejše pripomočke. Zavedati se moramo, da je boljša informiranost tudi veliko dražja.

Podlaga za delovanje INDOK službe — strokovne knjižnice je literatura, posebno

čanju na vseh področjih, organizacijah in skupnostih uveljavljajo interesi delavskega razreda, socialistični humanizem, tovarištvo in solidarnost ter da s soočanjem različnih mnenj in s sporazumevanjem ter dogovarjanjem demokratično premagujejo konfliktna in krizna stanja v posameznih družbenih okoljih in dejavnostih; uresničujejo ta načela, uporabljajo delovni ljudje in občani v medsebojnih odnosih v družbenem življenju naziv tovarišica oziroma tovariš.«

Sejo so sklenili z dogovorom o vsebini za naslednjo sejo in na kratko ocenili organiziranost ter potek proslave na Poljani kot pozitivno. Z. S.

časopisni podatki, ki jih je treba čim hitreje dokumentirati. Za to delo sta potrebna znanje in spretnost, saj je treba med mnogimi publikacijami izbrati in pregledovati samo tiste, ki objavljajo najkoristnejše in najpopolnejše gradivo.

Naloga strokovne knjižnice je, da zbira, odbira in klasificira primarne dokumente (knjige, revije, standarde, mikrofilme, fotokopije, prospekte in kataloge založb ter knjižnic), izdeluje in shranjuje sekundarne (referatne časopise, informacijske biltenne in abstrakte, ki v jedrnatih in zgoščeni obliki prikazujejo vsebine pomembnih strokovnih del) in terciarne dokumente (indekse, slovarje, kataloge vsebinskih gesel itd.), hrani strokovne elaborate in pripravniske dnevnik. Skrbi za nabavo tehnične dokumentacije za potrebe podjetja.

Strokovna knjižnica ima na razpolago za vse interese UDK katalog in abecedni avtorski katalog svojih knjig in revij, ASM-SLA katalog člankov in kartoteko člankov, razvrščeno po revijah. Katalog knjig in revij je prav tako urejen po UDK klasifikaciji. Zadnjega posedujejo tudi vsi strokovni delavci v železarni in se ga letno dopolnjuje.

Celotno delovanje strokovne knjižnice v železarni je razdeljeno v tri osnovne dejavnosti, in sicer:

- zbiranje naročil in naročanje dokumentov
- dokumentiranje in evidentiranje dospelih dokumentov ter
- informiranje.

Vso strokovno literaturo naročamo na podlagi potreb TOZD, oddelkov, strokovnih služb in posameznikov. Ta naročila, ki prihajajo iz posameznih obratov, se v knjižnici zberejo, preverijo in predložijo nabavni službi, kjer se izstavijo naročilnice.

Ko pride naročena strokovna knjiga v knjižnico, se najprej ugotovi, za koga je naročena, potem se določi njeno pomembnost in namembnost:

- osnovno sredstvo,
- obratno sredstvo in
- odstop obratom.

Knjige, ki so osnovno ali obratno sredstvo, se najprej v knjižnici inventarizirajo in klasificirajo.

Ko se knjiga izposodi naročniku, mora le-ta to podpisati na zadolžitveni kartici, če je pa osnovno sredstvo, še materialni list. Kontrolira se osnovno sredstvo vsako leto pri inventuri.

Pri knjigi, ki se jo vodi kot obratno sredstvo, je rok vrnitve neomejen s pripombo, da je na razpolago tudi drugemu sodelavcu v železarni, če jo le-ta potrebuje.

Na primer: knjigo št. 5133, Rikovski I., Praktikum iz analitičke hemije, ima izposojeno kemijski laboratorij, ki jo je tudi naročil za svoje potrebe. Knjiga pa je dostopna v kemijskem laboratoriju tudi drugim sodelavcem železarne, če se kdo zanima zanjo. Knjiga je ozko specializirana za kemijo in ne bi služila svojemu

namenu, če bi bila vskladiščena v strokovni knjižnici. Zato za vse knjige, vodene kot obratno sredstvo, ne moremo imeti roka vračila, ker se izključno uporabljajo v obratu, kjer so naročene in tudi uporabljene.

Drugi primer: knjiga št. 5013, Stročsak B., Delovna razmerja v praksi. Knjiga ima izposojeno splošni sektor. Za njih je bila knjiga tudi naročena in pri njih je na razpolago drugim sodelavcem železarne.

Knjige, ki so odstopljene obratom, so: poročila, katalogi, strokovni koledarji in razne strokovne literature, ki so aktualne za posamezne službe in obrate samo za določen čas.

Fond knjižnice je trenutno čez 8000 strokovnih knjig. Iz gornje obrazložitve pa vidimo, da se večina knjig nahaja v uporabi pri strokovnih sodelavcih v podjetju. Tako je tudi prav. Knjiga predstavlja priročnik pri delu in naj bo tam, kjer se rabi. Knjiga, ki leži na polici v skladišču ali nekje v omari, ne more koristiti. Če bi hoteli zbrati in hraniti vse te knjige v knjižnici, bi rabili najmanj trikrat več skladiščnega prostora. Pri določanju velikosti skladišč strokovnih knjižnic je tako običaj, da se ta planira za približno tretjino fonda knjig. Pri nas je ta prostor trenutno že popolnoma zaseden in moramo v najkrajšem času iskati druge rešitve za skladiščne prostore.

V železarno prihaja vsak mesec tudi veliko revij, saj imamo trenutno naročenih 147 revij in časopisov.

Pri revijalnem fondu je postopek naročanja tak, da se revije naročajo enkrat letno. Naročila se zbirajo vsako jesen za naslednje leto. Obrati in posamezniki javijo potrebe ali predlagajo podaljšanje naročnine. Med letom se revije ne naročajo, ker se ne dobijo kompleti; to velja za inozemsko periodiko. Ravno tako se revij med letom ne more odpovedati.

Ko pride revija v knjižnico, se najprej evidentira. Potem se odloži v vitrino bralnice. V obdobju enega meseca se zadnji zvezek revije praviloma ne izposoja, da bi bil na vpogled vsem interesentom. V tem času pa se za posamezne članke lahko izdelajo kopije.

Revijo dobi najprej dokumentalist, ki izdela izvleček za Bilten tehnične dokumentacije slovenskih železarn. Ko dokumentalist vrne obdelano revijo v knjižnico, je na razpolago vsakemu sodelavcu železarne, ki se zanima zanjo. Tudi sicer je bolj zaželeno, da se interesentu za posamezne članke iz revij izdelajo kopije, revija pa ostane v knjižnici.

Vse slovenske železarne skupno z Metalurškim inštitutom izdajajo Bilten tehnične dokumentacije, ki izhaja v železarni Jesenice. Izvlečke zanimivih strokovnih člankov prispeva vsaka železarna iz dogovorjenih revij. Prav prek tega Biltena, ki ga prejemajo redno vsi strokovni sodelavci v železarni, naj bi bili strokovnjaki informirani o zanimivih člankih v razpoložljivem revijalnem fondu. Izvlečke za ta Bilten lahko izdeluje vsak zainteresiran strokovnjak, ki se obveže, da bo redno izpolnjeval to obveznost. Skupno z izvlečkom se revijo vrne knjižnici.

Predno pa se pošlje izvleček na Jesenice, se določi klasifikacija, evidentira v kartoteki po revijah in izpiše luknjano ASM-SLA kartico. Ko pa dobimo iz Jesenic gotove Biltene, se najprej razdelijo sodelavcem po obratih in oddelkih. V knjižnici se iz Biltena izpišejo še drugi izvlečki obdelanih revij na Jesenicah, Štorkah in Metalurškem inštitutu. Tudi za te izvlečke se napišejo ASM-SLA kartice in evidentirajo v kartoteki po revijah in publikacijah.

V knjižnici imamo tudi urejeno standardoteko standardov, ki se nahajajo v železarni. Vsi standardi se naročajo prek knjižnice, da se uskladijo potrebe. Ko standard dospe v železarno, se v knjižnici evidentira, nato se pošlje naročniku.

Na razpolago so v strokovni knjižnici tudi strokovni elaborati. Za vse elaborate imamo abecedni avtorski katalog in so dostopni vsem zaposlenim. Izposojajo se po zadolžitvenih karticah.

Shranjeni so tudi pripravniški dnevniški. Odloženi so v posebni omari z visečimi mapami, urejeni po oznakah obratov. Za vsak pripravniški dnevnik je napisana kartica s področjem, oznako obrata in avtorjem. Izposojajo se prav tako po zadolžitvenih karticah.

V strokovni knjižnici imamo urejeno tudi dokumentacijo člankov. Odloženi so v mapah po tekočih številkah, evidentirani pa so v dokumentacijski kartoteki.

Med dokumentacijo člankov imamo odložene tudi materiale s posvetovanj, simpozijev, seminarjev, razne separate, kopije člankov itd. Vsi članki so na razpolago zainteresiranim sodelavcem. Izposoja se vodi po izposojevalni knjigi.

V strokovni knjižnici arhiviramo tudi filme iz fotolaboratorija. Vsak film, ki se arhivira v knjižnici, je opremljen s tekočo številko, številko materialnega čeka in dobavnico. Materialni čeki se odložijo v mape, razvrščene po obratih. Filmi se izposojajo interesentom po izposojevalni knjigi.

Pri vsakodnevem poslovanju strokovne knjižnice se razumljivo zgodi, da interese želene knjige, revije ali članka ne more takoj dobiti, ker je že izposojena. V takem primeru niti knjig niti člankov in zvezkov revij ni treba pri posameznikih iskati interesentom samim, ampak za izpolnitev želja in potreb poskrbi strokovna knjižnica.

Skupno z rastjo in razvojem železarne v povojnem obdobju se je razvijala in širila tudi dejavnost knjižnice. Eno ali dve desetletji nazaj je bilo v železarni precej manj uporabnikov strokovne literature, zato je bil tedaj možen popolnoma drugačen način poslovanja knjižnice kot danes, ko imamo v podjetju cele teame strokovnjakov. Takemu trendu razvoja bo moralo tudi v bodoče slediti poslovanje knjižnice in celotnega INDOK — centra. V tem smislu bomo hvaležni vsakemu, ki bo pripravljen sodelovati in svetovati s tehtnimi in napisanimi predlogi.

Strokovna knjižnica

OBVESTILO

Zaradi dopustov Informativni fužinar 15. julija ne bo izšel. Naslednja številka izide 15. avgusta 1975.

Uredništvo

TUDI ALKOHOLIZEM JE KRONIČNA BOLEZEN

Kadar zdravnik določene bolnikove težave opredeli z diagnozo, se bolnik s tem nekako umiri in se bo ravnal po zdravnikovem navodilu. Kako pa je s kroničnim alkoholikom?

Tudi alkoholizem je kronična bolezen. Alkoholna bolezen se z zdravljenjem samo pomiri. Zdravljeni alkoholik se mora trajno upirati — abstinirati. S prvim požirkom alkohola pa se prebudi takšna sila, da se ji noben zdravljeni alkoholik ne more upirati.

Alkoholik si ne more pomagati sam. Za njegovo rehabilitacijo je potrebno vsestransko sodelovanje. V prvi vrsti svojci — žena, brat, sestra itd. Potem s tovariško pomočjo na delovnem mestu in v organizaciji združenega dela. Slednja bi morala imeti več posluha za rehabilitacijo alkoholikov oziroma članov združenega dela, v prvi vrsti pa za preprečevanje tega zla.

Največ seveda naredi na tem področju klub zdravljenih alkoholikov, katerega sestavljajo:

terapevt — zdravnik,
terapevtka — medicinska sestra,
socialni delavci in zdravljeni alkoholiki s svojci.

Klub sam je namenjen za trajno abstinenco svojih članov. Rehabilitacija alkoholika traja dolga leta. Uspešna je s pogojem, da zdravljeni alkoholiki zelo prizadevno sodelujejo v klubu, ki pomaga pri abstinenci. Uspešnost in delo kluba je odvisno od dobrega — sposobnega terapevtskega teama, sodelovanja svojcev zdravljenih alkoholikov ter delovne organizacije kakor tudi vseh političnih organizacij, od RK pa do ZK.

Rehabilitacija na vseh področjih je pogoj za abstinenco, kajti tisti, ki se ne bo uspel rehabilitirati, bo trajno capljal za vrstniki. Premajhna prizadevanja za vse-

stransko rehabilitacijo so pravzaprav najpogostnejši vzrok pri recidivih.

Izkušeni terapevt, pa tudi kateri član kluba, ki se je poglobil v bistvo našega duševnega življenja, si bo zastavil različna vprašanja:

Začetno pogrezanje v odvisnost od alkohola.

Zakaj so bili v gostilni veseli, doma pa odurni?

Kako je izgubljal prijatelje?

Kako je pešala ljubezen do svojcev?

Kako je pijanega roditelja doživljal majhen in odrasel otrok?

Kako se je žena počutila v prvem, tretjem, desetem itn. letu alkoholizma?

Kako je bilo z dopusti, izleti?

Takšnih in podobnih vprašanj je na stotine. Z njimi je zmeraj možno ustvariti dinamiko v klubu, ker se v njem razčlenjujejo. S samokritiko in odkritosrčnostjo v klubu pa se krepi moč za abstinenco.

Ivan Mihelič

ZA DOBRO VOLJO

Prevodi so podobni ženskam: če so zvesti, niso lepi, če so lepi, niso zvesti.

Brentano

V umetnosti človek začne kot požigalec, konča pa kot gasilec.

Pitigrilli

Dokazi močnejšega so zmeraj najboljši.

La Fontaine

Hladne roke, toplo srce. Tako pravijo Italijani, Francozi, Rusi in Arabci. To dokazuje, da je neumnost univerzalna.

Pitigrilli

Tisti, ki hodi po ulici in šteje okna, je brezposelni. Tisti, ki šteje zvezde, je sanjač.

Cammerson

Zavzeto

Foto: Milko Dolinšek

Gradnja objektov in upravni postopek za pridobitev upravne gradbene dokumentacije

V Informativnem fužinarju je že v nekaj številkah nazaj bilo objavljenih več daljših sestavkov o stanovanjski izgradnji in novih zazidalnih načrtih v naši občini. Vsemu, kar je bilo že objavljeno, naj se pridruži tudi ta sestavek, ki je namenjen širšemu krogu občanov, najbolj pa individualnim graditeljem, ki se bodo kadarkoli odločili prijeti za lopato.

Kot delavec upravnega organa za urbanizem in gradbene zadeve skupščine občine Ravne na Koroškem imam priložnost v vsakdanjih službenih stikih s strankami, ki si urejujejo gradbeno dokumentacijo, pogosto slišati kritiko, da je zelo težko priti do gradbenega dovoljenja, da včasih ni bilo treba toliko »papirjev« itd. Odtod tudi vzpodbuda, da bi v tem listu objavili širšo informacijo o upravnem postopku za pridobitev upravne gradbene dokumentacije.

Iz urbanističnih dokumentov, to je urbanističnega programa, urbanističnega načrta zazidalnega načrta in urbanističnega reda izhaja, da je celotni prostor v občini namensko porazdeljen za posamezne dejavnosti in panoge ter da je gradnja objektov možna le na določenih območjih.

UPRAVNI POSTOPEK ZA IZDAJO UPRAVNE GRADBENE DOKUMENTACIJE

Upravni postopek se pri gradbenih zadevah v glavnem deli na tri faze, in sicer v postopek za pridobitev lokacijskega, gradbenega in uporabnega dovoljenja.

I. Lokacijsko dovoljenje

Za pridobitev lokacijskega dovoljenja mora stranka upravnemu organu predložiti:

1. Lokacijsko dokumentacijo, ki jo izdela urbanistični biro Ravne na Koroškem in mora vsebovati po tri izvode:
  - tehničnega poročila,
  - geodetskih načrtov sedanjega in prihodnjega stanja terena z visom predvidenega objekta in komunalnih priključkov,
  - arhitektonskih zazidalnih skic.
2. Dokaz, da ima stranka pravico uporabe zemljišča ali da je lastnik zemljišča.
3. Soglasje sanitarnega inšpektorja k lokaciji.
4. Soglasje požarnovarnostnega inšpektorja k lokaciji.
5. Soglasje pristojnih organov in organizacij, če utegne objekt vplivati na varnost in pravilno funkcioniranje prometa in telekomunikacijskih zvez.
6. Soglasje kmetijske zemljiške skupnosti občine Ravne za spremembo namembnosti zemljišča, če gre za gradnjo na kmetijskem ali gozdnem zemljišču izven ureditvenih okolišev.

Preden upravni organ izda lokacijsko dovoljenje, razpiše lokacijsko obravnavo in ogled parcele. Pri tej obravnavi sodelujejo:

- gradbeni referent,
- urbanistični inšpektor,
- požarnovarnostni inšpektor,
- kmetijski oz. gozdni inšpektor, če gre za gradnjo na kmetijskem ali gozdnem zemljišču,
- referent za prometno varnost, če gradnja vpliva na prometni režim,
- stranka, ki je zahtevala postopek (ali pooblaščenca oseba),
- lastniki sosednih parcel oz. objektov, če so z gradnjo novega objekta kakorkoli prizadeti.

Pri ogledu parcele komisija ugotovi, ali so dani pogoji za gradnjo oziroma določijo pogoje, ki jih mora graditelj pri gradnji upoštevati. Zelo pomembno pa je, da se pri lokacijski obravnavi rešujejo tudi civilnopravni odnosi med graditeljem in lastniki sosednih parcel oz. objektov, da ne bi prišlo do kasnejših medsebojnih sporov. Če je razdalja med predvidenim objektom in že obstoječimi objekti ali sosednimi parcelami manjša, kot je

predpisano, si mora graditelj pridobiti pismeno soglasje vseh prizadetih strank oz. se njihove izjave navedejo v zapisniku, ki ga vse stranke tudi podpišejo.

Če je parcela na območju, ki se urejuje z urbanističnim redom (izven ureditvenega okoliša), ali če je v ureditvenem okolišu, gradnja pa ni predvidena po zazidalnem načrtu, mora zadevo prej obravnavati komisija za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve. Komisija svoj predlog posreduje izvršnemu svetu skupščine občine, ki dokončno odloča, ali se dovoljuje lokacija za gradnjo objekta.

Ko je zaključen postopek za pridobitev lokacijskega dovoljenja, izda upravni organ odločbo — lokacijsko dovoljenje in ga pošlje stranki skupaj s potrjeno lokacijsko dokumentacijo. S tem dovoljenjem in potrjeno lokacijsko dokumentacijo, ki je sestavni del odločbe, lahko stranka pri registrirani projektni organizaciji naroči gradbeni projekt. Ta projekt mora biti usklajen z zahtevami in pogoji lokacijskega dovoljenja.

Naj še posebej opozorim na zadnji pogoj iz lokacijskega dovoljenja, da veljavnost te odločbe traja le eno leto od pravnomočnosti. Če stranka v tem času ne vložijo pravilno sestavljene vloge za gradbeno dovoljenje, zapade veljavnost lokacijskega dovoljenja in si ga mora stranka ponovno pridobiti. Če stranka iz objektivnih razlogov ni mogla urediti vseh dokumentov, lahko še pred potekom enega leta zahteva podaljšanje veljavnosti lokacijskega dovoljenja, vendar največ za eno leto.

II. Gradbeno dovoljenje

Postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja ureja zakon o graditvi objektov (Uradni list SRS, št. 42-338/73). Za pridobitev gradbenega dovoljenja mora individualni graditelj predložiti naslednjo dokumentacijo:

1. Pismeno vlogo za gradbeno dovoljenje s predpisno plačano takso (vse vloge v zadevi gradnje stanovanjskih hiš so takse proste).
2. Najmanj 3 izvode projektov, ki morajo obvezno vsebovati potrdilo projektnih organizacij o opravljeni notranji kontroli. Prav tako je treba projekte predtem predložiti urbanističnemu biroju Ravne na Koroškem v potrditev, da so usklajeni z osnovnimi lokacijskimi pogoji.
3. Pozitivno sanitarno soglasje k projektu.
4. Pozitivno požarnovarnostno soglasje k projektu.
5. Elektroenergetsko soglasje, če bo objekt na novo priključen na električno omrežje.
6. Vodnogospodarsko soglasje, če je objekt odvisen od vodnega režima, če vpliva nanj ali če onesnažuje vodo s škodljivimi fekalnimi odplakami.
7. Pogodbo s komunalnim skladom občine Ravne na Koroškem za komunalno ureditev.
8. Izjavo nadzornega organa, to je odgovorne osebe, ki bo strokovno vodila nadzor pri gradnji objektov, ki ga graditelj gradi v lastni režiji. Gradbeni nadzor lahko opravlja »gradbenik«, ki ima najmanj srednjo strokovno izobrazbo.
9. Dokaz o plačanem posebnem prispevku za spremembo namembnosti kmetijskega oz. gozdnega zemljišča. Ta prispevek se plača vodnemu skladu SRS v Ljubljani ter kmetijski zemljiški skupnosti občine Ravne na Koroškem. Točno odmero tega prispevka poda referent za kmetijstvo in gozdarstvo na vlogo stranke.

Ko so predložena vsa dokazila in potrebna dokumentacija, izda upravni organ gradbeno dovoljenje takoj, najpozneje pa v 30 dneh od prejema pravilno sestavljene vloge. Ko stranka prejme gradbeno dovoljenje, mora sama dvigniti potrjene projekte. V primeru, da po izdaji gradbenega dovoljenja pride pri gradnji do sprememb oz. odstopanj od potrjenega projekta, si je graditelj dolžan pridobiti ustrezni dodatni projekt in ga predložiti ur-

banističnemu biroju Ravne ter upravnemu organu v potrditev. O tem izda upravni organ odločbo.

V času gradnje mora vsak občan, ki gradi stanovanjsko hišo ali drugi objekt v lastni režiji, na gradbišču na vidnem mestu namestiti tablico z navedbo vrste objekta, imena investitorja in nadzornega organa.

III. Uporabno dovoljenje

Uporaba objekta ni dovoljena, če investitor zanj nima uporabnega dovoljenja. Po dograditvi objekta mora investitor najprej zahtevati tehnični pregled objekta in izdajo uporabnega dovoljenja ter soglasij k uporabi. Tehnični pregled opravi komisija za tehnični pregled, v kateri sodelujejo gradbeni referent, gradbeni inšpektor, požarnovarnostni in sanitarni inšpektor ter stranka.

Pri tehničnem pregledu stanovanjskih hiš mora investitor predložiti komisiji naslednjo dokumentacijo:

1. Izjavo izvajalca elektroinstalacijskih del, da je instalacija izvedena po predpisih in da so izvedene vse galvanske povezave kovinskih delov.
2. Zapisnik dimnikarskega podjetja o pregledu in ustreznosti dimovodnih naprav.
3. Potrdilo geodetske uprave skupščine občine Ravne na Koroškem, da je naročena odmera novo zgrajenega objekta.

Komisija za tehnični pregled ugotovi, ali je objekt varno zgrajen in če ustreza veljavnim tehničnim predpisom. O ogledu objekta sestavi vodja komisije zapisnik z vsemi ugotovitvami in morebitnimi pomanjkljivostmi. Po tehničnem pregledu izdani sanitarni in požarnovarnostni inšpektor ustrezni soglasja k uporabi. Če k objektu ni pripomb, izda upravni organ na predlog komisije uporabno dovoljenje najkasneje v 30 dneh po prejemu kompletne dokumentacije in izdanih soglasjih k uporabi.

V večini primerov pa je na objektih treba odpraviti še nekatere pomanjkljivosti oz. nepravilnosti. V tem primeru izda upravni organ ugotovitvene odločbe, v kateri nalaga investitorju, da v določenem roku odpravi ugotovljene pomanjkljivosti.

Ko stranka odpravi pomanjkljivosti, zahteva ponovni tehnični pregled. Če je pri ponovnem tehničnem pregledu ugotovljeno, da so vse pomanjkljivosti dejansko odpravljene, je možno za objekt izdati uporabno dovoljenje.

Ko prejme stranka uporabno dovoljenje, lahko po 15 dneh pri upravnem organu zahteva potrditev pravnomočnosti te odločbe zaradi knjiženja objekta na zemljiški knjigi. Hkrati mora stranka pri področni krajevni skupnosti zaprositi za hišno številko.

GRADBENA PRIJAVA

Za nekatera gradbena oz. vzdrževalna dela in adaptacije ni potrebno lokacijsko in gradbeno dovoljenje, kot npr.:

- za sprotne vzdrževalne dela in popravila obstoječih objektov,
- za postavitev začasnih objektov pri prereditvah,
- za postavitev pomožnih gospodarskih objektov za lastno uporabo občanov itd.

Kateri objekti se štejejo za pomožne, je predpisala občinska skupščina v odloku o urbanističnem programu (Medobčinski uradni vestnik št. 8/69).

Vsako popravilo in adaptacijo ter postavitev pomožnih objektov mora investitor prijaviti upravnemu organu z gradbeno prijavo. Upravni organ izda prisilno potrdilo, da lahko v roku 6 mesecev opravi prijavljena dela ali pa mu z odločbo prepove izvajati dela, če ta presegajo dovoljeni obseg. V tem primeru si mora investitor pridobiti lokacijsko in gradbeno dovoljenje.

KAZENSKÉ DOLOČBE

Upoštevanje zakonskih predpisov nadzoru je občinska urbanistična in gradbena inšpekcija. Naloga te inšpekcije je, da nadzoruje, ali je gradnja objektov v skladu s sprejetimi urbanističnimi dokumenti. Prav tako inšpekcija nadzoruje, ali je bilo za objekt, ki je v gradnji, izdano lokacijsko in gradbeno dovoljenje oz. potrdilo o gradbeni prijavi.

V primeru kršenja zakona o urbanističnem planiranju in zakona o graditvi objektov sme občinska inšpekcija zoper kršitelja predlagati uvedbo upravno kazenskega postopka (pri sodniku za prekrške) za naslednje kršitve:

— do 10.000,00 dinarjev denarne kazni, če začne graditi brez gradbenega dovoljenja ali če ne upošteva določil in pogojev lokacijskega in gradbenega dovoljenja ter izdanih soglasij;

— do 3.000,00 dinarjev denarne kazni, če ne zagotovi strokovnega vodstva pri gradnji v lastni režiji, če je tako vodstvo po zakonu predpisano. Z isto vsoto je lahko kaznovan občan, ki je začel uporabljati zgrajeni objekt brez uporabnega dovoljenja.

Ce se gradi objekt brez lokacijskega dovoljenja na zemljišču, na katerem ni možno odobriti gradnje in izdati lokacijskega dovoljenja, odredi urbanistični inšpektor odstranitev takega objekta in vzpostavitve prejšnjega stanja na stroške investitorja. Enak

ukrep velja tudi za objekte, ki imajo take pomanjkljivosti, da se ne dajo več odpraviti. Takšnega objekta tudi ni mogoče priključiti na javne komunalne naprave (elektriko, vodovod, kanalizacijo, dovodno cesto) niti upoštevati kakršnokoli pogodbo o prodaji objekta.

Ce se odstranitev objekta ne opravi, predlaga za urbanizem pristojni občinski organ, da se po uradni dolžnosti vpiše v zemljiško knjigo zaznamba, da je objekt določen za odstranitev. Zaznamba objekta se označi s posebno hišno numeracijo, kot to predpiše občinska skupščina.

S tem, upam, da so bralci dobili približno predstavo o urbanistični dokumentaciji, zakonodaji in upravnem postopku ter da jim bo ta članek koristil kot pripomoček pri urejanju upravne gradbene dokumentacije.

Referent za gradbene in vodnogospodarske zadeve
Jože Lesjak

Izkazali smo solidarnost

Julija lani je potres hudo prizadel Kozjansko, zlasti občini Šmarje pri Jelšah in Sentjur pri Celju. Podobno kakor drugod, smo tudi v naši občini neposredno po potresu pričeli z organizacijo akcije zbiranja sredstev v pomoč prizadetim na potresnem območju.

Na predlog političnega aktiva je občinska konferenca SZDL v naši občini ustanovila koordinacijski odbor za pomoč potresnemu območju na Kozjanskem, ki je takoj po ustanovitvi pričel zbirati sredstva. Takoj je pripravil pismeni razglas, s katerim je pozval vse občane in delovne organizacije, da solidarno prispevajo svoj delež za odpravo posledic potresa. Priporočil je, da se delovni ljudje v proizvodnih organizacijah odločijo za enodnevno dodatno delo, v neproizvodnih organizacijah pa, da dajo za ta namen 3,5 odst. mesečnih dohodkov. Delovni ljudje, ki delajo na področju zasebne obrti in gostinstva, naj bi prispevali najmanj 100 din za vsakega delavca, kmečki proizvajalci najmanj 2 odst. od katastrskega dohodka, upokojenci pa po svojih zmogljivostih. Na podlagi takega priporočila se je predvidevalo, da se bo v občini zbralo okoli 1.200.000 din. V prvem krogu zbiralne akcije se je skupaj zbralo 1.587.401,20 din. Po podatkih, ki so jih posredovale posamezne delovne organizacije in občani, pa je bilo neposredno na račun pri republiški konferenci SZDL in na račune v matičnih občinah delovnih organizacij s sedežem izven naše občine nakazanih še nadaljnjih 60.059,90 din. Tako so delovni ljudje občine Ravne na Koroškem v prvem krogu solidarnostne akcije skupaj zbrali 1.647.461,00 din. Vsa zbrana sredstva so se zbirala na posebnem računu SDK Prevalje, vendar so bila v celoti odkazana republiškem koordinacijskemu odboru.

Po končanem delu strokovnih komisij, ki so ocenjevale škodo na potresnem področju, je bilo ugotovljeno, da je škoda neposredno višja, kot so jo prvotno ocenjevali, saj znaša okoli 680.000.000 din proti prvotnim cenitvam 200.000.000 din. V ponovljeni akciji solidarnosti, ki so se ji delovni ljudje množično odzvali, je bilo na območju občine Ravne od delovnih organizacij in negospodarstva skupaj zbranih

1.157.822 din. V tej akciji so sodelovala tudi vsa gradbena podjetja iz koroške regije, ki so v preteklem letu opravila za okoli 500.000 din gradbenih del pri sanaciji poškodovanih objektov na območju krajevne skupnosti Lesično v občini Šmarje pri Jelšah.

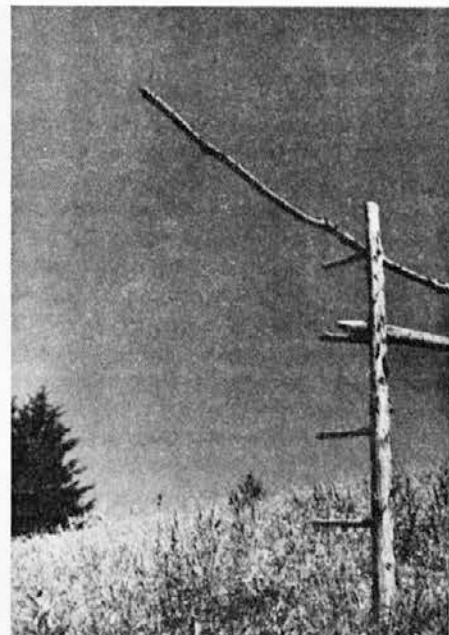
V oba kroga solidarnostne akcije so se aktivno vključili tudi delovni ljudje železarne. Zanj so se zavestno odločili na zborih delovnih ljudi. V pripravi te akcije je prišlo zaradi relativno slabe informiranosti delavcev tudi do nesporazumov. Predvsem so se delavci bali, da se zbrana sredstva ne bi smotrno trošila, čemur so bile vzrok najrazličnejše, često zlonamerne govornice. Kljub temu se je ogromna večina delavcev prepričano in solidarno udeležila dela na dan 13. julija in nato v okviru drugega kroga 19. oktobra lani.

KULTURNA KRONIKA

KULTURNE PRIREDITVE V TEDNU PROSLAVLJANJA ZMAGE

Občinska zveza kulturno prosvetnih organizacij, ki se v začetku leta kar ni mogla zadosti učinkovito organizirati, je v tednu praznovanja občinskega praznika in zmage nad fašizmom dokazala, da je vendarle sposobna ponuditi delovnim ljudem doline bogat in pester kulturni program. Po vseh krajih so bile proslave z nastopom sekcij Svobod. V Prevaljah je bil koncert zborov iz Podjune in Pliberka, Okteta TRO in Koroškega vokalnega kvinteta, promenadni koncert godbe na pihala, koncert moškega pevskega zborov VRES in revija sekcij s podelitvijo Gallusovih odličij.

Na Ravnah je bil promenadni koncert godbe na pihala, predstava gledališke skupine MA Železarne Raztrganci, prireditve KUD osnovne šole Prežihov Voranc Nikomur hlapci več nikoli, revija pevskega zborov, otvoritev razstave o rasti doline v Študijski knjižnici in otvoritev razstave znamk z zgodovinsko tematiko v Likovnem salonu. V Reki so imeli gledališko predstavo Srečni dnevi, hkrati pa je v štirih krajih tekla zaključna prireditve NA-

Vročina

Sredstva, namensko zbrana in nakazana v tej akciji, niso majhna, glede na precej visoko škodo pa tudi niso prevelika. V prvem krogu smo torej v železarni zbrali 530.780,35 din v drugem, jeseni pa 535.278,00 din. Skupno torej 106,5 starih milijonov. Zagotovljena je tudi sprotna kontrola nad smotrnostjo uporabe danih sredstev, tako da smo lahko prepričani, da bodo res prišla v roke tistim, ki smo jim jih namenili. Sicer pa lahko še enkrat ugotovimo, da je akcija solidarnosti uspešna, da so naši delovni ljudje pokazali visoko zavest, ki se najlepše izkaže takrat, kadar moramo za sočloveka tudi kaj žrtvovati.

J. D.

ŠA BESEDA 75, kjer smo videli osem najboljših mladinskih in otroških predstav, ki so se uvrstile na republiško raven. Med njimi s prvim mestom na področnem srečanju mežiško-prevaljska skupina z igro Srečno Kekec.

Ob tej priliki se je treba zahvaliti delovnim organizacijam, ki so našle dovolj razumevanja, da so omogočile številnim nastopajočim delavcem izredne plačane dopuste. Prav tako gre vse priznanje organizacijskim delavcem pri OZIKPO, ki so poleg delovnih obveznosti v svojih DO uspeli pripraviti tako pester kulturni program. Posebno uspešen je bil tudi odbor za organizacijo kulturnega dela proslave na Poljani, ki je pripravil nastop združenih pevskega zborov, pihalnega orkestra in recitalne skupine Gimnazije Ravne.

Vinko Ošlak

PREVALJSKA »SVOBODA« OB TRIDESETI OBLETNICI

V počastitev 30-letnice osvoboditve je DPD Svoboda Prevalje pripravila kulturni teden. V gosteh smo imeli Mešani pevski zbor Podjuna iz Pliberka, ki je skupaj s Koroškim vokalnim kvintetom in Oktetom TRO priredil koncert 13. maja. Naslednji dan je bila na sporedu predstava domačega filma, 15. maja

»Nikomur hlapeci več nikoli!«

Foto: Milko Dolinšek

pa je bila premiera četrtega letnega koncerta Moškega pevskega zbora VRES. Osrednja predstava v tem tednu je bil petkov koncert vseh prevaljskih zborov in Sentaneljskih paurov. Na tem skupnem nastopu so podelili Gallusova odličja amaterskim glasbenim delavcem za večletno glasbeno delovanje. Poleg pevcev so ta odličja prejeli tudi člani godbe na pihala in člani tamburaške skupine. Podeljenih je bilo kar 73 Gallusovih odličij. To je bila prva širše organizirana tovrstna akcija, zato je tudi število nagrajencev tolikšno. Republiška zveza kulturno prosvetnih organizacij podeljuje Gallusove značke (po novem pravilniku) po naslednjih kriterijih: bronasta za 5 do 15-letno delovanje, srebrna za 15 do 25, zlato pa za več kot 25-letno delovanje. (Opomba: če bi organizator bil pravčasno obveščen o spremembi kriterijev, bi bilo število bronastih odličij veliko večje.)

Hkrati s podelitvijo značk pevcem, godbenikom, tamburašem je DPD Svoboda v zahvalo za dolgoletno delo poleg Gallusovih odličij izročila spominska darila naslednjim zaslužnim glasbenim delavcem v kraju: Ivanu Lebiču, Miri Stresovi, Ivanu Fostnerju in Adolfo Černecu.

Ivan Lebič je prejel zlato odličje za 45-letno glasbeno delo, vzgojil nam je stotine pevcev, ki še danes pojo po naših zborih.

Mira Stresova je od prihoda na Prevalje 1933. leta pa do upokojitve 1. 1973 bila nemorna vzgojiteljica mladega rodu. Številni otroški zbori, spevoigre, proslave, snemanja..., kaj bi naštevali, ko pa je današnje število zborov na Prevaljah tudi odsev njevega dela. Za svoje delo je prejela zlato odličje.

Ivan Forstner, režiser, knjižničar, dolgoletni vodja tamburaškega zbora, nekdanji član godbe na pihala ima skoraj petdeset let glasbenega udejstvovanja. Prejel je Gallusovo zlato odličje.

Adolf Černec je že predvojni zborovodja šolskih in odraslih zborov na Prevaljah. Svoje zborovodsko delo je opravljal do 1956. leta, ko je moral zaradi vse večje družbene angažiranosti prekiniti to delo. Prejel je srebrno odličje. V imenu Svobode Prevalje se je imenovanim zahvalil in podelil darila predsednik društva tov. Rajko Koležnik.

DPD Svoboda Prevalje je svečano proslavila letošnji jubilej svobodne rasti. Z angažiranostjo vseh pevcev in godbenikov, ki so vse dni ustvarjali praznično vzdušje v kraju, smo pripravili slovesno počutje vsem krajanom. Poleg naštetih prireditev je potrebno omeniti še, da je na Prevaljah bila v tem tednu še svečana seja občinske skupščine, otvoritev

novega poštnege poslopja in zdravstvenega doma. V gosteh smo imeli tudi pihalni orkester mariborske pošte. Člani dramske skupine pa so imeli polne roke dela z zaključnimi prireditvami NAŠA BESEDA, ki so — tudi v tem tednu — potekale v vseh krajih naše občine.

Kulturni teden je obiskovalcem in vsem, ki so spremljali te svečane prireditve, potrdil, kako živo in bogato je kulturno življenje na Prevaljah. Na to so ponosni lahko tudi vsi krajanji, ki gojijo in skrbijo, da je v kraju toliko kulture, ne »uvečene«, ampak zrasle v kraju.

Dobitniki Gallusovih odličij

Zbor Sentaneljski pavri, ki praznuje letos 25 let delovanja

zlata: Ivan Mravljak, Ciril Marin, Miha Merkač, Mitja Sipek dipl. inž., Alojz Piko, Anton Merkač, Maks Merkač, srebrna: Ivan Piko, Anton Kotnik, Mirko Marin, Franc Vauh, bronasta: Jože Miler, Franc Piko, Stefan Kramole, Ivan Kumprej.

Moški pevski zbor društva upokojencev, ki slavi 15 let delovanja in Mešanega zbora, ki deluje sedem let: zlata: Ernest Rebernik, Miha Verstovšek, Franc Bračko, Hinko Fabiani,

Martin Sekavčnik, Ivan Tomaž, srebrna: Alojz Tomaž, Alojz Krevh, Franc Večko, Jože Verbole, Franc Grubelnik, Pavle Potočnik, Jože Strekelj, Marija Merva, Dorica Lebič, Albina Arnold, Rezika Preglav, Marija Pah-tov, bronasta: Franc Verčko, Rudi Škerlovnik, Lipi Lagoja, Jože Mesner, Malka Knapič.

Moški pevski zbor VRES srebrna: Alojz Kolar, Franc Podmeninšek, bronasta: Jaki Rožič, Mirko Rozman, Jože Vizjak, Karel Kumprej, Danilo Salej, Joško Kert.

Oktet TRO Prevalje: srebrna: Vlado Petrič, Viktor Plešnik, bronasta: Anton Vastl, Ivan Ajd, Franc Godec, Branko Ramšak.

Koroški vokalni kvintet: srebrna: Franc Nabernik.

Godba na pihala: zlata: Franc Gradišnik, Jože Brieman, Jože Sonjak, Avgust Jurč, Ivan Forstner, srebrna: Voranc Kert, Jože Koletnik, Darko Ferik, Jani Gradišnik, Alojz Mikic, Adi Hamer. Pomotoma ni bila dodeljena srebrna značka tov. Marjanu Čuježu, ki jo bo prejel naknadno.

Tamburaški zbor: srebrna: Ivanka Kordež, Alojz Tomaž, Franc Rifl, Marija Konič, bronasta: Olga Črepnjak.

K. J.

OB IZIDU VRESOVE KNJIŽICE

Čudovita likovna oprema, bogata vsebina preišljanj o petju, besedila iz letošnjega programa — zares bogata in reprezentančna knjižica zbora, ki je v štirih letih zrasel na štirideset članov, ki je imel v pol leta sto vaj, osem samostojnih koncertov, enajst važnejših nastopov, ki se je v zadnjih petdesetih dneh kar sedemindvajsetkrat sestel k delu in vaji. Kadar merimo pomembnost različnih sekcij po naših društvih, velikokrat prezremo razliko med čisto družabno rekreacijo, ki je sicer zelo potrebna, a le redko pripelje do umetniškega učinka — pa med resnim delom, ki je združeno z močno samoodpovedjo in pevsko disciplino. Resnica je: Vres polni dvorane in zadovoljni poslušalca, da odide od petja omamljen iz dvorane. Program ni stereotipen, išče svoje, odkriva arhaične oblike, oživlja pozabljeno.

Če znamo ceniti izvirnost, delavnost, predanost in talent, bomo morali v skupni kulturni volji dati vidnejše mesto tudi Vresu, da se ne posuši ob nerazumevanju, da rajši požene v novo rast, v glasbeno tenkočutnost Korošcev.

Vinko Ošlak

KULTURNI PETKI

OB PREDAVANJU DR. ZALOKARJA O BHAGAVADGITI IN INDIJSKI MISLI

Das Joch pomeni v nemščini jarem, jog pomeni v sanskrtu vpreči, brzdati. Beseda joga torej označuje zavestno obvladovanje sil, s katerimi razpolaga človeško bitje. Pri večini ljudi se te sile nekoristno ali celo škodljivo razelektrejuje v nekontroliranem ravnanju, le redkim uspe obvladovati biofizične in psihične dejavnike v sebi. Joga ni kakšna posebna vera, kakšna eksotična cirkuška spretnost igranja s kačami in ognjem, pač pa eden od vrhov človeške kulture nasploh, metoda vračanja k svojemu bistvu, spreminjanje sveta z začetkom pri sebi. Končni cilj joge je v poistovetenju človekove zavesti z njegovim najglobljim bistvom, ki je sicer zakopano pod številnimi psihološkimi kategorijami, ki jih iz psihoanalize poznamo kot: libido, alter ego, id, kompleks itd. Ker smo ljudje različnih narav in sposobnosti, so tudi pota joge različna, a vsa vodijo k istemu cilju. Glede na te razlike poznamo naslednje oblike joge: HATHA joga — vaja telesnih in du-

hovnih moči (premagovanje fizičnih ovir k duhovnosti), MANTRA joga — koncentracija in zamaknjenost s pomočjo rekov in zlogov, ki usmerjajo zavest v eno točko, LAYA joga — zadrževanje zavesti, KARMA joga — samouresničevanje v aktivnosti in opravljanju dolžnosti, pri čemer ne smemo računati na sadove, BHAKTI joga — samouresničevanje v ljubezni; tu je mišljena ljubezen na podoben način, kot jo pojmuje krščanstvo (Pavel Rim. I., 13), RAJA joga ali kraljevska joga je najvišja oblika, ki omogoča popolno enotnost bivajočega s svetom, ki ga obdaja.

Joga pozna osem stopenj, ki vodijo k popolni samouresničitvi:

1. Yama — vzdržnost od nasilja, laži, krave, razvrata in lastnine.

2. Niyama — očiščevanje na telesu in duhu (kultiviranje, duševni mir in odsotnost negativnih misli...).

3. Asane — telesne vaje, ki osvobajajo duha telesne teže in okorelosti.

4. Pranayama — kontrola dihanja, ki omogoča kompleksno samoobvladovanje.

5. Pratyahara — osamitev čutil od zunanjih vtisov, osvoboditev od ugodja in bolečine.

6. Dharana — koncentracija zavesti na eno točko, eliminiranje begajočih misli.

7. Dhyana — kontemplacija in meditacija, pronicanje v bistvo sveta in človeka.

8. Samadhi — identifikacija človeka s svojim in univerzalnim bistvom. Dosežejo jo samo tisti, ki so očistili duha vseh zemeljskih vezi.

To bi bil formalni opis joge, ki pa je seveda brez pomena, dokler se človek sam ne loti omenjenih dejavnosti, in dokler mu ni jasno, čemu bi se jih naj sploh lotil. Joga tedaj obljublja premostiti nasprotje med subjektom in objektom, med enim in drugim človekom, med prepadi v samem sebi. Ta pot osvoboditve človekovega resničnega jaza ni dosegljiva z branjem ali debitiranjem, pač pa zahteva temeljito telesno in duhovno prakso, ki edina lahko človeka preobrazi v sebi pripadajoče bitje.

Nekoliko nerazumljiva je nestrpnost, ki jo kažejo pripadniki evropskih religij in ideologij do te jutrovske modrosti, saj joga ni cerkev, ni ideologija, ni filozofski sistem — je splošna človeška večšina, kako razviti zanemarjene človeške možnosti do neverjetnih razsežnosti. Evropocentrično gledanje nam je za več stoletij zastiralo pogled na mogočno indijsko, kitajsko, japonsko civilizacijo, na tisočletja stare tekste, v katerih razbiramo zamisli jedrske fizike, v katerih je presežena psihoanaliza moderne Evrope, v katerih so do fine obdelane variante medčloveškega sožitja. Vede, Mahabharata, Patandjalijeve suture, Dharmapad, Buddhovi govori, Tibetanska knjiga smrti, kitajski in japonski zenovski spisi, Tao Te King, Yi Ching itd. so takšni zakladi človeške kulture, da je naša skoraj popolna neinformiranost o njih že naravnost perverzna.

Nekaj literature:

- Ramakrišnan: Indijska filozofija I., II., Fung Ju Lan: Istorija kineske filozofije, Jasmina Puljo: Yoga, Swami Rabhawanand: The spiritual heritage of India, Fromm-Tsuzuki: Zen budizam i psihoanaliza, Rammurti S. Mishra: Vollendung durch Yoga, Bhagavadgita (Kondor), Tao Te King (v slovenskem pregledu kitajske filozofije), H. Blawatska: The light on the path, Die Stimme der Stille, Ramacharka: Yogi — philosophy, Slavinski: Trening indijskih fakira i jogija idr.

Vinko Ošlak

SKLEPNA MISEL OB PETKOVH KULTURNIH VEČERIH NA RAVNAH

Osemnajst tematskih večerov v študijski knjižnici je zaokrožilo neko novo obliko kulturnega življenja. Marsikoga je bilo treba prepričevati, številni, ki večerov sploh niso obiskovali, so dajali kritične pripombe, bile je bojazen, da se bo vse skupaj sprevrglo v ekskluzivni klub »višjega« sloja. A je bilo čisto drugače. Večino obiskovalcev smo dobili med dijaki gimnazije in šolskega centra, včasih so prišli tudi delavci, tu in tam profesor ali učitelj, kulturni delavci zelo redko, družbeni in politični sploh nikoli. Povečini torej mladi in še vsemu odprti ljudje, ki nimajo strahu pred epiteti in ne verjamejo, da bi se dalo reči elitizem temu, če si širše razgledan, če več bereš, več vidiš in slišiš.

To je bil šele poizkus. Pri OZKPO smo izoblikovali odbor, ki naj bi v novi sezoni poskrbel za organizacijo takih večerov po vsej dolini. Morda ne povsod vsak teden, a na Ravnah bo ta ritem najbrž kar

moral ostati, ker imamo tu vendarle dve srednji šoli in se s takšnimi oblikami lahko načrtno vključujemo tudi v šolski izobraževalni in vzgojni program.

Najbrž bo morala biti vsebinska naravnost širše utemeljena s specifičnimi kulturnimi potrebami in interesi občanov. Posamezne tematske enote bodo morale bolj celovito obdelati določeno snov, predvsem pa bo treba skrbeti za številnejši obisk. Dosedanja praksa, da se družbenopolitične organizacije spomnijo kulture samo ali večidel le ob praznovanjih, kjer so potrebni kulturni programi, se mora umakniti permanentni povezanosti med

subjektivnimi silami družbe in med izvajalci kulturnih programov. Izvedba programa je delo določene institucije, društva ali posameznika, množična udeležba pa je stvar širše družbene skupnosti, predvsem SZDL, ZK, ZSM in sindikatov. Nesmiselno je, da nekdo očita majhen obisk nekaterih prireditev in iz tega še izpeljuje teorijo o nekakšnem elitizmu, sam pa ničesar ne stori, da bi bil obisk večji: kaj še, tudi sam skrbi, da ga nikoli ne bi zaneslo na kakšno zahtevnejšo prireditev. Upajmo, da bo jesen prinesla boljše klimo tudi tedenskim kulturnim večerom!

Vinko Ošlak

ŠPORTNE VESTI

Nogomet

Mladinski aktivni železarne Ravne tekmujejo v malem nogometu. Prijavljenih je osem ekip, ki tekmujejo po ligaškem sistemu, vsak z vsakim. Rezultati doslej odigranih tekem:

kovačnica—promet 3:0, centralna delavnica—mehanična 9:0, valjarna—topilnica 2:0, kalilnica—jeklarna 2:1, jeklovlek—jeklarna 5:2, valjarna—centralna delavnica 5:2 jeklovlek—kovačnica 5:3, valjarna—mehanična 8:4, cent. delavnica—promet 3:1, valjarna—kovačnica 3:1.

Vodijo mladinci valjarne pred jeklovlekom. Med strelci je najboljši Gorenšek (valjarna) s 6 zadetki; z zadetkom manj mu sledita Kumer in Krauzer.

Koroški klubi tekmujejo v svojih ligah s spremenljivo srečo. Fužinar, ki tekmuje v conski ligi, se je povzpел od 11. na 8. mesto in si verjetno že tri kola pred koncem prvenstva zagotovil obstanek.

Ob 30. obletnici osvoboditve je bil članski nogometni turnir. V finale sta se uvrstili ekipi Korotana in Pece, ki sta izločili Fužinarja in Akumulator. V rednem igralnem času se je finalno srečanje končalo neodločeno 2:2, pri streljanju enajstmetrovk pa so bili uspešnejši Prevaljčani in zmagali s 5:3.

Odbojka

Člani Fužinarja so uspešno odigrali zadnji dve koli v II. zvezni ligi. Na gostovanju v Izoli so prepričljivo premagali domačo ekipo

s 3:0. V derbiju zadnjega kola je vodilna ekipa iz Karlovca morala priznati absolutno premoč ravenskim odbojkarjem, ki so v treh setih v vseh pogledih nadigrali goste. Kljub porazu pa se je v prvo zvezno ligo uvrstila ekipa Karlovca. Fužinar je osvojil drugo mesto s prednostjo 10 točk pred naslednjo slovensko ekipo — Salonitom iz Kanala.

Ženska ekipa Fužinarja se je z zmagama nad Mariborom in Branikom učvrstila na prvem mestu in že pred koncem tekmovanja osvojila naslov republiških prvakinj.

Člani Mežice so v prvi republiški ligi dosegli tri zaporedne zmage proti Polskavi, Novemu mestu in Kamniku ter se povzpeli na tretje mesto.

Koroški mladinci Tušek, Filipančič, Ranc, Jezernik in Krivograd so nastopili za slovensko reprezentanco na turnirju v Beogradu. Izbrana ekipa je zabeležila pet zmag in bila le enkrat premagana.

Na sindikalnem občinskem prvenstvu v odbojki je sodelovalo osem ekip. V zaključni del tekmovanja so se uvrstili obe ekipi železarne in rudnika.

Atletika

Na republiškem prvenstvu štafet so se izkazali mladinci Koroškega atletskega kluba, ki so v disciplini 3 × 100 m osvojili prvo mesto. Za KAK so tekmovali: Štruc, Planinšek in Nabernik.

Atletičari KAK so sodelovali na kvalifikacijah za atletske pokal Slovenije. Fortin, Štruc in

Ogenj po vseh predpisih

Zormanova so dosegli nove koroške rekorde in s tem osvojili vidna mesta. Zormanova je bila prva na 1500 m, Fortin je bil drugi na 800 m, Štruc pa se je izkazal v teku na 1500 metrov.

Slavnostnega pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane« se je udeležilo več kot 1400 udeležencev iz občine Ravne. Posebno pozornost in pohvalo zasluži naš član Alojz Golgranc, ker je edini, ki se je doslej udeležil vseh 19 partizanskih maršev. V družbi z Golgrancem sta letos tekla Karpač in Vidovič.

V štafetnem teku srednješolskih ekip so se ponovno izkazali ravnski gimnazijci in gimnazijke saj so oboji osvojili prvo mesto. Med osnovnimi šolami so ravnski učenci osvojili odlično drugo mesto.

Kegljanje

Zenska ekipa Fužinarja se je na ekipnem prvenstvu Slovenije uvrstila na peto mesto in si tako priborila pravico sodelovanja na državnem prvenstvu. V nastopu na državnem prvenstvu so naše kegljavke kegljale tako odlično, da so v prvem delu osvojile četrto mesto in se uvrstile v zaključno tekmovanje najboljših jugoslovanskih ekip.

Člani Fužinarja so končali s tekmovanjem v 2. republiški ligi in med 12 ekipami osvojili osmo mesto.

Rokomet

Članska ekipa Fužinarja je v štajerski ligi premagala Kovinarja in Jožico Flander, izgubila pa tesno s Kamnico in Smartnim. Mladinci Fužinarja so dosegli dve pomembni zmagi proti Braniku in Slovenj Gradcu. Pionirji so na turnirju v Mariboru osvojili tretje mesto. Na drugem turnirju na Ravnah pa so zaigrali odlično in osvojili prvo mesto pred Branikom, Kovinarjem, Jožico Flander in Vuzenico.

Namizni tenis

Pionirke Fužinarja so na tretjem republiškem turnirju v Murski Soboti v finalni tekmi porazile Olimpijo s 5:0. Med posameznicami je zmagala Ačkova pred Logarjevo, Horvatova pa si deli tretje mesto.

V Ljubljani je bil drugi pozivni turnir za članice. Čeprav so za Fužinar nastopale le mladinke, so osvojile vidna mesta: Štručeva je bila tretja, Režonjeva peta, Černovškova pa osma.

Pionirke Fužinarja so še enkrat dokazale, da so najboljše v Sloveniji. Na pozivnem turnirju posameznic, ki je bil na Ravnah, je zmagala Černovškova pred Ačkovo in Šavčevno — vse Fužinar.

Težje se uveljavljajo pionirji. V A skupini je bil Pavič deveti, Leš pa dvanajsti. V B skupini je mladi Janežič osvojil drugo mesto, Ginter pa osmo. S. F.

SPORTNO REKREACIJSKA DEJAVNOST V JUNIJU IN JULIJU

Osnovna dejavnost v pravem rekreacijskem smislu je v 26 osnovnih organizacijah sindikata, ki si izbirajo program po lastni presoji. Med najbolj priljubljenimi panogami so: kegljanje, streljanje in namizni tenis, kjer je organizacija najlažja. Prednjači pa izletništvo, ki pritegne največ sodelavcev.

V organizaciji komisije za rekreacijo bo v juniju in juliju prvenstvo železarne Ravne v nogometu, odbojki, rokometu in plavanju. 21. junija bo v Celju prvenstvo slovenskih železarov v velikem nogometu.

Istega dne bodo v Slovenski Bistrici metalurške igre barvne industrije v počastitev 150-letnice obstoja Impola. Na teh igrah bo nastopila reprezentančna ekipa Slovenskih železarov. Ravenčani bomo sodelovali v malem nogometu in štafeti TRIM. S. F.

SHOD NA NARAVSKIH LEDINAH

V počastitev meseca mladosti in 30. obletnice osvoboditve so šolska športna društva osnovnih in srednjih šol iz naše občine organizirale skupni shod vseh članov ŠSD na Naravskih ledinah 20. maja, — 2500 mladih — ki so se ga udeležili tudi vsi učitelji in profesorji ter funkcionarji telesno kulturne

skupnosti občine Ravne in sekretar telesno kulturne skupnosti Slovenije tov. Rajko Sugman. Ob tej priliki je bil na ledinah krajši kulturni program s pevske in recitacijskimi točkami, nastopila pa je tudi folklorna osnovne šole Ravne. Pri programu so sodelovale še osnovne šole Črna, Mežica in Prevalje, posebna osnovna šola, šolski center in gimnazija Ravne.

Zbranim je spregovoril tudi sekretar telesnokulturne skupnosti Slovenije Rajko Sugman, ki je med drugim dejal:

Pri našem nadaljnjem snovanju razvoja telesnokulturne dejavnosti v SR Sloveniji izhajamo iz spoznanja, da je temelj te dejavnosti telesna vzgoja in dejavnost šolskih športnih društev v vzgojno izobraževalnih zavodih in ustanovah. Res je, da miselnih, vsebinskih in organizacijskih premikov na tem kot tudi na drugih področjih ni mogoče narediti čez noč in da bo potrebno še veliko trdega in odločnega dela. Kljub temu pa lahko z veliko radostjo ugotovimo, da se postopno v praksi uresničujejo stališča, ki so bila sprejeta v najvišjih organih družbenopolitičnih organizacijah v republiki — v RK, SZDL in CK ZKS. Na drugi strani pa je prav tako res, da je še marsikje odvisen razvoj telesne vzgoje in dejavnost šolskih športnih društev od naklonjenosti dejavnikov, ki bi morali v prvi vrsti vedeti in pa upoštevati dejstvo, da je mogoč skladen psihofizičen razvoj človeka le, če je le-ta stalno fizično aktiven in če ima tudi dejansko določeno telesnokulturno izobrazbo in navade. Na področju te dejavnosti so bili v nekaterih sredinah doseženi pomembni rezultati, drugje pa tudi slabši, vendar gledano v celoti, z dosedanjim razvojem nismo popolnoma zadovoljni. V prihodnje bo potrebno zlasti opraviti še vrsto usklajevalnih razgovorov in se sporazumeti o nekaterih izhodiščih kot tudi o strokovnih vprašanjih s pristojnimi samoupravnimi in upravnimi institucijami, ki so odgovorne za vzgojo in izobraževanje. Pri tem vendarle ne gre pozabiti, da gre za telesnovzgojno dejavnost v šolah in šolskih športnih društvih, ki je odločujoč člen v telesnokulturnem sistemu, saj predstavlja že danes najpomembnejši in najštevilnejši del aktivnih udeležencev telesnokulturne dejavnosti v naši republiki, z leti pa bo in mora prerasti v tisti del, ki ga vsi tako radi nazivamo »osnova«, brez katere ni napredka tu in tudi ne na drugih področjih življenja in dela. Še zlasti pomembna naloga pa nas čaka v zvezi z uresničevanjem koncepta celodnevne šole v našem vzgojnoizobraževalnem sistemu in reforme šolstva s prehodom na usmerjeno izobraževanje, kjer mora mladi človek — še zlasti v celodnevni šoli — imeti dnevno možnost intenzivnega udejstvovanja s telesnovzgojnimi aktivnostmi. Vsako drugačno pojmovanje in pristop k uresničitvi celodnevne šole bi lahko imel izredno škodljive posledice na otrokov nadaljnji telesni razvoj. Prav v hitrejšem uveljavljanju celodnevne šole pa vidimo tudi dejanske možnosti, da bo telesnokulturne dejavnosti deležen vsak pionir in mladinec.

V zadnjih dveh letih se je veliko spremenilo na področju telesne kulture, vendar bodo rezultati vidni šele čez nekaj let. Kljub temu pa lahko ugotovimo, da so delovni ljudje in občani združeni, prek svojih delegacij in konferenc, dosegli v samoupravnih interesnih skupnostih skupaj z delavci na tem področju pomembne uspehe. To velja še zlasti za vašo občino. Resnično lahko s ponosom govorite o dejavnosti vaše skupnosti in telesnokulturnih dejavnikov, saj so po splošni oceni velik korak pred drugimi v Sloveniji. To ne velja le za dosežene rezultate pri osveščanju ljudi, množičnem vključevanju občanov, doseganju odličnih tekmovalnih dosežkov, ampak velja to zlasti in predvsem tudi za vodenje, za iskanje novih poti, za snovanje novih akcij, za resnično pristno in aktivno sodelovanje skupnosti in dejavnikov s temeljnimi organizacijami združenega dela, krajevnimi skupnostmi, družbenopolitičnimi organizacijami, občinsko skupščino itd., kar predstavlja skupaj celoto, ki je v marsikaterem pogledu kažipot drugim skupnostim in dejavnikom v Sloveniji. Ne le to: ugotovljamo, da so bile mnoge misli o načinu množičnega vključevanja delovnih ljudi in obča-

nov, najrazličnejši možni pristopi in načrtovane akcije najprej preizkušene prav v vaši občini in zato so bili tudi vaši doseženi rezultati merilo, s katerim smo ocenjevali ne le uspešnost akcije, temveč tudi možnost uresničitve neke dejavnosti sploh. Vaši uspehi in razvejana dejavnost ne bi bila mogoča, če ne bi bilo tako tesne povezave in enotnosti mišljenja in akcije ter sodelovanja vseh, ki so zainteresirani za stanje in razvoj telesne kulture v vaši občini.

Ob današnjem praznovanju je potrebno reči še naslednje. Misel in akcija, da je osnovna telesnokulturne dejavnosti šola, je dobila polno podporo prav v vaši občini. Mimo ugotovitve, da je ŠSD na gimnaziji na Ravnah trikratni zmagovalac posebnega tekmovanja ŠSD v Sloveniji, kar je gotovo enkratni dosežek na področju naše telesne kulture, je potrebno objektivno oceniti tudi dejstvo, da je ta dejavnost široko razvejana tudi na drugih šolah pri vas in da so že danes ustvarjeni dokaj ugodni pogoji za njihov nadaljnji razvoj. Sodelovanje in zavzetost mentorjev, učiteljev telesne vzgoje, učiteljskih zborov, ravnateljev in drugih sta pomembna elementa, na katerih je potrebno graditi in zato je potrebno vse naštetje in tudi druge dejavnike še bolj kot doslej vključiti v naša skupna prizadevanja. Zato je današnji praznik tudi njihov praznik, zato so vsi dosežki tudi njihovi dosežki.

Tovarišice in tovariši! Za nami je 30 let telesne kulture, v katerih je kljub nekaterim slabostim bilo doseženih nekaj pomembnih rezultatov. Pred nami je novo obdobje, katerega najpomembnejši ustvarjalni del ste vi mladi, ki prevzimate mesta starejših na tekmovalnih stezah, dvoranah, bazenih, stadionih, skakalnicah in drugih objektih, vas mladih, ki boste prej ali slej prevzeli tudi vsa druga odgovorna strokovna in družbenopolitična mesta na področju telesne kulture. Prepričani smo lahko, da boste ob pomoči drugih dejavnikov — še zlasti ob pomoči družbenopolitičnih organizacij — dosegli še boljše in večje uspehe in da boste nadaljevali začrtano pot vaših današnjih mentorjev in vodnikov.

Dovolite mi, da vam iskreno čestitam k prazniku mladih 25. maju, da vam iskreno čestitam k vsem doseženim na področju telesne kulture v Ravnah na Koroškem z željo, da tudi v bodoče visoko nosite zastavo napredka, še zlasti na področju telesne kulture!

Svečanost na ledinah so mladi zaključili s pozdravno brzojavko našemu dragemu voditelju tov. Titu.

TEKMOVANJE ŠSD

29. marca je bilo občinsko prvenstvo osnovnih in srednjih šol v gimnastiki na Ravnah. Sodelovali sta ženska ekipa ŠSD Gimnazije Ravne in ekipa pionirk ŠSD Pionir osnovne šole Ravne. Področnega tekmovanja v Mariboru se je udeležilo vseh 12 tekmovalk.

14. aprila je bilo občinsko prvenstvo osnovnih šol v streljanju na Ravnah. Sodelovale so 3 ekipe pionirjev ŠSD Pionir Ravne, 1 ekipa pionirjev in 1 ekipa pionirk ŠSD Mladost Prevalje. Pri pionirjih je zmagala 1. ekipa ŠSD Pionir Ravne, pri pionirkah ŠSD Prevalje. Tekmovanja se je udeležilo 17 tekmovalcev.

7. aprila je bilo na Prevaljah občinsko prvenstvo pionirjev v košarki. Sodelovale so ekipe iz ŠSD Črna, ŠSD Prevalje, ŠSD Ravne in ŠSD Mežica. Zmagalo je ŠSD Prevalje. Na tekmovanju je bilo 40 udeležencev.

24. aprila je bilo na Prevaljah področno tekmovanje v košarki za pionirje. Sodelovale so ekipe ŠSD Dravograd, ŠSD Vuzenica in ŠSD Prevalje. Področni prvak je postalo ŠSD Dravograd. Tekmovanja se je udeležilo 30 tekmovalcev.

22. aprila je bilo področno tekmovanje v košarki za pionirke na Prevaljah. Tekmovanja so se udeležile ekipe ŠSD Mislinja, Prevalje, Dravograd in Vuzenica. Zmagalo so pionirke iz ŠSD Prevalje in se tako uvrstile na republiško polfinalno tekmovanje. Tekmovalo je 40 pionirk.

26. aprila je bilo na Ravnah področno tekmovanje srednjih šol v košarki. Sodelovali

sta ekipa Gimnazije Ravne in ŠC Ravne. Področni prvak je Gimnazija Ravne. Na tekmovanju je bilo 20 udeležencev.

5. maja je bilo na Ravnah področno tekmovanje srednjih šol v malem nogometu. Udeležile so se ga Gimnazija Ravne, Rudarski šolski center Mežica, ŠC Ravne in ŠC Slovenj Gradec. Tekmovanja se je udeležilo 40 tekmovalcev.

6. maja je bilo občinsko prvenstvo v malem nogometu za pionirje na Ravnah. Sodelovala so ŠSD Črna, ŠSD Prevalje, Ravne in posebna osnovna šola Ravne. Občinski prvak je postala ŠSD Ravne. Tekmovalo je 50 pionirjev.

6. maja je bilo na Ravnah področno tekmovanje za najhitrejšega pionirja in pionirko v teku na 60 m. Sodelovalo je po 6 pionirjev in 6 pionirk iz ŠSD Mežica, Vuzenica, Ravne, Radlje, Dravograd in Podvelka. Najhitrejši pionir je bil Samo Donik iz ŠSD Mežica, najhitrejša pionirka pa Renata Uršnik iz ŠSD Vuzenica.

8. maja je bilo občinsko prvenstvo v roketu za pionirje. Na tekmovanje na Ravnah je prišla samo ekipa ŠSD Ravne in tako postala občinski prvak.

12. maja je bilo področno tekmovanje srednjih šol v odbojki za mladince in mladinke na Ravnah. Pri mladincih sta sodelovali ekipi Gimnazije Ravne in ŠC Ravne. Zmagala je ekipa SC. Pri mladinkah so tekmovali 3 ekipe: Gimnazija, ŠC Ravne in ŠC Slovenj Gradec. Tekmovanja se je udeležilo 50 tekmovalcev.

13. maja je bilo v Mežici področno tekmovanje osnovnih šol v odbojki. Sodelovale so ekipe iz ŠSD Prevalje, Ravne, Dravograd, Mislinja, Mežica in Črna. Področni prvak je postala pionirska ekipa ŠSD Črna. Tekmovalo je 50 udeležencev.

13. maja je bilo področno tekmovanje osnovnih šol v odbojki za pionirke na Prevaljah. Tekmovali so ekipe ŠSD Mežica, Prevalje, Ravne in Mislinja. Prvakinje so postale pionirke iz ŠSD Mislinja. Sodelovalo je 40 tekmovalk.

12. maja je bilo področno tekmovanje v malem nogometu za pionirje na Ravnah. Sodelovali sta ekipi ŠSD Slovenj Gradec in Ravne. Zmagala je ekipa ŠSD Ravne. Nastopalo je 20 tekmovalcev.

13. maja je bilo na Ravnah področno atletsko tekmovanje srednjih šol. Nastopilo je 126 tekmovalcev iz Gimnazije Ravne, ŠC Slovenj Gradec, ŠC Ravne in poklicne kovinarske šole iz Mute. Ekipni zmagovalci so Gimnazija Ravne na Koroškem.

14. maja je bilo na Ravnah področno tekmovanje za mladince in mladince v roketu. Tekmovanja so se udeležile 4 ekipe mladincev in 2 ekipe mladink. Zmagala je ekipa SC Ravne pri mladincih in pri mladinkah ekipa SC Slovenj Gradec. Tekmovalo je 72 tekmovalcev.

15. maja je bilo na Ravnah področno tekmovanje v atletiki za osnovne šole. Nastopilo je 195 udeležencev. Tekmovalci so bili iz ŠSD Črna, Mežica, Prevalje, Dravograd, Slovenj Gradec, Ravne in Posebne osnovne šole Ravne. Ekipni zmagovalci so postali ŠSD Ravne.

Tekmovanja za najboljšo risbo z naslovom »Telesna kultura in jaz« se je udeležilo 315 kandidatov iz vzgojno varstvenih zavodov: Ravne, Mežica, Prevalje in Črna ter osnovnih šol Črna, Mežica, Prevalje in Ravne.

Milena Zagernik

AKADEMIJA TVD PARTIZAN RAVNE

TVD Partizan Ravne, čigar redna dejavnost obsega množično vadbo s predšolsko deco, gimnastiko od pionirjev do članov ter rekreacijo starejših, je 12. in 16. maja pripravil na Ravnah in v Zerjavu akademijo v počastitev 30-letnice osvoboditve.

Cepprav je program obsegal 12 točk, pa je lahko prikazal le del dejavnosti tega društva. Na akademiji sta nastopili dve skupini predšolskih otrok, mlajše pionirke in pionirji, mladinke in člani pod vodstvom požrtvovalnih vaditeljic in vaditeljev Tuškove, Urnautove, Kolmančičeve, Rapnikove, Pšeničniko-

ve, Pudgarjeve, Juvanove, Stefanovičeve in Kodrinove ter Šteklja, Planinca in Videršnika.

Cestitamo!

G. F.

STRELJANJE

Strelska družina »Knez Pepi« je izvedla družinsko tekmovanje v streljanju z zračno puško. Tekmovalo je 18 strelcev. Zmagal je Egen Korinšek z 266 krogi. Sledijo Vito Mihans 252, Anton Strekelj 245, Zvonko Strekelj 239, Zlatko Žunko 239 itd.

Naši strelci so se udeležili tekmovanja v Rušah. Zasedli so 3. mesto za domačini. Sodelovalo je 6 ekip. Posamezno pa je bil od 24 tekmovalcev naš Anton Strekelj drugi s 174 krogi za Bricmanom Slovenj Gradec, ki je nastrelil 175 krogov.

Strokovni odbor za strelski šport je v organizaciji SD »Knez Pepi« izvedel občinsko prvenstvo z zračno puško za mladince in pionirje. Pri mladincih je bil najboljši Vito Mit-

hans s 349 krogi, Danilo Smon 316, Zlatko Žunko 305, vsi SD »Knez Pepi«, in Marjan Lečnik — ŠSD »Solski center« 297. Prvi trije so sodelovali na republiškem tekmovanju.

Pri pionirjih pa je bil prvi Zvonko Strekelj 172, Damjan Sagernik 134, Dušan Veber 133, vsi ŠSD Pionir Ravne.

Na republiškem tekmovanju so bili ravenški pionirji na 34. mestu, Prevalje pa na 63. mestu. Sodelovalo je 64 ekip. Posamezno je bil naš Damjan Sagernik na 69. mestu med 243 udeleženci.

Naši pionirji Zvonko Strekelj, Dušan Veber in Marjan Smodej so se udeležili strelskega tekmovanja v Slovenski Bistrici, ki je bilo v okviru jugoslovanskih pionirskih iger z geslom »Naša domovina pod svobodnim soncem«. Na tem tekmovanju so se zbrali pionirji iz vse Slovenije že zvečer pred tekmovanjem in ob tabornem ognju izvedli kulturni program. Zvonko in Dušan sta osvojila na tem tekmovanju naslov »odličnega strelca« in prejela tudi znački.

-ervi-

Naši plavalci v zimski sezoni 1974-75

Republiška prvenstva

Kot vsako sezono so naši plavalci tudi tokrat napravili vrsto presenečenj z izrednimi rezultati. Rekordni dosežki so se vrstili iz tekmovanja v tekmovanje in lahko smo več kot zadovoljni s preteklo sezono. Dobri rezultati so plod večletnega sistematičnega dela in lahko pričakujemo še hitrejši kvalitetni vzpon. Generacija, ki žanje precejšnje uspehe v slovenskem, jugoslovanskem in mednarodnem merilu, je s svojimi rezultati šele na začetku pohoda. V nekaj letih bo to zelo močna mladinska in članska ekipa, ki bo lahko še bolj častno zastopala barve Fužinarja.

Naši predstavniki članske ekipe so še zelo mladi in se kljub temu že uvrščajo med najboljše jugoslovanske plavalce. Letos smo imeli že pet plavalcev, ki so se na državnem članskem prvenstvu uvrščali v finale (prvo šesterico), ekipno pa so se plasirali na 6. mesto, kar je v tej konkurenci največji uspeh Fužinarja.

Slovenska in državna prvenstva so bila letos najkvalitetnejša doslej. Kljub temu so se naše ekipe petih kategorij dobro odrezale. Kvaliteten vzpon je tudi pri drugih slovenskih plavalcih izreden, zato se bo treba še bolj potruditi in še več trenirati, če bomo hoteli v korak z njimi.

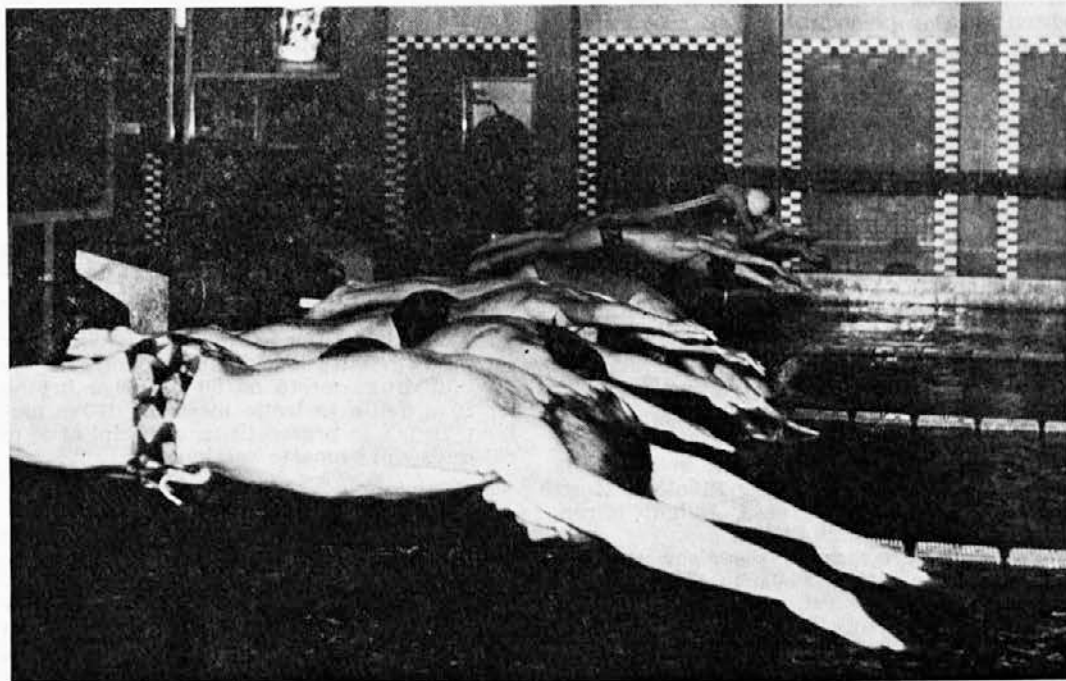
Oglejmo si, kje vse so naši plavalci tekmovali v zimski sezoni in kakšen uspeh so imeli.

Člansko prvenstvo je bilo v Kranju 1. in 2. marca. Med sedmimi klubi je naša ekipa osvojila 3. mesto. Fantje so bili ekipno drugi, dekleta pa so bila tretja. Prvenstva so se udeležili: Pečovnik Jožica, Rodič Maja, Zavrl Darko, Jež Franjo, Golob Zoran, Rapnik Darko, Strmčnik Dušan, Kos Drago, Rodič Tomaž, Mlakar Jani, Masilo Andrej in Berložnik Damjan. Ekipa je bila okrnjena, ker ni nastopila dva ključna plavalca: Pšeničnikova in Balant.

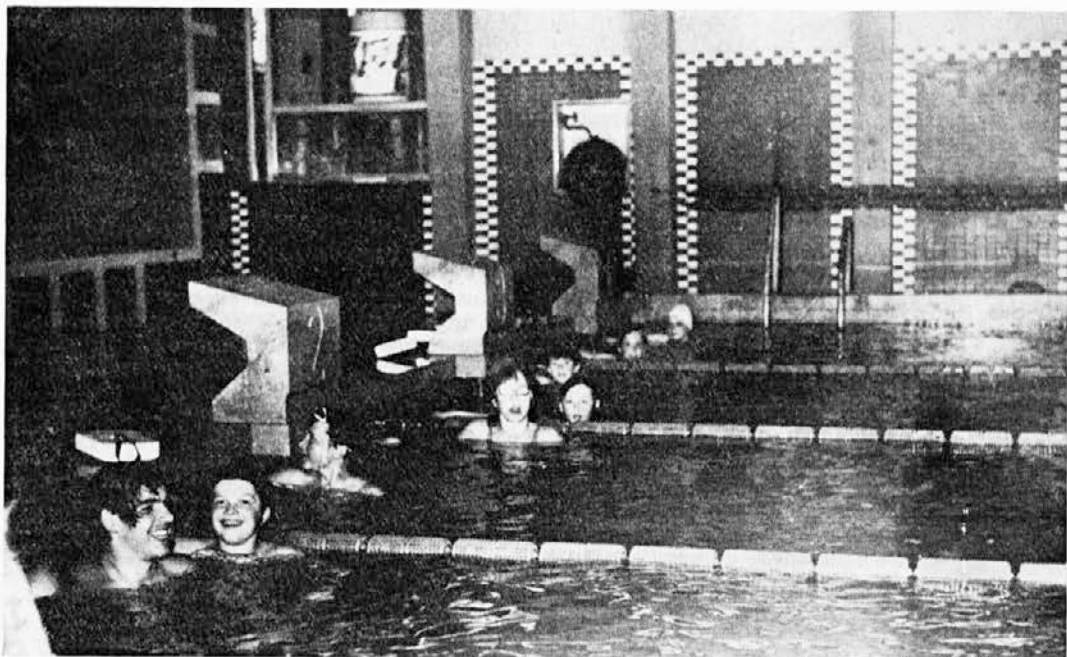
Rapnik je osvojil naslov slovenskega prvaka na 200 m hrbtno in bil drugi na 100 m hrbtno. Zavrl si je priplaval bron na 100 m prsno, kljub temu, da je že »VETERAN«.

Starejši pionirji so se pomerili pred domačo publiko 20. aprila. Prvenstva so se udeležili: Kos Drago, Javšek Aleks, Rodič Tomaž, Mravljak Zala, Levar Polona in Levar Meta. Kljub maloštevilni ekipi so osvojili fantje 3. mesto, dekleta pa so bila prva.

Kos je bil zmagovalci na 100 in 200 m hrbtno, drugi na 200 m mešano in tretji na 100 m delfin. Rodič je bil prav tako uspešen. Zmagal je na 100 in 200 m prsno in je bil tretji na 200 m mešano. Mravljakova je bila druga na 100 in 200 m prsno. Levar Polona je tudi dobro zaplavala in osvojila tretje mesto na 100 m hrbtno in 400 m kravl. Jevšek Aleks je bil tretji na 100 in 400 m kravl.

Start je uspel

Trenutek oddiha

Mlajši pionirji »A« do 12 let so imeli prvenstvo 19. aprila na Ravnah. Našo ekipo so sestavljali: Rodič Maja, Kolmančič Meta, Pisnik Vlasta, Brumen Andreja, Vočko Dimiter, Kos Miran, Planinc Božo in Prednik Bojan. Med 11 klubov so dekleta osvojila 1. mesto, fantje pa so bili tretji.

Rodičeva je bila najuspešnejša plavalca prvenstva, saj je osvojila kar štiri republiške naslove. Prva je bila na 100 in 200 m prsno, ter na 100 m delfin in 200 m mešano. **Kolmančičeva** je dokazala, da je najhitrejša pionirka. Zmagala je v najhitrejši disciplini 100 m kravl. Bila je še druga na 400 m kravl in tretja na 200 m mešano. **Pisnikova** je osvojila drugo mesto na 100 m kravl in 100 m delfin, tretja pa je bila na 400 m kravl. **Vočko** je bil trikrat drugi: na 100 in 200 m prsno in 100 m delfin. **Kos** je osvojil drugo mesto na 100 m hrbtno in tretje na 200 m hrbtno. **Brumnova** je osvojila bron na 200 m prsno.

Mlajši pionirji »B« do 10 let so svoje plavalne sposobnosti pokazali na prvenstvu v Kranju, ki je bilo 8. marca. V tej starostni kategoriji so bili naši plavalci najštevilneje zastopani. Nastopilo je 12 pionirjev in 12 pionirk. Ekipo so osvojili drugo mesto, med posamezniki pa so se najbolj odrezali:

Cesnik Andreja je bila najuspešnejša plavalca prvenstva. Naslov republiške prvakinje je osvojila v disciplinah 50 in 100 m hrbtno, 50 m delfin in 100 m mešano. **Urnaut Miran** se je tudi vpisal v listo zmagovalcev. Zmagal je na 50 m delfin. **Irman Igor** je bil drugi na 50 m prsno in tretji na 100 m prsno.

Mlajši pionirji »C« do 8 let. Naši najmlajši plavalci so se letos udeležili prvega republiškega prvenstva za to kategorijo. Tekmovanje je bilo v Kranju 19. aprila. Prvenstva so se udeležili: Komar Ervin, Medvešek Aljoša, Kolar Patrik, Kordež Peter, Sudar Milan, Čapelnik Barbka, Pavšer Alenka, Kecerin Ingrid in Igerc Nevenka.

Medvešek je osvojil drugo mesto na 50 m hrbtno in 50 m prsno. **Čapelnikova** si je pripelala srebro na 50 m prsno, **Komar** pa je v hudi konkurenci osvojil bronasto medaljo na 50 m hrbtno. Tudi drugi pionirji in pionirke naše ekipe so plavali odlično in pomagali pri osvajanju drugega mesta med desetimi klubov.

Državna prvenstva

Člansko prvenstvo je bilo 12. in 13. aprila na Reki. Ekipo so sestavljali: Pšeničnik Zora, Pečovnik Jožica, Jež Franjo, Balant Miran, Golob Zoran in Rapnik Darko.

Balant se je od naših plavalcev najbolj uvrstil. Bil je tretji na 100 in 200 m hrbtno. Vsi drugi so se uvrščali v finale in tako pomagali pri osvajanju 6. mesta med 14 klubov.

Mladinci so imeli prvenstvo 29. in 30. marca na Reki. Našo ekipo so sestavljali: Rapnik Darko, Strmčnik Dušan, Mlakar Jani, Berložnik Damjan, Kos Drago, Rodič Tomaž, Pe-

čovnik Jožica, Pšeničnik Zora in Mravljak Zala.

Rapnik je osvojil naslov državnega prvaka na 100 in 200 m delfin, **Pečovnikova** je osvojila drugo mesto na 200 m delfin, **Pšeničnikova** je bila tretja na 100 in 800 m kravl, **Mlakar** pa si je tudi pripelaval bron na 200 m delfin. Moška štafeta 4 × 100 m kravl je bila druga, štafeta 4 × 100 m mešano pa tretja. Dve zlati, dve srebrni in tri bronaste kolajne so si naši mladinci priborili na tem prvenstvu.

Starejši pionirji so igrali 15. in 16. marca v Vodica pri Sibeniku. Ekipo so tvorili: Levlar Polona, Levlar Meta, Kolmančič Meta, Rodič Maja, Brumen Andreja, Pisnik Vlasta, Rodič Tomaž in Vočko Dimiter.

Rodičeva je osvojila naslov državne prvakinje, čeprav je še mlajša pionirka, v disciplini 200 m delfin z novim državnim rekordom in bila druga na 200 m prsno, tudi z novim rekordom SFRJ. **Kos** je bil drugi na 100 in 200 m hrbtno. **Rodič** je osvojil dve drugi mesti na 100 in 200 m prsno. Štafeta pionirk 4 × 100 m mešano in 4 × 100 m kravl je bila obakrat tretja. Ekipo pionirk je bila izredno uspešna, saj je med 19 klubov osvojila odlično drugo mesto.

Mlajši pionirji »A« do 12 let so bili na državnem prvenstvu 12. in 13. aprila v Trbovljah. Tekmovanja so se udeležili: Rodič Maja, Brumen Andreja, Kolmančič Meta, Pisnik Vlasta, Cesnik Andreja, Kos Miran in Vočko Dimiter.

Rodičeva je stopila na najvišjo stopnico kar štirikrat. Zmagala je na 50 in 100 m delfin, ter na 100 in 200 m prsno. V disciplini 50 m delfin in 200 m prsno je obakrat plavala v času novega rekorda SFRJ. **Kolmančičeva** je osvojila srebro na 100 m kravl in bron na 400 m kravl. **Vočko** je bil drugi na 50 m delfin, **Kos** pa je bil drugi na 100 m hrbtno in tretji na 200 m hrbtno. Ekipo pionirk je bila zopet nekoliko boljše od pionirjev in je osvojila presenetljivo dobro drugo mesto.

Mlajši pionirji »B« do 10 let so se udeležili prvenstva 15. in 16. februarja v Zagrebu. Prvenstva so se udeležili samo trije plavalci, najboljše uvrščeni z republiškega prvenstva. Cesnik Andreja, Urnaut Miran in Irman Igor so predstavljali našo ekipo. **Cesnikova** je osvojila drugo mesto na 50 in 100 m hrbtno ter 50 m delfin in tretje mesto na 100 m mešano. **Irman** je presenetil in v disciplini 50 m delfin osvojil bronasto kolajno.

Mednarodna tekmovanja

V Gradcu je bil 7. decembra mednarodni pionirski miting, katerega so se udeležili tudi naši plavalci: Kolmančič Meta, Levlar Polona, Rodič Maja, Kos Miran, Vočko Dimiter in Rodič Tomaž. Med 17 klubov iz Avstrije in Slovenije je naša ženska ekipa osvojila 5., moška pa 7. mesto. Naš najuspešnejši plavalec je bil Tomaž, ki je zmagal na 100 m prsno v času novega rekorda SRS.

Na Ravnah je bil 25. in 26. januarja mednarodni četverboj, katerega so se udeležili plavalci iz Bedforda — Anglija, Genova — Italija, Darmstadta — Nemčija in plavalci Fužinarja, ki so bili okrepljeni z nekaj pionirji iz raznih slovenskih klubov. Naši plavalci so se med to elito, vsi trije inozemski klubi so namreč vodilni v svojih državah, kar dobro odrezali. Ekipo so, sicer s pomočjo, osvojili 2. mesto, posamezno pa so se uvrščali v sam vrh. Na zmagovalno stopnico so stopili: **Kos Drago**, ki je zmagal na 100 in 200 m hrbtno; **Rodič Maja**, ki je prepričljivo zmagala na 100 in 200 m prsno; **Rodič Tomaž**, ki je zmagal na 100 in 200 m prsno in **Pšeničnik Zora**, ki je zmagala v najhitrejši disciplini — 100 m kravl.

V Trentu — Italija je bil od 21. do 23. marca evropski pionirski miting, katerega se je udeležilo sedem naših plavalcev. Najuspešnejša sta bila **Rodič Tomaž**, ki je bil tretji na 100 m prsno v času novega rekorda SRS, in **Rodič Maja**, ki je bila četrta na 100 m prsno, tudi z rekordom SRS.

V Zagrebu je bil 29. in 30. marca mednarodni miting »Mladost 75«. Mitinga so se udeležili trije naši plavalci: Vočko Dimiter, Rodič Maja in Kos Miran. **Vočko** je zmagal na 100 m delfin in bil tretji na 200 m delfin. **Rodičeva** je bila druga na 200 m prsno z novim državnim rekordom ter z istim časom kot zmagovalka.

V Namuru — Belgija je bil 5. in 6. aprila mednarodni četverboj reprezentanc: Belgije, Francije, Švice in Jugoslavije. V naši reprezentanci so bili tudi trije Fužinarjevi plavalci: Rodič Maja, Kos Drago in Rodič Tomaž. **Kos** je bil najuspešnejši z drugim mestom na 100 m hrbtno.

V Berlinu je bil od 1. do 3. marca mednarodni miting, katerega se je udeležila tudi naša plavalca Pšeničnik Zora kot državna reprezentantka.

Poleg opisanih tekmovanj so se naši plavalci udeležili še naslednjih:

- srečanje Fužinar — Wolfsberg 24. 11. 1974 na Ravnah,
- srečanje Fužinar — Rudar 7. 12. 1974 v Trbovljah,
- pionirski miting JLA 22. 12. 1974 v Kranju,
- letoletni miting 28. 12. 1974 v Trbovljah,
- tradicionalno klubsko prvenstvo 29. 12. 1974 na Ravnah,
- troboj Ljubljana — Rudar — Fužinar 15. 2. 1975 v Trbovljah,
- medklubski miting 16. 2. 1975 na Ravnah,
- predtekmovanje za kup Jugoslavije 22. in 23. 2. 1975 v Trbovljah,
- finale kupa Jugoslavije 8. in 9. 3. 1975 v Zagrebu.

To je bil kratek pregled zimske sezone 1974/75. Zaključimo lahko, da je bila uspešna. Naši plavalci so ob koncu te sezone lastniki 24 državnih in 53 republiških rekordov. Ta podatek nam potrjuje, da je kvaliteta rezultatov na visoki ravni, čeprav so naše ekipe pretežno pionirske. Računamo, da bodo naši plavalci tudi v prihodnji sezoni tako dobri, če ne nekoliko boljši.

mh

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Stanko Pogačnik

ZAHVALA

Svetu sindikata Železarne Ravne in osnovni organizaciji kovačnice se prisrčno zahvaljujem za izkazano tovariško razumevanje in finančno pomoč ob moji težki bolezni. Zelo prijetno me je presenetila izkazana pozornost mojih dolgoletnih sodelavcev še zlasti zato, ker sem bil tako daleč v bolnišnici Valdoltra.

Še enkrat — prav lepa hvala!

Adolf Kobovec

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 20. aprila 1975 do 20. maja 1975

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Od kod je prišel
SPREJETI DELAVCI					
1.	Apšner Franc	13. 12. 1955	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
2.	Bajt Darko	28. 5. 1954	KV obratovni električnik	elektro obrat, jaki tok	iz JLA
3.	Barič Mirko	12. 11. 1950	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
4.	Barl Stanko	23. 4. 1957	NK delavec	obrat strojev in delov	prva zaposlitev
5.	Brankovič Dušan	28. 7. 1954	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
6.	Cesnik Ivan	22. 10. 1955	KV rezkalec	meh. del. — TRO	iz JLA
7.	Fajmut Zdravko	14. 2. 1955	KV strugar	modelna mizarna	iz JLA
8.	Fink Silva	29. 12. 1956	NK delavka	meh. del. — TRO	iz druge delovne organizacije
9.	Fišer Slavko	1. 7. 1954	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
10.	Franc Danilo	7. 4. 1954	NK delavec	centralna delavnica	iz JLA
11.	Franc Josip	25. 11. 1946	NK delavec	obrat industrijskih nožev	iz inozemstva
12.	Freidl Stanislav	16. 4. 1954	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
13.	Gorenšek Maks	28. 12. 1953	KV rezkalec	centr. delavnica	iz JLA
14.	Gostenčnik Marjan	8. 12. 1955	KV avtoklepar	obrat industrijskih nožev	iz JLA
15.	Hribernik Jožef	17. 3. 1959	NK delavec	skladiščna operativa	prva zaposlitev
16.	Hribernik Peter	9. 2. 1955	NK delavec	centralna delavnica	iz JLA
17.	Jazbec Marjan	28. 2. 1950	NK delavec	obrat pnevmatskih strojev	iz druge delovne organizacije
18.	Jehart Bojan	4. 3. 1955	KV orodjar	meh. del. — TRO	iz JLA
19.	Jelen Leopold II.	27. 10. 1954	KV rezkalec	centralna delavnica	iz JLA
20.	Jernej Jožef II.	25. 1. 1953	KV obratovni električnik	elektro obrat, jaki tok	iz JLA
21.	Kos Jože II.	17. 3. 1930	VK krojač	centralna delavnica	iz druge delovne organizacije
22.	Kramolc Viljem	22. 3. 1959	NK delavec	obrat strojev in delov	prva zaposlitev
23.	Kristan Melhior	27. 3. 1959	NK delavec	skladiščna operativa	iz druge delovne organizacije
24.	Kumer Ana	18. 9. 1946	NK delavka	skupne službe — TRO	iz druge delovne organizacije
25.	Ladinik Janko	3. 10. 1955	NK delavec	topilnica	iz JLA
26.	Lampret Dragica	16. 12. 1954	SS ekonomski tehnik	računovodstvo — TRO	iz druge delovne organizacije
27.	Leskovec Branko	30. 9. 1955	PK brusilec	pilarna — TRO	iz JLA
28.	Lozinšek Danica	10. 11. 1955	NK delavka	pilarna — TRO	prva zaposlitev
29.	Mager Zofija	26. 10. 1940	NK delavka	pilarna — TRO	prva zaposlitev
30.	Merkužič Vladimir	23. 3. 1956	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
31.	Mori Anton	5. 3. 1950	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
32.	Naglič Viljem	1. 5. 1957	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
33.	Novak Franjo	10. 3. 1957	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
34.	Pačnik Janez	20. 11. 1948	VSS ekonomist	prilavnik	štipendist ŽR
35.	Paradiž Davorin	12. 8. 1955	KV obratovni električnik	elektro obrat, jaki tok	iz JLA
36.	Pasarič Ivan	5. 4. 1951	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
37.	Petrič Valentin	6. 2. 1955	NK delavec	špedicija	iz JLA
38.	Pušnik Cilka (Za določen čas)	12. 10. 1936	KV šivilja	finančno računovodstvo	iz druge delovne organizacije
39.	Radusinovič Danilo	4. 6. 1953	KV obratovni električnik	elektro obrat, jaki tok	iz JLA
40.	Repas Maks II.	23. 9. 1955	NK delavec	obrat strojev in delov	iz JLA
41.	Sagernik Franc	22. 8. 1955	KV strojni ključavničar	energetski obrat	iz JLA
42.	Sirovina Nasiha (Za določen čas)	20. 7. 1944	SS gimnazija	priprava dela TOZD I.	prva zaposlitev
43.	Štavdeker Marija (Za določen čas)	1. 2. 1956	NS	služba za razvoj TOZD I.	prva zaposlitev
44.	Škratek Ivan II.	20. 7. 1955	NK delavec	mat. gospodarstvo TOZD II.	iz JLA
45.	Šteharnik Zmagoslav	24. 7. 1954	NK delavec	valjarna	iz JLA
46.	Štrigl Silvo	26. 12. 1952	PK kovač	kovačnica	iz JLA
47.	Tomšič Edvard	23. 2. 1951	KV kovač	kovačnica	iz JLA
48.	Videršnik Vinko	31. 3. 1952	PK žerjavovodja	valjarna	ponovna zaposlitev v ŽR
ODJAVLJENI DELAVCI					
1.	Andrić Jožef	2. 2. 1953	NK delavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
2.	Božič Vinko	22. 1. 1956	KV topilec o. p.	topilnica	iz JLA
3.	Breg Peter	9. 7. 1942	KV varilec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
4.	Brkić Nuriya	1. 4. 1954	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
5.	Broman Franc	28. 12. 1956	KV strugar	meh. del. — TRO	v JLA
6.	Cvetković Stjepan	10. 10. 1956	NK delavec	valjarna	v JLA
7.	Črešnik Rajko	19. 1. 1955	PK žarilec	kovačnica	v JLA
8.	Dretnik Albin	1. 2. 1956	KV brusilec	meh. del. — TRO	v JLA
9.	Drnogllava Hexhat	20. 3. 1957	KV strugar	obrat pnevmatskih strojev	dana odpoved
10.	Fortin Simon	29. 1. 1956	KV rudar	pilarna — TRO	odjavljen v poskusni dobi
11.	Gostenčnik Franc IX.	22. 10. 1949	PK ključavničar	strojni obrat	dana odpoved
12.	Grenko Jožef	9. 3. 1956	NK delavec	centralna delavnica	v JLA
13.	Haber Stanka	1. 9. 1957	NK delavka	pilarna — TRO	dana odpoved
14.	Iršič Peter	10. 8. 1956	KV rezkalec	obrat strojev in delov	v JLA
15.	Kaker Branko	24. 11. 1956	KV ključavničar	obrat industrijskih nožev	v JLA
16.	Kamnik Ignac	9. 12. 1956	NK delavec	pilarna — TRO	v JLA
17.	Kladnik Ivan	11. 2. 1913	NS	obratno računovodstvo	starostna upokojitev
18.	Klemenc Milan	19. 5. 1948	KV ključavničar	centralna delavnica	dana odpoved
19.	Kotnik Elizabeta	11. 11. 1949	NK delavka	komunalni oddelek	dana odpoved
20.	Kotnik Jakob	17. 7. 1956	NK delavec	materialno gosp. TOZD II.	v JLA
21.	Kričej Štefan	8. 10. 1956	KV kovač o. p.	kovačnica	v JLA
22.	Kumer Ana	18. 9. 1946	NK delavka	skupne službe TRO	odjavljena v poskusni dobi
23.	Lampret Milan	8. 5. 1956	KV ključavničar	valjarna	v JLA
24.	Lasnik Jože	12. 1. 1956	KV orodjar	modelna mizarna	v JLA
25.	Lečnik Ferdo	4. 3. 1915	KV žerjavovodja	mat. gospodarstvo TOZD II.	starostna upokojitev
26.	Lesjak Alojz	11. 4. 1956	KV ključavničar	centralna delavnica	v JLA
27.	Masilo Milan	9. 5. 1955	PK žarilec	valjarna	dana odpoved
28.	Mehović Rustem	30. 6. 1951	NK delavec	topilnica	dana odpoved
29.	Močilnik Kristijan	15. 12. 1947	PK rezkalec	meh. del. — TRO	dana odpoved
30.	Mori Stanko III.	7. 4. 1940	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela

Št. Zap.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Od kod je prišel
31.	Oder Jožica	26. 2. 1950	NK delavka	pilarna — TRO	odjavljena v poskusni dobi
32.	Paradiž Ivan II.	22. 4. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
33.	Pirtovšek Zlatko	27. 7. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
34.	Pleh Josip	23. 2. 1950	KV pleskar	valjarna	samovoljna zapustitev dela
35.	Pori Emil	10. 5. 1956	KV strojni ključavničar	vzmetarna	v JLA
36.	Preglau Bogomir	27. 10. 1951	KV slikopleskar	centralna delavnica	dana odpoved
37.	Prosenec Stefan	6. 4. 1956	PK brusilec	meh. del. — TRO	v JLA
38.	Pučelj Maks	1. 1. 1955	KV livar	livarna	v JLA
39.	Radojčić Jovan	12. 1. 1955	KV ključavničar	strojni obrat	dana odpoved
40.	Salschnig Franc	1. 10. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	v JLA
41.	Stojanović Novica	2. 3. 1955	KV avtomehanik	topilnica	samovoljna zapustitev dela
42.	Strgar Nevenka	24. 2. 1957	NS	finančno računovodstvo	samovoljna zapustitev dela
43.	Ščepulović Ljubomir	8. 8. 1945	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
44.	Skrbot Slavko	4. 6. 1956	NK delavec	topilnica	v JLA
45.	Šoln Karel	27. 10. 1922	PK rezkalec	meh. del. — TRO	invalidska upokožitev
46.	Štruc Miran	17. 4. 1956	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
47.	Šumnik Peter II.	1. 4. 1952	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
48.	Tevč Jožef	18. 3. 1956	KV žarilec o. p.	kovačnica	v JLA
49.	Trpeski Nikola	6. 11. 1955	NK delavec	topilnica	dana odpoved
50.	Turkuš Miroslav	6. 6. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
51.	Vožič Franc	10. 4. 1953	KV rudar	topilnica	v JLA
52.	Vučko Anton II.	7. 2. 1955	SS metalurški tehnik	topilnica	v JLA
53.	Vute Andrej	16. 11. 1954	KV rezkalec	obrat strojev in delov	v JLA
54.	Zemljič Miran	16. 12. 1949	SS kemijski tehnik	kemijski laboratorij	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Izobrazba — kvalifikacija

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

- 1 — VSS ekonomist
- 1 — VK krojač
- 1 — SS gimnazija
- 1 — SS ekonomski tehnik
- 3 — KV ključavničarji
- 4 — KV obratovni električarji
- 2 — KV strugarja
- 3 — KV rezkalci
- 1 — KV orodjar
- 1 — KV avtoklepar
- 1 — KV kovač
- 1 — KV šivilja
- 1 — PK kovač
- 1 — PK brusilec

- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — NS
- 24 — NK

Odjavljeni delavci

- 1 — metalurški tehnik
- 1 — SS kemijski tehnik
- 10 — KV ključavničarjev
- 2 — KV strugarja
- 2 — KV rezkalca
- 1 — KV varilec
- 1 — KV brusilec
- 1 — KV orodjar
- 1 — KV žerjavovodja

- 1 — KV pleskar
- 1 — KV slikopleskar
- 1 — KV livar
- 1 — KV avtomehanik
- 2 — KV rudarja
- 1 — KV topilec o. p.
- 1 — KV kovač o. p.
- 2 — KV valjavca o. p.
- 1 — KV žarilec o. p.
- 2 — PK žarilca
- 1 — PK brusilec
- 1 — PK ključavničar
- 2 — PK rezkalca
- 2 — NS
- 15 — NK

NAŠ UPOKOJENEC

Anton Brusnik, roj. 17. januarja 1914, zaposlen v železarni od 22. septembra 1941 dalje s prekinitvijo, nazadnje v mini — livarni kot pleskalec. Starostno upok. 24. maja 1975

DELOVNE NEZGODE V MAJU 1975

Planšak Marjan — kovačnica — pri rezanju gredice na strojnih škarjah je zaradi preobremenitve motor izklopilo, pri ročnem premikanju jermenice pa so mu jermeni poškodovali prste desne roke.

Durič Jovan, valjarna — pri pripravi orodja za delo mu je spodrsnilo ter je padel, pri čemer si je poškodoval palec leve roke.

Prelogar Franc, čistilnica — pri brušenju ulitka se mu je ta skotalil na desno nogo ter mu poškodoval mezinec.

Kotar Ludvik, topilnica — med litjem šarže ga je tekoče jeklo pobrizgalo po nartu desne noge.

Gnamuš Jože, valjarna — pri ravnanju gredice na ravnalnem stroju je to usmerjal v ravnalni stroj; zaradi ukrivljenosti gredice je dobil poškodbo hrbtenice.

Škratek Jurij, valjarna — pri vstavljanju valjanca v kaliber ga je ta zaradi ukrivljenosti oplazil po gležnju leve noge.

Krajnc Oto, topilnica — med vsipavanjem dolomita v kovinski žleb je dobil tujek v oko.

Krajnc Miroslav, valjarna — pri prižiganju gorilca ga je plamen oplazil po obrazu, prsih ter rokah.

Strmšek Albin, valjarna — pri nakladanju tovornjaka z gredicami se mu je podloga skotalila na nart desne noge.

Polovšek Anton, topilnica — pri odlaganju soda s FEMg se je sod naslonil na že odložen FEMg, pri tem so klešče popustile, pri čemer se mu je sod skotalil na gleženj leve noge.

Božič Branko, valjarna — pri zapenjanju veza gredic se mu je ena skotalila na gleženj leve noge.

Čebulj Jurij, čistilnica — pri zapenjanju ulitka mu je veriga stisnila prstanec leve roke.

Vučko Anton, kovačnica — pri prestavljanju žerjavnih klešč so ga te stisnile za prstanec leve roke.

Dvornik Kristijan, čistilnica — pri kontroli ulitkov se mu je eden skotalil na levo nogo ter mu poškodoval mezinec.

Orter Ivan, špedicija — pri vzpenjanju na železniški voz mu je zdrsnilo, tako da je padel in si pri tem poškodoval zapestje leve roke.

Kropivnik Roman, obrat strojev in delov — pri vpenjanju ležajne puše na stružnici mu je ta zdrsnila, pri čemer si je poškodoval kazalec leve roke.

Mikel Martin, vzmetarna — na strojnih škarjah je rezal v vodi kaljen vzmetni list,

ki se mu je pri rezanju zdrobil, pri čemer je dobil drobec v prsni koš.

Voh Marjana, TRO Prevalje — pri posenmanju robov nedokončanih pil na brusilnem stroju si je obrusila palec leve roke.

Pečovnik Srečko, sk. sl. enote II. — pri odlaganju okroglih odkovkov s pomočjo viličarja se mu je eden skotalil na nart leve noge.

Lužnik Ivan, obrat pnevm. strojev — pri vrtnanju ohišja zračnega motorja mu je to na vrtalnem stroju zdrsnilo, pri čemer si je poškodoval sredinec in zapestje leve roke.

Naveršnik Branko, obrat ind. nožev — pri odlaganju nožev na tla mu je zdrsnilo, pri čemer je udaril z roko po zložaju industrijskih nožev.

Razdevšek Janez, špedicija — pri zapiranju strehe tovornega železniškega voza mu je na vozu zdrsnilo, tako da je padel in se pri tem udaril na podlaket in zapestje desne roke.

Lužnik Milan, kalilnica — med peskanjem odkovkov se mu je eden prevrnil na palec desne roke.

Štruc Karel, elektro obrat — pri plamenškem varjenju kratkostične kletke asinhronskega motorja v zaprtem prostoru se je delno zastrupil z ogljikovim monoksidom (CO).

Kristan Melhior, skladiščna operativa — med razkladanjem kovinskih sodov, napolnjenih z oljem, si je poškodoval zapestje leve roke.

Vračar Jožica, TRO Prevalje — pri suhem brušenju nedokončanih pil je dobila tujek v desno oko.

ZAHVALA

Sindikatu Železarne Ravne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezn.

Albin Jovan